

IMPACTUL ECONOMIC AL ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA

Autori (în ordine alfabetică)

Dragoș ILIESCU (coord.)

George GUNNESH-LUCA

Claudiu HERȚELIU

Simona IFTIMESCU

Oana MOȘOIU

Cris PANȚU

Mihaela STÎNGU

Simona VULPE

IMPACTUL ECONOMIC AL ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA

Autori (în ordine alfabetică)

Dragoș Iliescu (coord.)

George Gunnesch-Luca

Claudiu Herțeliu

Simona Iftimescu

Oana Moșoiu

Cris Panțu

Mihaela Stîngu

Simona Vulpe

DESPRE RAPORT

Acest raport a fost realizat de Universitatea din București și Laboratorul de Studii Educaționale pe Scară Largă (Large Scale Testing) pentru Camera de Comerț Americană în România (AmCham România), la cererea Camerei de Comerț Americane în România.

Studiul are ca obiectiv cuantificarea în termeni economici (financiari) a abandonului școlar în România, un fenomen socio-educational îngrijorător care a atins cote considerabile chiar dacă, trebuie să remarcăm, rata abandonului școlar este relativ constantă în ultimii ani, neînregistrând variații mari de la un an la altul. Despre abandonul școlar s-a discutat și s-a scris până acum în România în termeni descriptivi, fără trimitere directă la pierderea economică exprimată în costuri pentru societate.

Raportul dorește să vină și în sprijinul soluțiilor pentru reducerea fenomenului de abandon școlar. Experiența arată că datele cantitative aduc mai multă claritate în elaborarea politicilor publice și a măsurilor de intervenție. Educația în general, și fenomenul abandonului școlar, în mod special, ar trebui să fie privite și ca raport „investiție-profit”. Această perspectivă permite o analiză mult mai clară a consecințelor acestui fenomen, susține nevoia de alocare a unor bugete mai consistente pentru acest domeniu strategic, dar și de măsuri dedicate reducerii abandonului școlar.

Provocarea principală în elaborarea acestui studiu a reprezentat-o lipsa datelor. Deși România produce un volum mare de date statistice, extrem de puține pot fi utilizate în astfel de studii care necesită o arhitectură de cercetare socială, economică și educațională pe

care nu o avem încă. Avem nevoie de paneluri cu acoperire largă, derulare multianuală, date multivariate cu privire la efectele statistice ale diverselor fenomene, unul asupra altuia (în lanțuri cauzale/de mediere între antecedente, variabilă focală și consecințe). În absența acestor date, modelarea oferită aici reprezintă o abordare simplificată, dar corectă și realizată în conformitate cu rigorile științifice aplicabile.

În România au fost realizate până la acest moment prea puține studii de acest tip¹, insuficiente pentru a declanșa un trend în cercetarea educațională, economică și de politici publice. Semnalăm încercările anterioare în Anexa 1, care conține o listă cu cele 14 teze de doctorat elaborate și susținute în România după 2016², relevante tematic pentru abandonul școlar. Menționăm că acestea reprezintă doar 0,08% din cele 17.887 din portalul Ministerului Educației și că mai mult de o treime dintre aceste 14 teze abordează o altă sferă geografică decât România. Ne dorim ca acest studiu să impulsioneze cercetarea de tip econometric în educație, motiv pentru care oferim în regim deschis - *open syntaxes* - sintaxele de analiză cu încurajarea către alți cercetători de a rafina aceste analize.

Pentru AmCham România, obiectivul acestui demers este de a sprijini dezvoltarea de politici publice coerente, corelate cu amploarea fenomenului și cu impactul în economie și societate, în prezentul și viitorul României.

Deopotrivă, Universitatea din București și AmCham România doresc ca această analiză să fie un semnal că este nevoie de mai multă determinare, angajament pe termen lung și resurse pentru a asana, măcar în parte, problema națională a abandonului școlar.

1. Pot fi menționate, ca exemplu, studiile realizate de Institutul de Științe Educației în colaborare cu UNICEF România în 2012 (Estimarea dimensiunii fenomenului de abandon școlar folosind metodologia analizei pe cohortă), respectiv în 2017 (La școală. O privire asupra participării la educație folosind analiza pe cohortă).

2. Începând cu anul 2016 Ministerul Educației a implementat un portal (<https://rei.gov.ro/teze-doctorat>) unde se prezintă informații despre aceste teze, sau de cele mai multe ori chiar conținutul tezei. Conținutul nu este disponibil pentru acei doctoranzi care au optat să-și publice teza de doctorat la o editură, ulterior susținerii. Aceste cazuri intră într-o perioadă de embargo pe portal timp de 24 luni.

EXECUTIVE SUMMARY

România are una dintre cele mai ridicate rate de părăsire timpurie a școlii (PTȘ)² din Uniunea Europeană - 16,6% în 2023. Mediul rural este deosebit de afectat, cu o rată de 27,5%, mult mărită față de rata din mediul urban, evidențiind vulnerabilitatea elevilor din zonele rurale. Principalele cauze includ probleme financiare, dinamica familială instabilă, condițiile precare din mediul rural și lipsa resurselor educaționale adecvate. Lipsa motivației și sprijinului educațional contribuie semnificativ la abandon.

Valoarea medie generală a abandonului școlar, incluzând cohorta din 2013-2021, este de 23.147 de elevi pe cohortă. De asemenea, România înregistrează cele mai scăzute rate din UE în ceea ce privește participarea adulților la formarea continuă, proporția celor cu vârste cuprinse între 25-64 de ani care participă la educație sau formare fiind de 1% în 2020 și de 5,4% în 2022 și de 6,7% în 2023.

Abandonul școlar afectează negativ oamenii, comunitățile și societatea în ansamblul ei. Veniturile salariale ale celor care nu finalizează studiile obligatorii sunt semnificativ mai mici comparativ cu cei care finalizează studiile obligatorii.

Luând în considerare și diferențele de durată a vieții active, câștigurile medii pe parcursul vieții ale unei persoane care a abandonat școala sunt de €353.736, comparativ cu cele ale unui absolvent de liceu, care sunt de €544.210. Aceasta se traduce într-un dezavantaj economic semnificativ pe parcursul vieții, de €190.473. În plus, abandonul generează costuri fiscale ridicate pentru stat, incluzând pierderi de venituri fiscale, creșterea cheltuielilor pentru asistență socială și sănătate și costuri asociate criminalității crescute. Conform datelor raportate de Ministerul Muncii și, în special, de Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială, suma medie plătită în România pentru o persoană care beneficiază de programe de asistență socială și ajutor este de 301,33 RON pe lună, adică 2.615,96 RON (€723,19) pe an.

Costurile pe durata de viață ale tuturor persoanelor care au abandonat școala în perioada analizată (adică 2005-2013 până la 2016-2024) totalizează €107 miliarde, ceea ce reprezintă aproximativ 35,67% din PIB-ul anual al României (estimat la €300 miliarde). Cheltuielile de asistență socială și cheltuielile cu criminalitatea nu au contribuții semnificative la aceste pierderi, chiar dacă acestea sunt costuri directe: principalii

contributori sunt cheltuielile de sănătate și pierderea taxelor – acestea sunt mult mai puțin vizibile direct în bugete și din acest motiv, probabil, mai greu de asociat cu abandonul școlar în actul de guvernare. Veniturile fiscale pierdute per individ (pe an) se ridică la suma de €1749,74, ceea ce înseamnă venituri fiscale pierdute per individ, pe parcursul vieții, de €81.465,61.

Pentru aceste 12 cohorte analizate (elevi care ar fi trebuit să termine clasa a VIII-a între anii 2013-2024 și care, în schimb, au abandonat școala), costul pe care România îl are an de an este de €2,3 miliarde, adică aproximativ 0,77% din PIB-ul anual al României. Începând din 2013 (anul în care prima dintre cohortele analizate a început să suporte costuri), România a avut costuri de aproximativ €15,7 miliarde, adică aproximativ 5,23% din PIB-ul anual al României.

O analiză statistică suplimentară (simulare Monte Carlo) confirmă stabilitatea rezultatelor și le atribuie, cu o probabilitate de 90%, un interval de eroare de plus-minus 23%. Astfel, cu o probabilitate de 90% costurile totale pe care România le va avea de-a lungul vieții celor aproape 275.000 de elevi care au abandonat școala în ultimii 12 ani nu vor fi mai mici de €90 miliarde și nici mai mari de €140 miliarde, fiind așadar plasate între 30-46% din PIB-ul anual al României. Costurile anuale cu

acești 275.000 de cetățeni sunt plasate cu o probabilitate de 90% nu mai jos de €1,8 miliarde și nu mai sus de €3,0 miliarde pe an, așadar între 0,60-1,03% din PIB-ul anual al României. Costurile deja suportate în ultimii ani pentru acești 278.000 de oameni care au abandonat școala sunt plasate cu o probabilitate de 90% nu mai jos de €12 miliarde și nu mai sus de €21 miliarde pe an, așadar între 4,04-7,01% din PIB-ul anual al României.

Programele de sprijin financiar pentru familiile vulnerabile pot reduce presiunile economice care duc la părăsirea timpurie a școlii. Intervențiile pedagogice și consilierea psihologică sunt esențiale pentru prevenirea abandonului școlar, oferind suport academic și ajutând elevii să se adapteze mediului școlar. Investițiile în formarea continuă a profesorilor și îmbunătățirea infrastructurii școlare, în special în mediul rural, sunt vitale. Colaborarea între autorități, școli, părinți și comunitate poate asigura un suport constant și un mediu adecvat pentru educație. Aceste măsuri pot reduce semnificativ ratele de abandon și de părăsire timpurie a școlii, îmbunătățind perspectivele tinerilor.

3. Documentul conține la final un glosar în care sunt definite principalele concepte utilizate în acest raport.

CUPRINS

INTRODUCERE	10
DEFINIRE ȘI ASPECTE GENERALE DESPRE ABANDONUL ȘCOLAR	10
Învățământ antepreșcolar și preșcolar	12
Rata neînscriserii în sistemul de învățământ	14
Cauzele abandonului școlar	15
RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA	20
Rata abandonului școlar în România în funcție de nivelul educațional	20
Rata părăsirii timpurii a școlii în România în funcție de mediul de proveniență	22
Rata abandonului școlar în România în funcție de cohortă	23
Rata abandonului școlar în România în funcție de regiunile de dezvoltare ale țării	24
Rata părăsirii timpurii a școlii	24
RELAȚIA DINTRE ABANDONUL ȘCOLAR ȘI DIMENSIUNILE SOCIO-ECONOMICE	30
Educație și capital uman	33
Abandonul școlar și impactul socio-economic	43
Culturile migrației	45
ANALIZĂ ECONOMETRICĂ	48
Metodologie	48
Costuri la nivel individual	50
Costuri la nivel național	54

1. Costuri datorate pierderii productivității și câștigurilor	54
2. Costuri fiscale	55
2a. Costuri cu veniturile fiscale pierdute	55
2b. Costuri cu cheltuielile de asistență socială crescute	56
3. Costuri de sănătate și sociale	58
3a. Costuri cu cheltuielile de sănătate	58
3b. Costuri cu criminalitatea și încarcerarea	58
Concluzii privind costurile la nivel național	61
Analiză Monte Carlo	63
RECOMANDĂRI	65
Măsuri de prevenție	68
Măsuri de intervenție	69
LIMITĂRI	73
GLOSAR TERMENI	75
BIBLIOGRAFIE	77

INTRODUCERE

Prezentul raport este o analiză privind costurile abandonului școlar și ale părăsirii timpurii a școlii în România. Analiza este bazată pe date existente și raportate de diverse instituții din România și la nivel european/internațional și cuprinde două componente. **O primă componentă** este bazată pe statistici descriptive, în care discutăm relațiile pe care abandonul școlar le are cu antecedente (cauza) și consecințe (efecte); această componentă se bazează pe date raportate în diverse contexte. Scopul acestei secțiuni este acela de a pregăti cititorii pentru a înțelege complexitatea fenomenului și a aborda cea de-a doua secțiune în cunoștință de cauză. Cititorii grăbiți sau care cunosc deja fenomenul rezonabil de bine pot merge direct la a doua secțiune. Această **a doua componentă** a raportului este o estimare econometrică a costurilor pe care le are abandonul școlar pentru România, la nivel individual (i.e., pentru persoanele direct afectate, care abandonează școala) și la nivel societal (i.e., pentru România). Această estimare econometrică este realizată, evident, cât de bine este posibil în penuria de date cu care România se confruntă din acest punct de vedere. Analizele econometrice care se aplică pentru aceste estimări sunt rezonabil de bine documentate în literatură, dar pentru a aplica modele mai precise este nevoie de calibrarea unui număr de parametri

de intrare, calibrare care este imposibilă în absența unor paneluri – paneluri care sunt inexistente în România. În absența acestor paneluri și a parametrilor calibrați, am documentat cu transparență datele de intrare în analiză pe baza acelor date care există în România, ori a literaturii internaționale care a putut fi extrapolată la situația României, după care am realizat nu doar o analiză simplă, directă, ci o analiză mai complexă: o analiză Monte Carlo care a elaborat, pe bază de estimări, scenariile pesimiste și optimiste care se prefigurează. Considerăm că analiza aceasta este o estimare coerentă chiar dacă este marcată de o oarecare imprecizie, date fiind limitările datelor de intrare – totuși, reflectă cu acuratețe zona în care stau aceste costuri. Sintaxele utilizate în analiză sunt puse la dispoziția cercetătorilor din acest domeniu, cu încurajarea de a continua studiul, de a completa datele de intrare și în general de a contribui la acest tip de analiză, care merge dincolo de cuvinte și arată date concrete și uneori șocante privind costurile acțiunilor ori inacțiunilor în educație.

DEFINIRE ȘI ASPECTE GENERALE DESPRE ABANDONUL ȘCOLAR

Abandonul școlar este adesea utilizat drept un concept umbrelă, care se referă, în general, la încetarea

prematură și definitivă a frecventării școlii de către un elev înainte de finalizarea unui ciclu educațional obligatoriu. Aceasta implică faptul că elevul renunță la studii fără a obține o diplomă sau calificare recunoscută la nivelul corespunzător de educație.

Cu toate acestea, este necesară diferențierea între două concepte specifice: **abandonul școlar** și **părăsirea timpurie a școlii**. Cele două concepte se utilizează de multe ori interschimbabil, fapt care generează confuzii sau interpretări eronate ale fenomenelor pe care le descriu. Pentru a contura cadrul și scopul acestui raport, vom face referire la definițiile utilizate de către Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE; Parlamentul României, 2021).

- **Părăsirea Timpurie a Școlii (PTS)** este un indicator definit la nivelul Uniunii Europene (UE) ca procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, care au finalizat cel mult ciclul secundar inferior (respectiv clasa a VIII-a) și care nu mai urmează nicio altă formă de educație sau formare profesională.

- **Abandonul școlar** este un indicator calculat de Ministerul Educației (ME) pe baza datelor oficiale de la Institutul Național de Statistică (INS), calculat ca diferența dintre numărul de elevi înscriși la începutul unui an școlar și numărul de elevi la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată

ca procent din numărul elevilor înscriși la începutul anului. Conform Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, abandonul școlar este definit drept „încetarea frecventării învățământului obligatoriu de către un beneficiar primar al educației, demonstrată prin absențe nemotivate care au condus la imposibilitatea finalizării a 2 ani școlari succesivi” (Parlamentul României, 2023, p. 93).

La nivel legislativ, diferențierea mai clară a celor două concepte s-a realizat de la includerea lor în Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, reflectând astfel și alinierea la Strategia Europa 2020, care stabilea ținte clare cu privire la reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii pentru statele membre ale UE. Aceste definiții și evoluții legislative reflectă un efort continuu de a înțelege și combate fenomenul abandonului școlar și al părăsirii timpurii a școlii prin politici educaționale adaptate și programe de sprijin adecvate. În prezent, cadrul legislativ propune o serie de programe de sprijin, de monitorizare, măsuri de reintegrare, sprijin financiar, parteneriate la nivelul comunității, programe educaționale flexibile, precum și instrumente dedicate de avertizare și intervenție adresate atât abandonului școlar, cât și părăsirii timpurii a școlii. Cu toate acestea, secțiunea dedicată reducerii abandonului școlar din Legea nr.

198/2023 utilizează în continuare exprimarea „reducerea abandonului școlar/a ratei de părăsire timpurie a școlii”, indicând adresarea acestor două fenomene într-un mod integrat, inclusiv în ceea ce privește măsurile de prevenție, intervenție și compensare (Secțiunea 5).

În practică, slaba diferențiere dintre cele două poate fi pusă într-o anumită măsură pe seama prioritizării fenomenului de abandon școlar (*school drop-out*), asociat contextului educațional, căruia i s-a adăugat ulterior fenomenul de părăsire timpurie a școlii (*early school leaving*), asociat mai curând tranziției către piața muncii și dezvoltării profesionale, măsurile de intervenție și combatere depășind în acest caz contextul educațional. Prin includerea acestei dimensiuni și a indicatorilor statistici relevanți în rapoartele de monitorizare și evaluare la nivel național și european (Comisia Europeană/Eurostat, OECD etc.), se subliniază relația strânsă dintre cele două fenomene: cauze comune, care conduc la consecințe similare. Elevii care abandonează școala la un nivel de studiu inferior sunt mai susceptibili de a fi încadrați ulterior în categoria tinerilor care au părăsit timpuriu școala. Cu alte cuvinte, abandonul școlar este un indicator pentru părăsirea timpurie a școlii, iar părăsirea timpurie a școlii reflectă impactul abandonului școlar.

Dificultățile nu se opresc însă aici,

deoarece nu doar România utilizează definiții diferite, ci și multe dintre țările membre ale Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Definițiile reflectate în legislația mai multor state diferă pentru abandonul școlar și părăsirea timpurie a școlii, dar și pentru rata de absolvire a diferitelor niveluri educaționale, ceea ce face dificilă perspectiva comparativă la nivel internațional. Pentru Uniunea Europeană, principala definiție utilizată este cea de părăsire timpurie a școlii, care permite raportarea și compararea datelor puse la dispoziție de către statele membre, în acord cu definiția prezentată anterior, oferindu-se astfel o imagine mai clară a efectului diferitelor dinamici care se manifestă în parcursul școlar (ex. abandon școlar, revenire în sistem, măsuri de prevenție sau de compensare etc.).

Pentru scopul acestui raport, analiza se va referi la ambele fenomene, în încercarea de a oferi o imagine cât mai completă asupra situației și a efectelor pe care aceasta o are asupra dezvoltării economice și sociale, respectiv asupra dezvoltării capitalului uman și șanselor de mobilitate socială.

ÎNVĂȚĂMÂNT ANTEPREȘCOLAR ȘI PREȘCOLAR

În mai 2019, Consiliul Uniunii Europene a adoptat recomandări pentru sisteme de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate, prin care se subliniază

importanța acestora. S-a observat că randamentele investițiilor în stadiile timpurii ale educației (antepreșcolar și preșcolar) sunt cele mai ridicate dintre toate etapele educaționale, în special pentru copiii aflați într-o situație defavorizată.

În ceea ce privește calitatea, dovezile indică faptul că doar serviciile de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate aduc beneficii, având un efect pozitiv asupra stării de bine a copiilor, precum și asupra învățării și dezvoltării lor în primii ani de viață (OECD, 2023). Serviciile de calitate scăzută au un impact negativ semnificativ asupra copiilor și asupra societății, în ansamblu (Eurostat, n/a). De asemenea, tendințele generale indică faptul că participarea timpurie are un impact pozitiv asupra continuării educației formale.

Conform datelor prezentate în Tabelul A1, România are una dintre cele mai scăzute rate de participare la educația timpurie din Uniunea Europeană, ceea ce contribuie la ratele ridicate de neînscris în învățământ și

la abandon școlar ulterior. Datele OECD indică faptul că, în România, participarea la educație timpurie crește pe măsură ce crește vârsta copilului (Tabelul A1).

Trebuie menționat în acest context faptul că în România vârsta de intrare în învățământul obligatoriu (*grupa mare* de la grădiniță, iar din 2023, *grupa mijlocie*) începând cu anul școlar 2020/2021 este vârsta de 5 ani. În ceea ce privește copiii cu vârste între 0 ani și vârsta de începere a educației obligatorii la nivel primar, datele la nivelul anului 2022 indicau un procent de cuprindere de 42,9% pentru România – media la nivelul Uniunii Europene fiind de 58,2%.

Conform datelor Eurostat, rata de cuprindere a copiilor cu vârste între 3 ani și vârsta de începere a educației obligatorii la nivel primar în România era de 75,6% în 2021, în scădere în comparație cu datele disponibile pentru 2013 (84,1%). Prin comparație, media la nivelul Uniunii Europene pentru indicatorul de mai sus era de 92,5% în 2021, relativ aproape de ținta de 96% propusă pentru 2030 (Eurostat, 2022).

Tabelul A1. Rata de participare la educația timpurie la nivelul OECD și în România pentru anul 2022.

Vârsta copiilor	Rata de participare la educație timpurie OECD	Rata de participare la educație timpurie România
2 ani	–	15%
3 ani	73%	64%
4 ani	88%	78%
5 ani	84%	85%

Sursa: OECD (2023).

Datele puse la dispoziție de către Ministerul Educației pentru anul 2022/2023 nu fac referire specifică la procentul total al populației cu vârstă de sub 3 ani (inclusiv) pentru a identifica rata de cuprindere în învățământul antepreșcolar (dar datele raportate de către OECD pot oferi o imagine generală asupra acestei rate). Din datele raportate la nivel național pentru anul 2022/2023 putem extrage următoarele: (Ministerul Educației, 2023)

- Numărul total al populației cuprinse în învățământul antepreșcolar (creșe) a fost de 27.000 de copii în anul 2022/2023, în creștere cu aproape 5.000 de copii față de anul 2018/2019.
- Dintre copiii care sunt înscriși la nivel antepreșcolar, se remarcă disparități semnificative între mediul urban (94,1% din totalul copiilor înscriși) și cel rural (5,9% din totalul copiilor înscriși), explicate în mare parte de **absența instituțiilor dedicate**.
- Datele reflectă o proporție relativ echilibrată între numărul fetelor și băieților, cu un ușor avantaj în favoarea acestora din urmă (cu 792 mai mulți băieți decât fete).

Tabelul A2. Rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel postliceal ca raport din populația în vârstă de 3-21 de ani.

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Total	78,1	76,8	76,4	76,4	76,3	76,1	75,3	74,4	73,0
Feminin	78,6	77,3	77,0	77,2	77,2	77,1	76,4	75,6	74,0
Masculin	76,6	76,3	75,8	75,6	75,5	75,2	74,3	73,4	72,1

Sursa: Raportul privind starea învățământului preuniversitar din România (Ministerul Educației, 2023).

- La nivel antepreșcolar, din totalul celor înscriși: 0,6% sunt copii de sub 1 an, 22% au 1 an, 65,5% au 2 ani, 11,2% au 3 ani. Scăderea procentului pentru copiii în vârstă de 3 ani (comparativ cu cei de 2 ani) poate fi pusă pe seama faptului că, odată cu împlinirea vârstei de 3 ani, aceștia fac trecerea către nivelul preșcolar (de la creșă la grădiniță).

RATA NEPARTICIPĂRII ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Rata neparticipării în sistemul de învățământ este un indicator important pentru evaluarea accesului la educație și a provocărilor pe care le întâmpină sistemul educațional. **Rata neparticipării în sistemul de învățământ** se referă la procentul copiilor dintr-o generație sau cohortă care nu sunt înscriși în sistemul educațional la vârsta școlară obligatorie.

În acest context, indicatorul poate fi transpus în *rata brută de cuprindere*, care se calculează prin raportarea numărului de elevi cuprinși în toate nivelurile de învățământ, indiferent de vârstă, la populația totală de vârstă oficială cuprinderii în învățământ (3-23 de ani), rezidentă la 1 iulie a anului pentru care se realizează raportarea

Tabelul A3. Rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) ca raport din populația în vârstă de 3-18 de ani.

	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Total	88,5	88,7	88,2	88,1	88,0	87,8	86,8	85,0	82,7
Feminin	88,6	88,3	87,9	88,0	87,9	87,7	86,8	85,0	82,8
Masculin	88,1	91,0	88,4	88,2	88,1	87,8	86,7	84,9	82,7

Sursa: Raportul privind starea învățământului preuniversitar din România (Ministerul Educației, 2023).

(Ministerul Educației, 2023).

Conform Raportului privind starea învățământului preuniversitar în România (2023), indicatorul pentru rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar, la nivelul anului școlar 2022/2023 este de 73% (populația 3-21 de ani).

Pentru populația în vârstă de 3-18 ani, rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar (de la învățământul preșcolar la cel liceal) este de 82,7% în anul școlar 2022/2023, în comparație cu 88,5% în 2014/2015.

Se remarcă astfel o **tendință de scădere a ponderii celor care sunt cuprinși în sistemul educațional** din ambele categorii cu aproximativ 5% în ultimii 9 ani.

CAUZELE ABANDONULUI ȘCOLAR

Abandonul școlar este influențat de o serie de factori și dimensiuni interconectate, precum: factori personali, familiali, financiari, școlari sau comunitari.

Structura familială și dinamica internă a acesteia pot afecta semnificativ frecvența școlii, iar

probleme precum divorțul, absența unui părinte (spre exemplu, prin migrația în străinătate), abuzul sau neglijența sunt cauze frecvente ale abandonului școlar. În această categorie se pot încadra și problemele financiare ale familiei, care astfel nu poate susține nici *costurile directe ale educației*, cele care influențează participarea la educație (e.g., rechizite, uniforme/îmbrăcăminte, transport etc.), nici *costurile indirecte ale educației*, care contribuie prin resurse suplimentare la rezultatele generate prin participarea la educație (e.g., meditațiile, activități extrașcolare, serviciile de sprijin precum consilierea socio-emoțională, terapia etc.).

Problemele de sănătate, inclusiv dizabilitățile și afecțiunile cronice, pot împiedica frecvența regulată a școlii, în special în condițiile în care unele școli nu dispun de resursele necesare pentru a sprijini în mod adecvat copiii cu cerințe educaționale speciale. Lipsa resurselor, dublată de lipsa de sprijin pe care o pot resimți copiii din partea comunității școlare (cadre didactice, management al școlii, colegi etc.), precum și un mediu inadecvat, în care se regăsesc violența sau

discriminarea, cu efecte asupra bunăstării generale a elevilor – toate sunt factori care pot influența semnificativ participarea la educație.

O analiză a literaturii de specialitate privind abandonul școlar (Witte et al., 2013), identifică o serie de factori „predictori ai părăsirii timpurii a școlii”, așa cum se poate observa în Tabelul A4.

Studiile indică faptul că, deși caracteristicile socio-economice și demografice influențează abandonul școlar, mediul de rezidență al elevilor și condițiile din școlile rurale sunt factori care contribuie într-o măsură semnificativă la creșterea ratei de abandon școlar.

Școlile din mediul rural se confruntă cu provocări specifice, precum resurse limitate, rate mai ridicate de fluctuație a personalului didactic și o mobilitate mai mare a elevilor, lucruri care afectează negativ performanțele elevilor și cresc riscul abandonului școlar (Ripamonti, 2018). Concentrarea școlilor cu rate ridicate ale abandonului în zonele rurale, fenomen documentat în diferite regiuni geografice, susține ideea unor dificultăți specifice mediului rural care exacerbează provocările educaționale (Marsh & Williamson, 1999).

Datele privind România publicate de Ministerului Educației în 2021 arată că numerele cele mai mari de elevi și de școli cu risc ridicat de abandon școlar se regăsesc predominant în

zonele rurale.

Datele publicate de Ministerul Educației în 2021 și reprezentate în Figura 1 arată că cei mai mulți elevi aflați în situație de risc ridicat de abandon școlar se află în județele Iași (10.993 elevi), Mureș (8.298 elevi) și Constanța (6.676 elevi). În ceea ce privește elevii aflați în situație de risc mediu de abandon școlar, cei mai mulți dintre ei se află în Suceava (12.148 elevi), Prahova (11.529 elevi) și Bacău (8.598 elevi). Aceste reprezentări

vizuale dezvăluie disparități regionale și sugerează existența unui context socio-economic mai larg cu un impact negativ asupra parcursului școlar al elevilor din aceste județe.

Cei mai mulți elevi aflați în situație de risc ridicat de abandon școlar se află în mediul rural, după cum reiese din Figura 2. În ceea ce privește distribuția lor pe județe, județul Iași prezintă cel mai mare număr de elevi din mediul rural care se confruntă cu risc ridicat de abandon școlar (9.354 elevi). De

Tabelul A4. Predictori ai abandonului școlar

Personal (care țin de elevi)	Familiali	Școlari	Comunitari
• Psihologici și comportamentali • Capacitatea academică • Situația școlară-notele • Implicarea în activitățile educaționale • Aspirații educaționale • Ocuparea unui loc de muncă • Sarcina și căsătoria în rândul adolescenților • Motivația	• Statutul socio-economic (părinți, educație și ocuparea forței de muncă)	• Tipul de școală (inclusiv tipologia elevilor)	• Caracteristicile cartierului
• Demografici • Gen • Rasă-etnie • Statutul de imigrant • Limba de referință • Dizabilități	• Structura familiei (monoparentală, vitregă și-sau numeroasă familiilor) • Capitalul social (relațiile dintre părinți, copii, alte familii și școală) • Capitalul uman-cultural (educația părinților) • Capitalul financiar (venit, proprietate)	• Resursele școlare (e.g., mărimea clasei și raportul profesor-elev) • Caracteristicile structurale ale școlilor (e.g., mărimea școlii) • Politicile și practicile școlare • Climatul social și academic (politica de disciplină este considerată echitabilă, rate ridicate de prezență la cursuri) • Calitatea profesorilor și a predării • Capitalul social al școlii (relația elev-profesor)	• Prieteni cu performanțe înalte vs. prieteni care au abandonat școala • Oportunități de angajare • Discriminare socială-injustiție

Sursa: Witte et al. (2013); Tinto (1993).

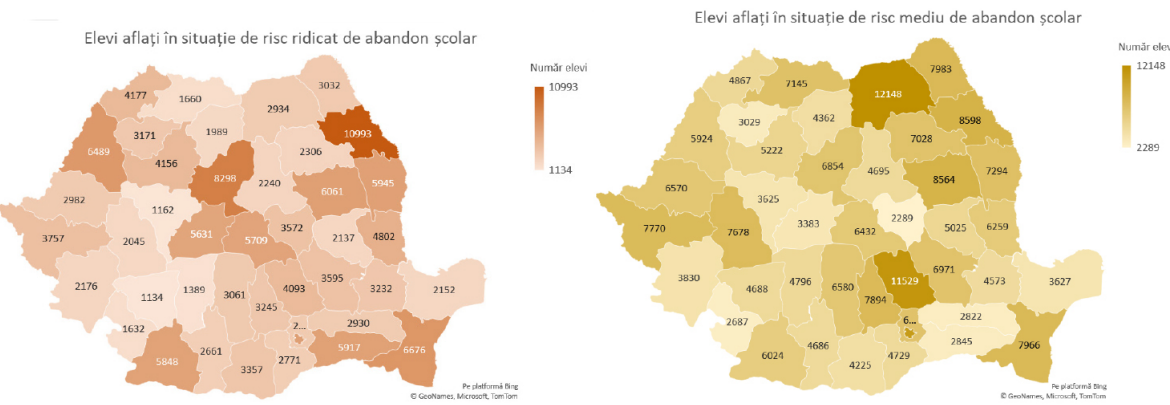

Figura 1. Număr elevi în situație de risc ridicat/mediu de abandon școlar (valori absolute). Sursa: Prelucrare proprie a datelor de la Ministerul Educației 2021.

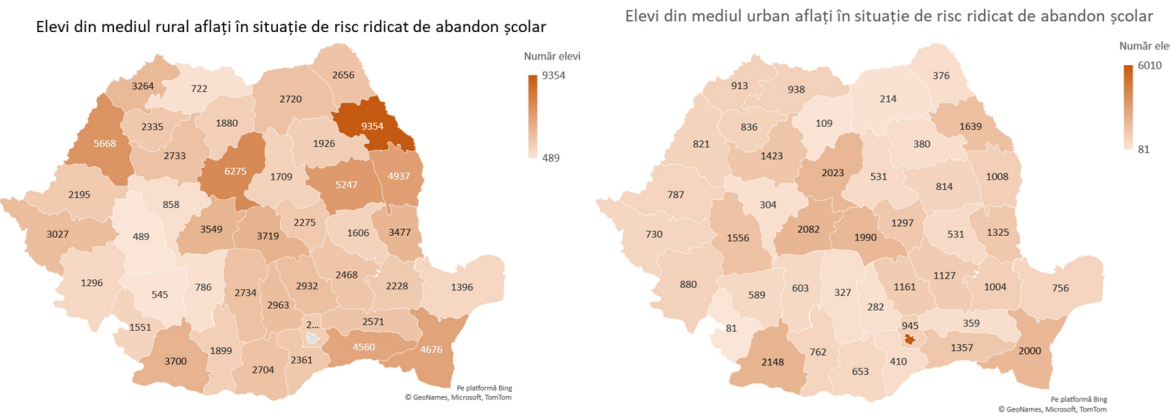

Figura 2. Număr elevi în situație de risc ridicat de abandon școlar, în funcție de mediul de proveniență (valori absolute). Sursa: Prelucrare proprie a datelor de la Ministerul Educației 2021.

asemenea, în județele Mureș și Bihor sunt numere semnificative de elevi din mediul rural pentru care riscul de abandon școlar este ridicat (6.275 elevi, respectiv 5.668 elevi). În mediul urban se remarcă Municipiul București, unde există 6.010 elevi pentru care riscul de abandon școlar este ridicat. Acest lucru sugerează necesitatea unor politici publice adaptate problemelor educaționale ale elevilor din București.

Cei mai mulți elevi în situație de risc mediu de abandon școlar sunt în mediul rural, în județele Suceava (8.540 elevi), Prahova (6.825 elevi) și Bacău (6.369 elevi). În ceea ce privește elevii din mediul urban, în

București sunt 10.922 elevi care se confruntă cu risc mediu de abandon școlar, conform datelor din Figura 3.

Cele mai multe școli cu risc ridicat de abandon școlar sunt în județele Mureș (69 școli), Iași (67 școli) și Dolj (56 școli), conform datelor din Figura 4. Cele mai multe școli cu risc mediu de abandon școlar sunt localizate în Prahova (73 școli), Suceava (72 școli), și Bacău (65 școli).

Distribuția școlilor cu risc ridicat de abandon școlar pe medii de proveniență (vezi Figura 5) arată că școlile din mediul rural sunt mult mai expuse acestui tip de risc.

Județele cu cel mai mare număr de școli din rural care se confruntă cu risc ridicat de abandon școlar sunt Mureș (60 școli), Iași (59 școli) și Bihor (50 școli). În mediul urban, cele mai multe școli cu risc ridicat de abandon școlar se află în București (34 școli), Dolj (13 școli), Sibiu (12 școli) și Constanța (12 școli).

Datele din Figura 6 subliniază din nou dificultățile educaționale din mediul rural, dat fiind că un număr mare dintre școlile cu risc mediu de abandon sunt concentrate în acest mediu de rezidență. Cele mai multe astfel de școli sunt în Buzău (56

școli), Suceava (55 școli) și Prahova (52). În mediul urban, cele mai multe școli cu risc mediu de abandon se află în București (42 școli) și în județul Maramureș (28 școli).

Elevii care frecventează școala în mediul rural au vulnerabilități specifice, fiind expuși unor condiții care sporesc riscul de abandon școlar, ceea ce subliniază necesitatea unor politici educaționale care să vină în sprijinul școlilor și comunităților rurale.

RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA

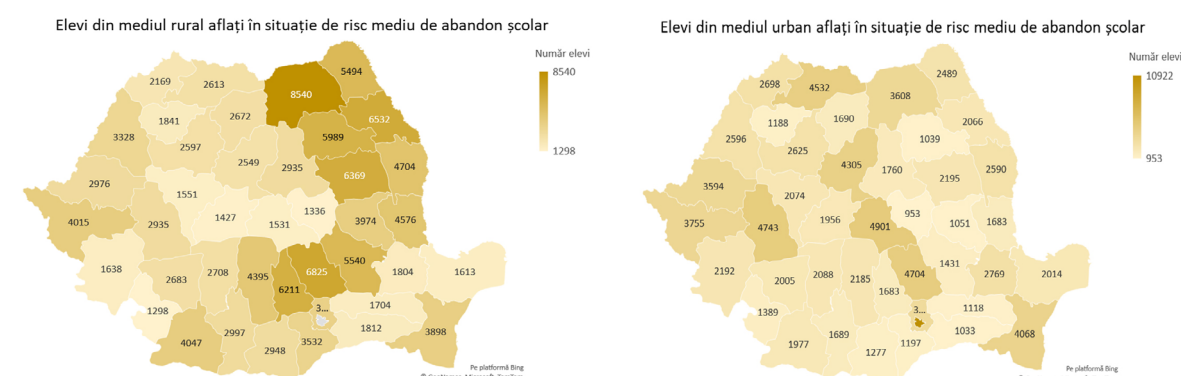

Figura 3. Număr elevi în situație de risc mediu de abandon școlar, în funcție de mediul de proveniență (valori absolute).
Sursa: Prelucrare proprie a datelor de la Ministerul Educației 2021.

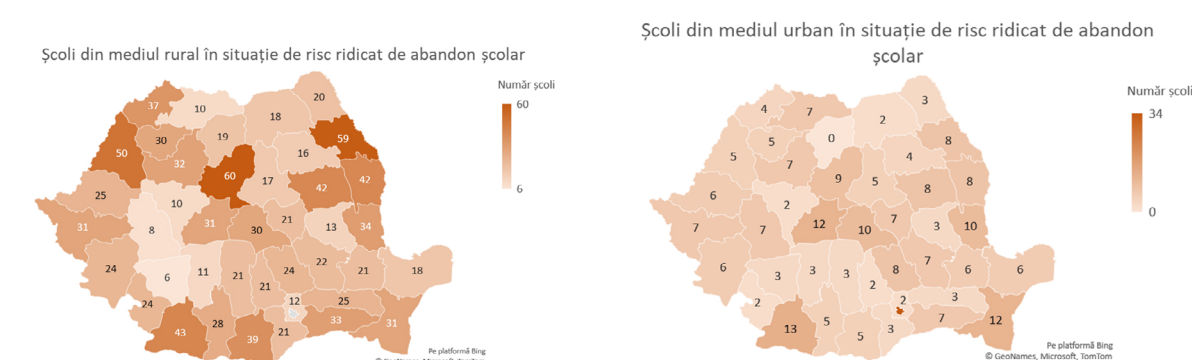

Figura 5. Număr de școli în situație de risc ridicat de abandon școlar, în funcție de mediul de proveniență (valori absolute).
Sursa: Prelucrare proprie a datelor de la Ministerul Educației 2021.

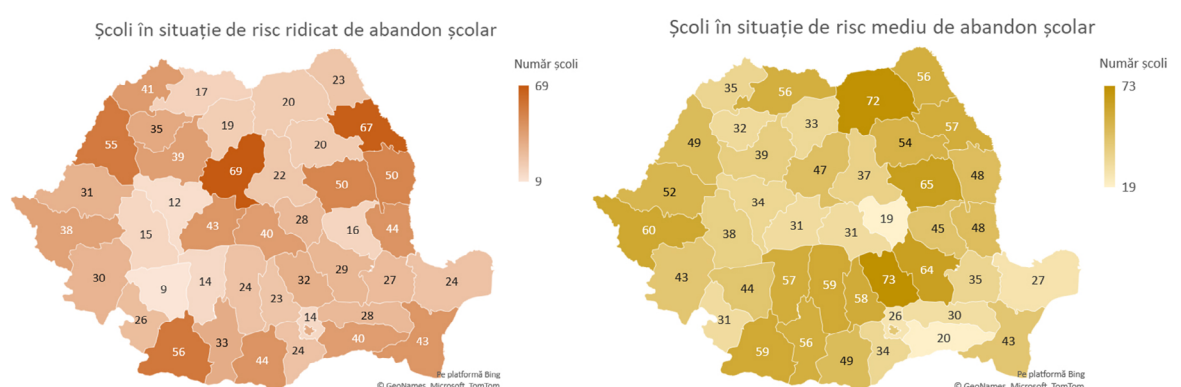

Figura 4. Număr de școli în situație de risc ridicat/mediu de abandon școlar (valori absolute).
Sursa: Prelucrare proprie a datelor de la Ministerul Educației 2021.

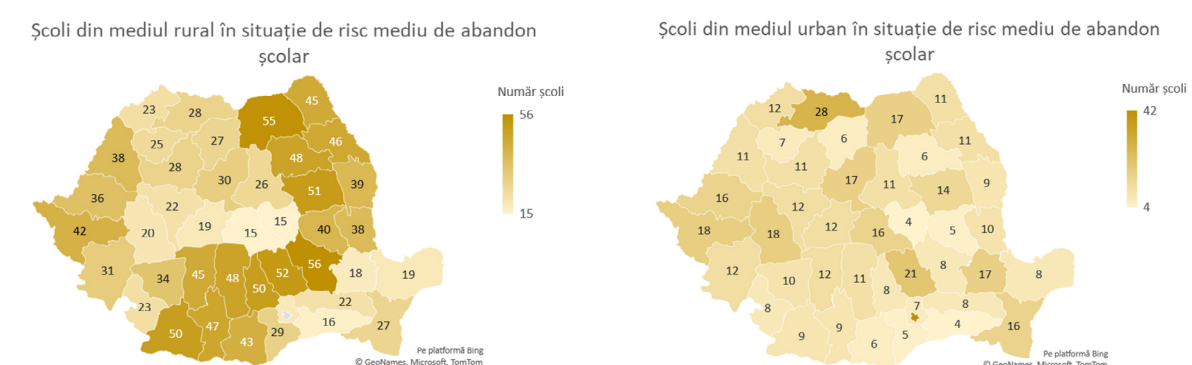

Figura 6. Număr de școli din în situație de risc ridicat de abandon școlar, în funcție de mediul de proveniență (valori absolute).
Sursa: Prelucrare proprie a datelor de la Ministerul Educației 2021.

RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA ÎN FUNCȚIE DE NIVELUL EDUCAȚIONAL

Datele prezentate în Tabelul A5 arată că, în perioada 2010-2021, rata abandonului școlar în România a înregistrat fluctuații, atingând un vârf de 16,2% în 2014. De asemenea, în 2014 a fost înregistrată cea mai ridicată rată de abandon școlar pentru învățământul postliceal și de maiștri (10,7%) și pentru învățământul primar și gimnazial (2%). Cu toate acestea, s-a înregistrat o scădere generală a ratelor de abandon școlar în anii următori, rata la nivel național scăzând la 10% în 2020, crescând ulterior la 12% în 2021. Învățământul primar și gimnazial, precum și cel liceal

și profesional au menținut în mod constant rate mai scăzute de abandon școlar în comparație cu învățământul postliceal și de maiștri. În învățământul primar și gimnazial, rata abandonului școlar a variat între 2% și 1,2% în perioada 2010-2021, în timp ce în învățământul liceal și profesional s-au înregistrat variații între 4,2 și 1,7%, conform Institutului Național de Statistică (INS).

Graficul comparativ din Figura 7 relevă câteva tendințe importante înregistrate în perioada 2010-2021, evidențiind fluctuațiile ratelor de abandon școlar din învățământul primar și gimnazial, învățământul liceal și profesional, precum și din învățământul postliceal și de

maiștri. Ciclurile de învățământ primar și gimnazial, precum și liceal și profesional prezintă rate mai scăzute de abandon școlar, în timp ce învățământul postliceal și de maiștri înregistrează rate mai ridicate.

Conform Raportului privind starea învățământului preuniversitar din România 2022-2023 (Ministerul Educației, 2023), în anul școlar 2021/2022, rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial a fost constantă față de anul școlar anterior. La nivel general, 1,2% dintre elevii de nivel primar și gimnazial (18.500 de elevi) au abandonat școala. La nivelul anului 2021-2022, 2% dintre elevii de liceu au abandonat studiile, cei mai mulți dintre aceștia provenind din

filierea tehnologică. În învățământul profesional, rata abandonului a crescut în 2021-2022, față de anul școlar anterior (2,8%). Rata abandonului școlar în învățământul postliceal și de maiștri a înregistrat o creștere la nivelul anului școlar 2021/2022, până la valoarea de 8,7%. Mediul rural, respectiv clasele de început de ciclu educațional, înregistrează valori ridicate ale abandonului școlar. Cele mai mari valori ale ratei abandonului școlar din învățământul primar și gimnazial s-au înregistrat la nivelul populației școlare din mediul rural (1,7% total, 1,8% primar, 1,6% gimnaziu), respectiv la nivelul elevilor de clasă pregătitoare, clasa I și clasa a V-a.

Tabelul A5. Evoluția ratei abandonului școlar în România.

An	Rata abandon școlar – Învățământ primar și gimnazial (%)	Rata abandon școlar – Învățământ liceal și profesional (%) ⁴	Rata abandon școlar – Învățământ postliceal și de maiștri (%)
2010	1,8	–	6,3
2011	1,8	4,2	6,1
2012	1,4	2,9	8,9
2013	1,5	2,9	7,9
2014	2,0	3,5	10,7
2015	1,8	3,6	9,7
2016	1,6	2,6	10,0
2017	1,7	2,6	9,2
2018	1,6	2,6	9,7
2019	1,3	2,0	7,5
2020	1,2	1,7	7,1
2021	1,2	2,1	8,7

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

4. Raportul nu propune o analiză granulară pentru fiecare rută educațională, ci o perspectivă integrată asupra fenomenului la nivelul învățământului secundar superior (învățământ liceal - 4 ani și învățământ profesional - 3 ani).

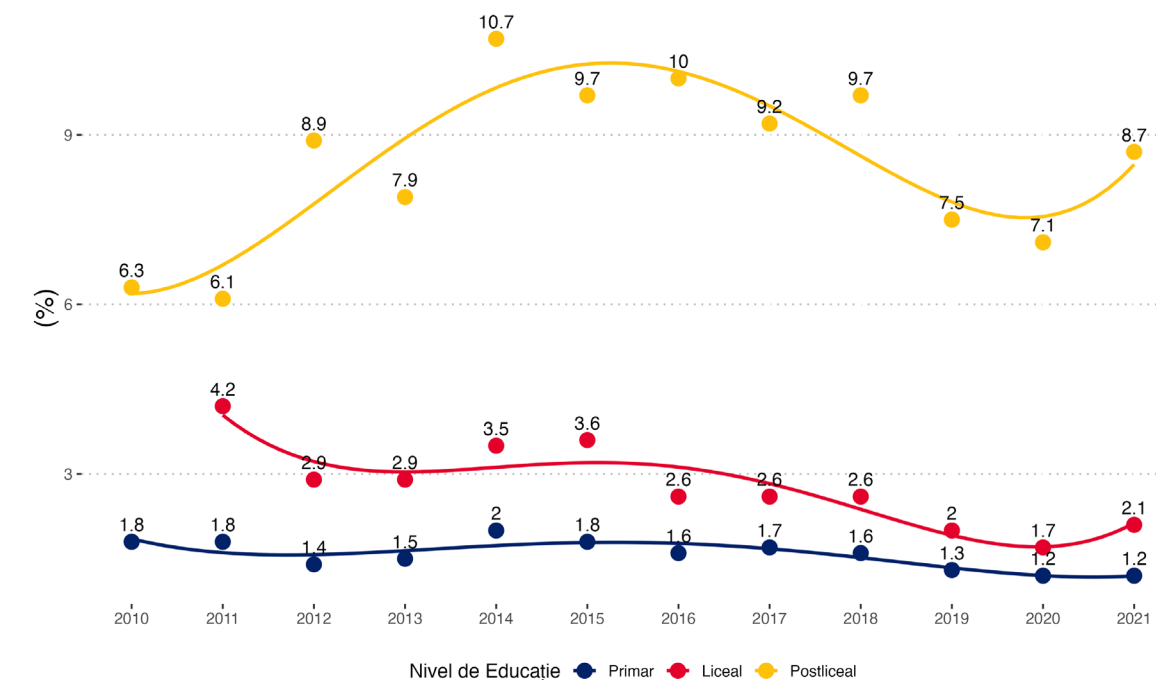

Figura 7. Grafic comparativ privind evoluția ratei abandonului școlar în România.

RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA ÎN FUNCȚIE DE MEDIUL DE PROVENIENȚĂ

Tabelul A6 prezintă ratele de abandon școlar pentru anul 2023, în funcție de mediul de proveniență. Aceste date relevă disparități semnificative în ceea ce privește ratele de abandon școlar între mediile de proveniență. Zonele

rurale au cea mai mare rată de abandon școlar, de 27,5%, ceea ce indică existența unor probleme educaționale substanțiale în aceste zone. În schimb, zonele urbane mici (orașe și suburbii) prezintă o rată de abandon școlar mult mai mică, de 14,3%, în timp ce zonele urbane mari (municipii) au cea mai mică rată de abandon școlar, de doar 3,3%.

Tabelul A6. Diferențieri ale abandonului școlar în România, pe medii de proveniență

Mediul de rezidență	Rata abandonului școlar 2022 (%)
Rural	27,5
Urban mic (orașe și suburbii)	14,3
Urban mare (municipii)	3,3
Total	16,6

Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat 2023.

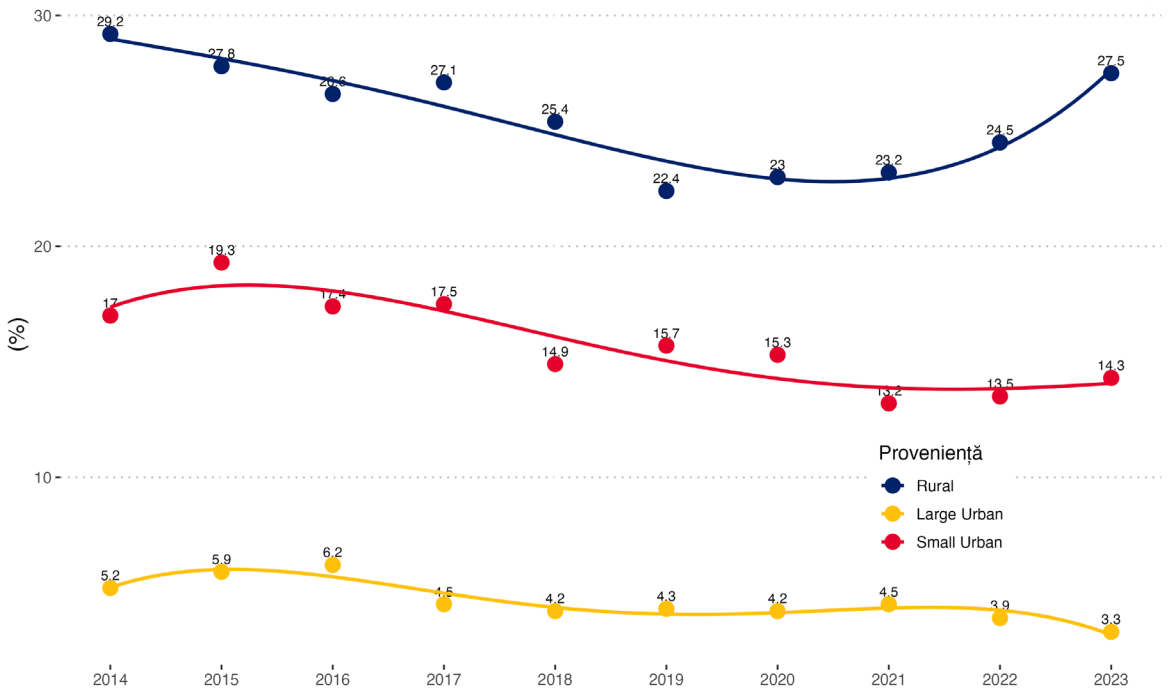

Figura 8. Diferențieri ale ratei abandonului școlar pe medii de proveniență. Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat.

La nivel național, rata abandonului școlar a fost de 16,6% în anul 2023.

Datele din Figura 8 subliniază necesitatea unor intervenții specifice pentru a aborda problema abandonului școlar ridicat din zonele rurale, cu scopul de a reduce decalajul educațional între diferitele medii de rezidență.

RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA ÎN FUNCȚIE DE COHORTĂ

Tabelul A7 prezintă evoluția cohortelor de elevi în perioada 2005-2024, indicând diferențele dintre numărul total de elevi înscriși în clasa I, respectiv absolvenții clasei a VIII-a din aceeași generație (cohortă).

Tabelul A8 prezintă parcursul educațional al coortei de elevi înscriși în anul școlar 2013-2014. În sfârșitul anului școlar 2021-2022, 9.846elevi din această cohortă au abandonat școala. Numărul repetenților și cel al elevilor care au abandonat școala este mai mare, cel puțin în cifre absolute, pentru populația masculină decât pentru cea feminină (5.092 de băieți au abandonat școala față de 4.825 fete). Din totalul elevilor înscriși în clasa pregătitoare în 2013/2014, 98.963 de elevi proveneau din zonele urbane. Cu toate acestea, numărul de absolvenți din mediul urban (99.805) depășește cu 842 numărul de înscriși inițial. Această discrepanță se poate datora faptului că noi elevi s-au mutat în

Tabelul A7. Evoluția cohortelor de elevi în perioada 2005-2024

Cohortă	Elevi înscriși în clasa I	Absolvenți clasa a VIII-a	Repetenți clasa a VIII-a	Abandon
2005 - 2013	226,324	183,312	5,817	37,195
2006 - 2014	220,489	182,600	5,967	31,922
2007 - 2015	221,185	184,353	6,558	30,274
2008 - 2016	212,022	177,651	6,880	27,491
2009 - 2017	203,895	169,298	6,485	28,112
2010 - 2018	203,926	170,528	6,386	27,012
2011 - 2019	206,055	174,473	6,379	25,203
2012 - 2020	202,134	178,717	3,749	19,668
2013 - 2021	156,991	140,600	4,801	11,590
2014 - 2022	175,088	156,117	4,951	14,020
2015 - 2023	168,918	152,634	4,760	11,524
2016 - 2024	162,748	149,151	4,570	9,028

Sursa: Rapoarte publice periodice, Ministerul Educației. Cohortele începând cu anul 2014 (-2022) și până la anul 2016 (-2024) au fost prezise pe baza cohortelor anterioare cu ajutorul unei ecuații de regresie.

Tabelul A8. Evoluția coortei de elevi 2013-2021

	Elevi înscriși în clasa pregătitoare 2013-2014	Absolvenți clasa a VIII-a 2021-2022	Repetenți clasa a VIII-a 2021-2022	Elevi care au abandonat școala
Total	183.633	167.937	5.850	9.846
Feminin	89.344	81.844	2.709	4.791
Masculin	94.289	86.093	3.141	5.055
Urban	98.963	99.805	2.251	-3.093
Rural	84.670	68.132	3.599	12.939

Sursa: Raportul privind starea învățământului preuniversitar din România (Ministerul Educației, 2023).

zonele urbane de-a lungul perioadei 2013-2021. Numărul de repetenți a fost mai scăzut în mediul urban decât în cel rural (2.251 repetenți în urban față de 3.599 repetenți în rural).

Abandonul școlar are o valoare negativă în mediul urban, de -3.093, ceea ce sugerează că a existat un aflus de elevi în mediul urban în cazul coortei 2013-2021. Pe de altă parte, în mediul rural, numărul elevilor care au abandonat școala mai exact, care au ieșit din cohortă este mult mai mare, de 12.939.

RATA ABANDONULUI ȘCOLAR ÎN ROMÂNIA ÎN FUNCȚIE DE REGIUNILE DE DEZVOLTARE ALE ȚĂRII

La nivelul regiunilor de dezvoltare ale țării, ratele de abandon școlar prezentate în Tabelul A9 (raportate de către INS la nivelul anului 2021) sunt relativ scăzute pentru învățământul primar și gimnazial, Regiunea București-Ilfov având cea mai mică rată, de 0,7%, iar Regiunea Centru cea mai mare rată, de 2,1%. În cazul învățământului liceal și profesional, ratele de abandon școlar cresc ușor în comparație cu învățământul primar

și gimnazial. Regiunea Centru are din nou cea mai mare rată, de 3,4%, în timp ce București – Ilfov are cea mai mică rată, de 1,7%. Ratele de abandon școlar sunt semnificativ mai mari în învățământul postliceal și de maiștri. Regiunea Centru are cea mai mare rată, de 12,5%, în timp ce București – Ilfov prezintă o rată mai mică, de 4,5%.

Figura 9 arată că există o tendință de creștere a ratelor de abandon școlar pe măsură ce elevii avansează la ciclurile superioare de educație, cu diferențe accentuate între regiuni. Regiunile Centru și Nord-Vest au rate mai mari de abandon școlar, în special în învățământul postliceal și de maiștri, în timp ce Regiunea București-Ilfov menține rate mai mici de abandon școlar pentru toate ciclurile de învățământ.

RATA PĂRĂSIRII TIMPURII A ȘCOLII

Pentru a permite realizarea unei comparații între România și alte țări ale Uniunii Europene, este nevoie să facem referire mai specific la fenomenul de părăsire timpurie a

Tabelul A9. Rata abandonului școlar (%) pe cicluri de învățământ și regiuni de dezvoltare

Regiune dezvoltare	Învățământ primar și gimnazial (%)	Învățământ secundar ciclul 2 (liceal și profesional) (%)	Învățământ postliceal și de maiștri (%)
Nord-Est	1,0	2,2	9,3
Sud-Est	1,1	2,3	7,8
Sud-Muntenia	1,0	1,8	1,9
Sud-Vest Oltenia	1,4	1,8	5,8
Vest	1,3	1,8	9,4
Nord-Vest	0,9	2,2	11,2
Centru	2,1	3,4	12,5
București-Ilfov	0,7	1,7	4,5

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS 2021.

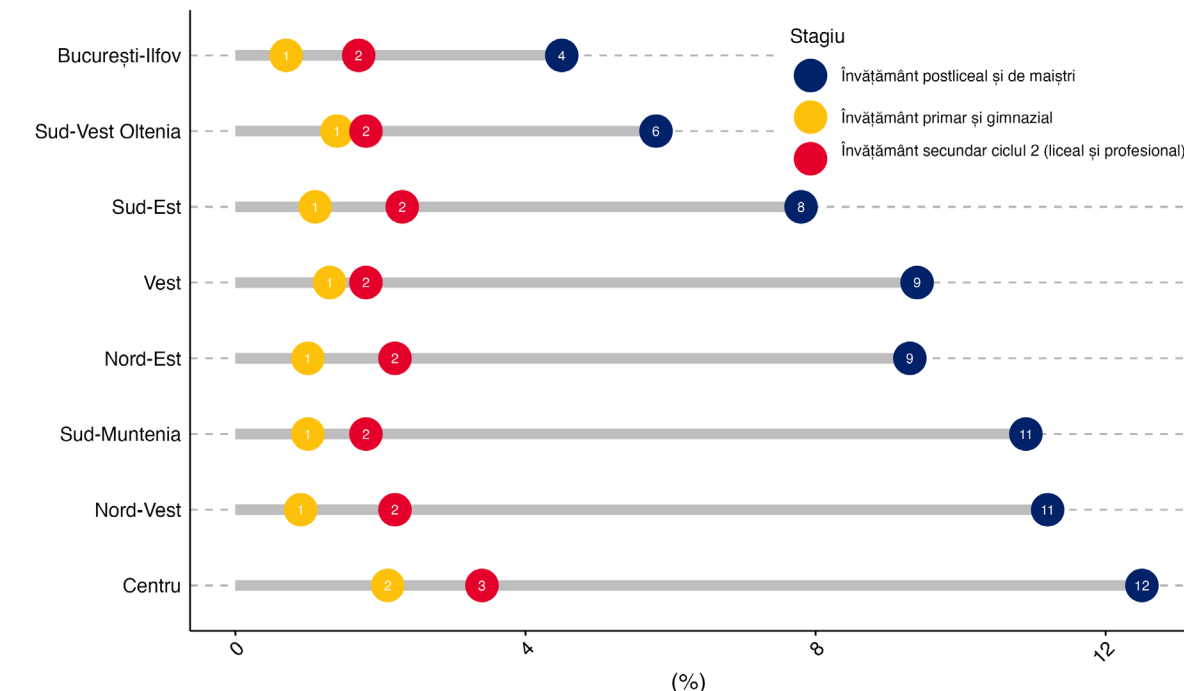

Figura 9. Rata abandonului școlar (%) pe cicluri de învățământ și regiuni de dezvoltare.

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS 2021.

școlii (PTȘ), reluând definiția de la începutul acestui raport: PTȘ este un

indicator definit la nivelul Uniunii Europene (UE) ca procentul tinerilor

cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, care au finalizat cel mult ciclul secundar inferior (respectiv clasa a VIII-a) și care nu mai urmează nicio altă formă de educație sau formare profesională. Date fiind definițiile diferite ale abandonului școlar în diferite țări, indicatorul PTȘ oferă o definiție comună la nivelul UE și permite realizarea de comparații între țările UE. Rata PTȘ reflectă atât rata abandonului școlar, cât și in/eficiența unor măsuri compensatorii sau ale unor intervenții remediale (e.g., A Doua Șansă) pentru cei care s-au aflat în situație de abandon școlar.

Datele prezentate în Figura 10 ilustrează diferențele între ratele de părăsire timpurie a școlii pe care le-au înregistrat țările UE în 2010

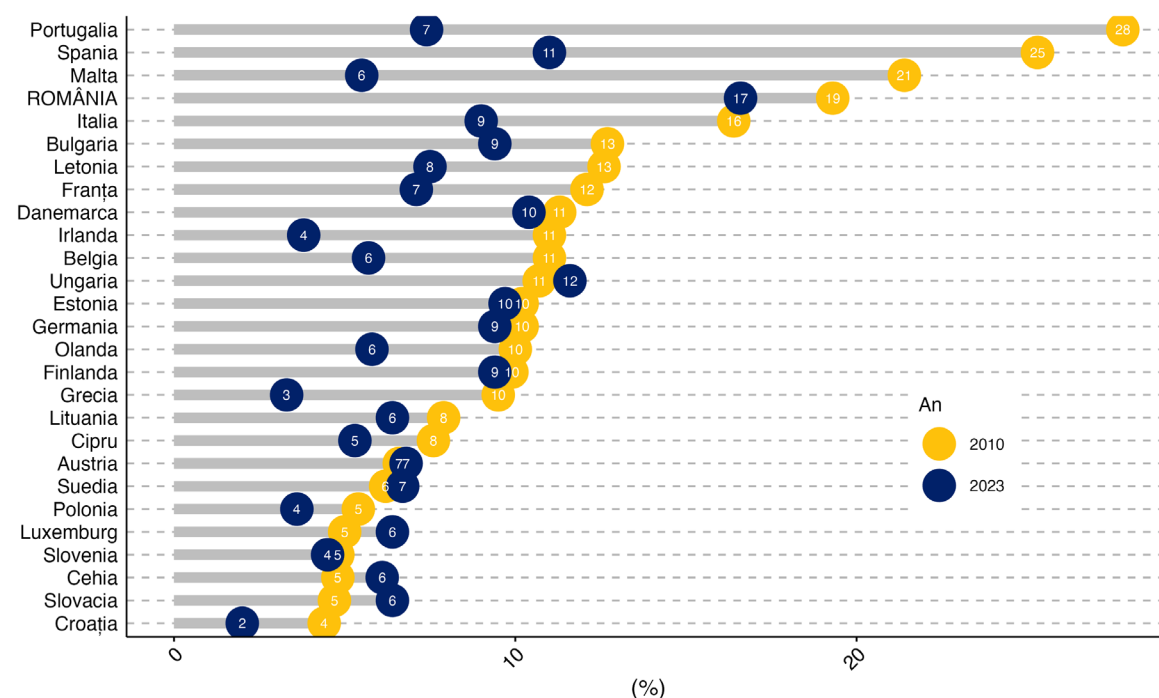

Figura 10. Rata părăsirii timpurii a școlii în țările UE.
Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat.

comparativ cu 2023. Croația, Slovacia și Slovenia au avut cele mai scăzute rate de abandon școlar, deși, în 2023, Slovacia a înregistrat o creștere, de la 4,7% la 6,4%. În 2010, România (19,3%) se număra printre țările cu cele mai ridicate rate ale părăsirii timpurii a școlii, după Portugalia (27,8%), Spania (25,3%) și Malta (21,4%). Spre deosebire de aceste țări, care au înregistrat scăderi semnificative ale părăsirii timpurii a școlii în perioada 2010-2023, România a avut o rată de 16,6% în 2023, cea mai ridicată din UE.

Rata părăsirii timpurii a școlii raportată pentru România s-a menținut în mod constant printre cele mai crescute la nivelul UE.

Tabelul A10. Rata părăsirii timpurii a școlii la nivel UE și în România (2010 - 2023)

An	Uniunea Europeană (%)	România (%)
2010	13,8	19,3
2011	13,2	18,1
2012	12,6	17,8
2013	11,8	17,3
2014	11,1	18,1
2015	11,0	19,1
2016	1,6	18,5
2017	1,5	18,1
2018	1,5	16,4
2019	1,2	15,3
2020	9,9	15,6
2021	9,7	15,3
2022	10,0	15,6
2023	9,5	16,6

Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat.

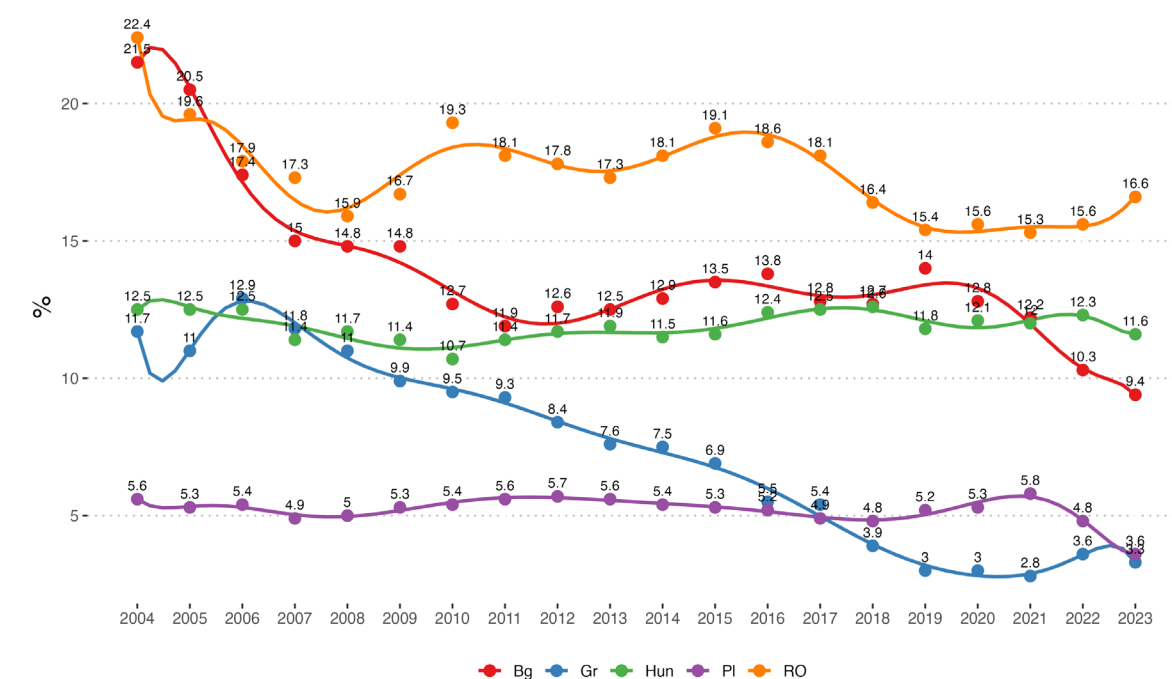

Figura 11. Evoluția ratelor de părăsire timpurie a școlii în România și în țările din regiune, în perioada 2004-2023.
Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat.

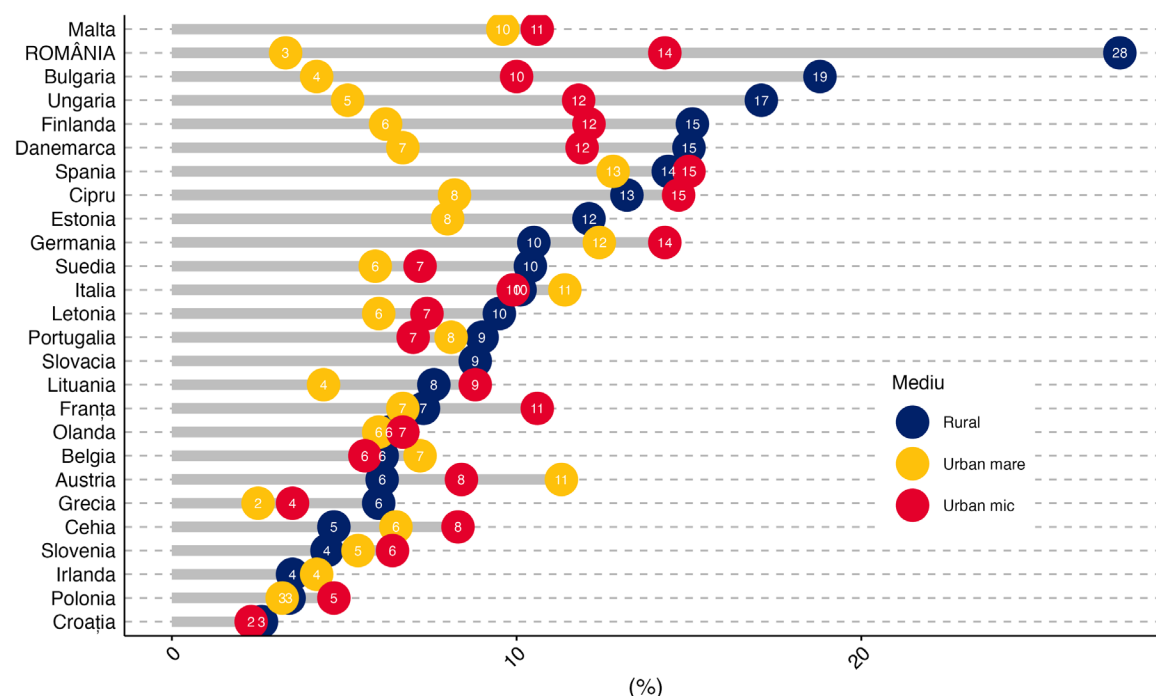

Figura 12. Diferențieri ale ratelor de părăsire timpurie a școlii pe medii de proveniență în țările UE.
Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat.

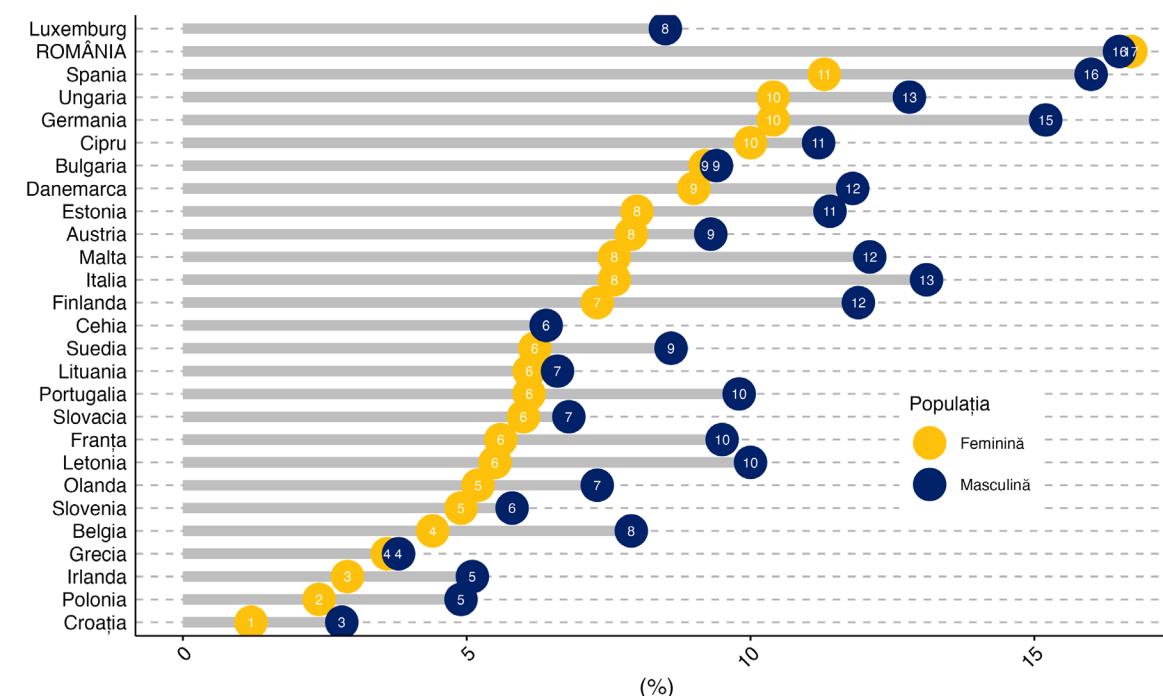

Figura 13. Diferențieri ale ratelor de părăsire timpurie a școlii în funcție de gen, în țările UE.
Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat.

De asemenea, în perioada 2004-2023 (vezi Figura 11), România a avut cea mai mare rată a părăsirii timpurii a școlii și în comparație cu țările din regiune. În 2004, România a înregistrat o rată de 22,4%, un nivel apropiat de cel al Bulgariei (21,5%). În 2023, rata părăsirii timpurii a școlii raportată de Bulgaria a fost de 9,4%, iar a României de 16,6%. Polonia a avut cea mai mică rată a părăsirii timpurii a școlii în 2004, de 5,6%, iar în 2023 a atins 3,6%. Grecia a înregistrat o rată a părăsirii timpurii a școlii de 11,7% în 2004 și a urmat un trend descendent

pe parcursul întregii perioade, atingând o rată de 3,3% în 2023. Ungaria a înregistrat fluctuații minore între 2004 și 2023, pornind de la 12,5%, atingând un nivel minim de 10,7% în 2010 și o rată de 11,6% în 2023.

Graficul din Figura 12 arată că România are cea mai mare rată a părăsirii timpurii a școlii (27,5%) corespunzătoare mediului rural din UE. Următoarea țară cu cea mai mare rată în mediul rural este Bulgaria, cu 18,8%. Spania (15%), Cipru (14,7%) și Germania (14,3%) au rate comparabile

cu România (14,3%) în ceea ce privește abandonul școlar în urbanul mic. În schimb, România are una dintre cele mai mici rate ale părăsirii timpurii a școlii în urbanul mare (3,3%). Polonia și Grecia au rate mai mici în urbanul mare: 3,2%, respectiv 2,5%.

În ceea ce privește diferențierea ratei de părăsire timpurie a școlii în funcție de gen (Figura 13), România are rate similare pentru populația masculină (16,5%) și pentru cea feminină (16,7%), acestea fiind cele mai ridicate niveluri din UE. Majoritatea țărilor

înregistrează rate de părăsire timpurie a școlii mai mici în rândul populației feminine. Alte țări în care ratele sunt similare pentru fete și băieți sunt Bulgaria (9,4% pentru băieți și 9,2% pentru fete), Cehia (6,4% pentru ambele categorii) și Grecia (3,8% pentru băieți și 3,6% pentru fete).

RELAȚIA DINTRE ABANDONUL ȘCOLAR ȘI DIMENSIUNILE SOCIO-ECONOMICE

Pentru a oferi o imagine cât mai cuprinzătoare a fenomenului abandonului școlar și a impactului acestuia la nivel socio-economic, capitolul cuprinde o fundamentare teoretică a fenomenului și prezintă diverse corelații studiate în literatura de specialitate, care vor informa ulterior analiza cu privire la impactul socio-economic al abandonului școlar în România.

Importanța unei astfel de analize este reflectată în literatura de specialitate, care indică o serie de consecințe ale abandonului școlar și un impact relevant al acestui fenomen atât asupra individului, cât și la nivelul întregii societăți. Un exemplu în acest sens este analiza realizată de Lansford (2016), care arată că **un tânăr care abandonează**

studiile liceale are de patru ori mai multe șanse să primească asistență guvernamentală, este de două ori mai susceptibil de a fi fost concediat de două sau mai multe ori, are de peste trei ori mai multe șanse să fi fost arestat de la vârsta de 18 ani, este de două ori mai susceptibil de a fi folosit droguri ilicite în ultimele 6 luni și are de peste două ori mai multe șanse să raporteze o stare de sănătate precară.

În acest context, la nivel individual avem în vedere o perspectivă generală asupra impactului pe care îl are abandonul școlar asupra educației ulterioare a individului, asupra stării de sănătate și asupra calității vieții în ansamblu. Din perspectivă economică, avem în vedere impactul abandonului școlar asupra oportunităților de angajare și asupra traiectoriei profesionale, asupra venitului personal/familial, precum și asupra diferențelor de venituri față de cei cu alte niveluri educaționale. Din perspectivă socială, avem în vedere mobilitatea socială și impactul intergenerațional al abandonului școlar.

Tabelul A11. Comparație între cei care au abandonat și cei care au absolvit studiile liceale, pe baza unor consecințe relevante social, măsurate la vârsta de 27 de ani

Consecințe	% din abandon	% din absolvenți	x ²	p
Asistență guvernamentală	67,9	17,6	65,48	< ,001
Concediere (mai mult de una)	31,5	15,2	8,82	,006
Arest după vârsta de 18 ani	65,4	2,6	47,90	< ,001
Droguri ilicite în ultimele 6 luni	43,9	22,9	11,49	,002
Sănătate precară (auto-raportat)	21,8	9,4	7,62	,010
Niciuna dintre aceste variante	1,5	47,7	95,11	< ,001
Patru sau mai multe dintre aceste variante	19,3	,8	95,11	< ,001

Sursa: Lansford (2016).

Abandonul școlar are un impact profund și de lungă durată asupra **educației ulterioare** a individului, influențând șansele de a continua studiile, oportunitățile pe piața muncii și dezvoltarea personală și socială. În mod evident, elevii care abandonează școala nu reușesc să obțină diplomele necesare pentru a se înscrie în programele de învățământ secundar superior (liceu) și universitar. Acest lucru reduce semnificativ șansele de a continua parcursul de educație formală.

Datele prezentate anterior cu privire la procentul de părăsire timpurie a școlii reflectă procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani, care au finalizat cel mult ciclul secundar inferior (respectiv clasa a VIII-a) și care nu mai urmează nicio altă formă de educație sau formare profesională. De asemenea, **România înregistrează cele mai scăzute rate din UE în ceea ce privește educația adulților, proporția celor cu vârste cuprinse între 25-64 de ani care participă la educație sau formare fiind de 1% în 2020 și de 5,7% în 2022** (Comisia Europeană, 2023a). Spre exemplu, la nivel european, în anul 2017, 15,7% dintre tinerii slab calificați, cu vârste cuprinse între 15-29 de ani, nu erau încadrați profesional/în educație sau formare, în comparație cu doar 9,6% din categoria celor cu un nivel educațional mai înalt (CEDEFOP, 2019).

Cercetările arată faptul că indivizii cu niveluri mai ridicate de educație

au un stimulent mai puternic și li se oferă mai multe oportunități de a acumula capital uman suplimentar prin formare la locul de muncă. Literatura microeconomică oferă un sprijin empiric pentru predicția că **persoanele cu un nivel de educație mai ridicat beneficiază, de asemenea, de o mai bună formare profesională** (Blundell et al., 1999). S-a demonstrat că investițiile crescute în educație conduc la o productivitate și câștiguri mai mari pentru individ, iar astfel de investiții rezultă în rate semnificative de rentabilitate socială. Rentabilitatea investițiilor în formarea profesională este mai greu de demonstrat (Wilson & Briscoe, 2004).

Dincolo de aspectele concrete care influențează participarea la educație și formare, motivația adulților cu un nivel redus de competențe (corelat cu nivel de studii mai scăzut) diferă semnificativ de cea a altor cursanți adulți, fiind influențată în mare măsură de obligațiile externe și de nevoile sociale (de exemplu, obținerea unui loc de muncă, cerințe specifice pentru a accesa beneficii sociale) și mai puțin de factori intrinseci, cum ar fi dorința de a învăța lucruri noi (Dæhlen & Ure, 2009).

Abandonul școlar reduce **șansele de angajare** și limitează oportunitățile de dezvoltare profesională și personală. În cazul României, la nivelul clasei a VIII-a, există o Evaluare Națională care marchează

trecerea spre ciclul liceal/
învățământ profesional/dual.

Noua Lege a Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023 prevede drept învățământ obligatoriu perioada cuprinsă între grupa mijlocie, din 2023, din învățământul preșcolar și clasa a XII-a, inclusiv. Această modificare permite ca, odată cu finalizarea învățământului obligatoriu de 12 clase, absolventul să obțină o calificare de nivel 4, conform Cadrului Național al Calificărilor. În acest context, este important de menționat faptul că o creștere a duratei învățământului obligatoriu conduce la o creștere a nivelului de educație și, implicit, a veniturilor indivizilor afectați de aceste schimbări, chiar dacă, în cazul unui studiu realizat în Marea Britanie, s-au remarcat efecte minore asupra auto-raportării sănătății și a obiceiurilor legate de sănătate, precum fumatul sau consumul de alcool (Clark & Royer, 2013).

Studiile biografice și ale parcursului de viață arată că indivizii cu niveluri mai ridicate de educație au tendința de a avea o calitate mai bună a vieții și de a evita riscurile de sănătate și comportamentele antisociale. Educația este un determinant major al inegalităților în sănătate, cu impact asupra speranței de viață și a calității vieții prin structura parcursului de viață și distribuția oportunităților socioeconomice (Heise & Meyer, 2004).

În ceea ce privește **veniturile salariale**, cercetările în domeniu indică faptul că educația are un impact semnificativ asupra salariilor pentru ambele sexe (Pena-Boquete & Flores, 2013) și, implicit, reduce inegalitatea salarială. O creștere marginală în educație scade diferențele salariale cu aproximativ 0,99 puncte procentuale pentru bărbați și 1,34 puncte procentuale pentru femei (Brunello et al., 2009). Alte studii mai recente indică faptul că **o creștere cu o deviație standard a educației crește câștigurile cu**

aproximativ 20 puncte procentuale, echivalent cu 6 puncte procentuale pe an de educație (Capellari et al., 2017).

Abandonul școlar este legat de diverse **probleme de sănătate**. Cercetările indică faptul că persoanele care abandonează școala au un risc mai mare de a avea probleme de sănătate, cum ar fi probleme de sănătate mintală, boli cronice și dizabilități (Ridder et al., 2013; Tabuchi et al., 2018; Vaughn et al., 2014; Lindhardt et al., 2022; Valkov, 2018). Aceste probleme de sănătate nu numai că afectează bunăstarea individuală, dar au și implicații mai largi la nivel societal, ducând la costuri sociale crescute și rezultate negative pentru cei care abandonează școala (Lansford et al., 2016).

Abandonul școlar este asociat cu multiple probleme sociale și de sănătate comportamentală, inclusiv sănătate mintală și fizică precare, implicare crescută în activități infracționale și bunăstare generală redusă, iar tinerii care abandonează școala au șanse semnificativ mai mari de a se confrunța cu probleme de sănătate mintală, inclusiv tentative de suicid (Maynard et al., 2015).

Problemele de sănătate mintală au fost evidențiate ca un factor semnificativ asociat cu abandonul școlar (Andersen et al., 2021; Lawrence & Adebawale, 2022; Heradstveit, 2023; Idsoe & Keles, 2016; Lindhardt et al., 2022) inclusiv în analize dedicate României (Costache et al., 2014). Probleme precum depresia, anxietatea, stresul și alte boli mintale pot contribui la decizia unui elev de a părăsi școala prematur.

EDUCAȚIE ȘI CAPITAL UMAN

Capitalul uman se referă la competențele care sunt relevante pentru activitățile economice. Aceste competențe sunt dobândite prin educație, formare profesională, experiență de muncă și sănătate și sunt esențiale pentru creșterea productivității și dezvoltarea economică. Capitalul uman este considerat un factor crucial pentru creșterea economică, deoarece influențează direct productivitatea muncii și, implicit, performanța economică a unei țări. Investițiile în educație, sănătate și formare profesională sunt considerate investiții în capitalul uman (Schultz, 1961; Becker, 1964; Lucas, 1988). Un alt concept utilizat în analiza relației dintre educație și dezvoltare

Tabelul A12. Impactul abandonului școlar asupra stării de sănătate

Indicator de sănătate	OR	95% CI
Boli cronice ¹	1,28	1,12 - 1,46
Tulburări sănătate mintală ¹	1,6	1,42 - 1,80
Insomnie ¹	1,41	1,22 - 1,62
Dificultăți de concentrare ¹	1,5	1,34 - 1,69
Astm ²	1,39	1,23 - 1,57
Diabet ²	1,28	1,12 - 1,46
Boli de inimă ²	1,20	1,04 - 1,39
Atac vascular cerebral ²	1,96	1,29 - 2,99
Ulcer ²	1,36	1,07 - 1,73
Sănătate precară (auto-raportat) ²	1,56	1,51 - 1,61

Sursa: ¹Ridder (2013), ²Tabuchi et al. (2018). OR = raportul șanselor (odds ratio), CI = interval de confidență.

Tabelul A13. Impactul abandonului școlar asupra sănătății mintale

Sănătate mintală	Masculin OR (95% CI)	Feminin OR (95% CI)
Împlinire psihologică (Flourishing)	1,00	1,00
Sănătate mintală moderată	1,43 (1,24 - 1,66)	1,73 (1,45 - 2,06)
Probleme emoționale	1,60 (1,37 - 1,88)	1,76 (1,52 - 2,04)
Epuizare/apatie	1,70 2,32 - 3,14)	3,43 (2,98 - 3,95)

Sursa: Andersen et al. (2021).

economică este *Human Capital Stock* (stocul de capital uman) se referă la măsurarea acumulată a capitalului uman într-o populație sau economie la un moment dat. Este o cantitate care reflectă nivelul total de educație și de competențe de care dispune forța de muncă într-o anumită regiune sau țară. Spre deosebire de *capitalul uman*, acesta reprezintă o imagine statică, care reflectă contextul dintr-o anumită societate/regiune/sistem la un anumit moment (Mankiw et al., 1992; Barro & Lee, 2013). Având în vedere aceste concepte, Sianesi și Reenen (2000) realizează o analiză comprehensivă a cercetărilor în domeniu, care indică faptul că există dovezi convingătoare cu

privire la influența capitalului uman asupra creșterii productivității. Cu toate că opiniile diferă în funcție de metodologia de cercetare utilizată, estimările indică faptul că o creștere medie a educației populației cu un an ar ridica nivelul PIB-ului per capita cu trei până la șase procente sau ar duce la o îmbunătățire a ratei de creștere economică cu peste un procent (Sianesi & Reenen, 2000). Aceiași autori prezintă o sinteză a studiilor existente la momentul respectiv, evidențiind concluziile cu privire la relația dintre educație și PIB (Tabelul A14).

Cercetările indică faptul că o creștere a investițiilor în educație este corelată

Tabelul A14. Relația dintre nivelul educațional și PIB

Studiu	Ilustrarea impactului
Barro (1991)	O creștere cu un punct procentual a ratei de înscriere în școala primară, respectiv secundară este asociată cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cu 2.5, respectiv 3.0 puncte procentuale.
Levine & Renelt (1992)	O creștere cu un punct procentual a ratei de înscriere în școala secundară este asociată cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cuprinsă între 2.5 și 3.7 puncte procentuale
Murphy, Schleifer & Vishny (1991)	O creștere cu un punct procentual a ratei de înscriere în școala primară este asociată cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cu 2.2 puncte procentuale.
Barro (1997)	Un an suplimentar de școlarizare la nivel superior pentru bărbați este asociat cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cu 1.2 puncte procentuale.
Hanushek & Kim (1995)	Un an suplimentar de școlarizare secundară pentru bărbați este asociat cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cu .36 puncte procentuale
Gemmel (1996)	Pentru OECD : O creștere cu un punct procentual a stocului de capital uman terțiar este asociată cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cu 1.1 puncte procentuale. O creștere cu un punct procentual a creșterii capitalului uman terțiar este asociată cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor cu 5.9 puncte procentuale.
Judson (1998)	O creștere cu un punct procentual a dezvoltării capitalului uman este asociată cu o creștere a ratei de creștere a PIB-ului cu 11 puncte procentuale.

Englander & Gurney (1994)	O creștere cu un punct procentual a ratei de înscriere în școala secundară este asociată cu o creștere a productivității de aproximativ 1.5 puncte procentuale.
Barro & Lee (1994)	Un an suplimentar de școlarizare secundară pentru bărbați este asociat cu o creștere de 1.4% a PIB-ului pe muncitor.
Benhabib & Spiegel (1994)	O creștere cu 1% a stocului de capital uman este asociată cu o creștere de 12 până la 17% a ratei de creștere a PIB-ului pe cap de locuitor.
Mankiw, Romer și Weil (1992)	O creștere cu 1% a procentului mediu al populației de vârstă activă în școala secundară este asociată cu o creștere de .66% a PIB-ului pe persoană de vârstă activă. O creștere cu 1% a stocului de capital uman este asociată cu o creștere de .28%.
de la Fuente & Doménech (2000)	O creștere cu 1% a stocului de capital uman este asociată cu o creștere de .27% a PIB-ului. La media eșantionului, o creștere a educației medii cu un an ar crește producția pe cap de locuitor cu aproximativ 3%.
Bassanini & Scarpetta (2001)	O creștere cu 1% a stocului de capital uman este asociată cu o creștere de .57% a PIB-ului. La media eșantionului, o creștere a educației medii cu un an ar crește producția pe cap de locuitor cu aproximativ 6%.
World Bank (2013) apud Costache et al. (2014)	Ca urmare a investiției insuficiente în educația romilor, România pierde între 202 și 887 de milioane de euro datorate scăderii productivității anuale și a veniturilor provenite din taxe.
Costache et al. (2014)	Impactul educației asupra șanselor de ocupare și a câștigurilor salariale este mai ridicat în rândul romilor decât al non-romilor. Un an în plus de școală reduce cu 8,2% riscul de a deveni șomer. Un an în plus de școală crește câștigurile salariale cu 8-9%. Un an în plus de școală reduce cu 8,2% riscul de apariție a unor probleme grave sau foarte grave de sănătate sau de a suferi de o boală cronică. Beneficiile unui an în plus de școală, în medie, calculate la nivel macro, reprezintă 7-9% din PIB.

Sursă: Sianesi și Reenen (2000); Costache et al. (2014).

cu o creștere a productivității și a PIB-ului pe cap de locuitor, iar eficiența cu care resursele educaționale sunt alocate este crucială pentru a obține beneficii maxime din investițiile în capital uman, acestea nefiind limitate la beneficiarul direct, ci răspândite și la alți membri ai societății prin efectele lor, care includ, printre altele, îmbunătățirea sănătății, reducerea infracționalității și creșterea stabilității politice (Wilson & Briscoe, 2004).

De asemenea, impactul achizițiilor la diferite niveluri educaționale pare să varieze și în funcție de nivelul de

dezvoltare al unei țări. În timp ce competențele dobândite la nivelul primar și secundar par să fie legate de creșterea economică în țările cele mai sărace și, respectiv, în cele în curs de dezvoltare intermediară, **competențele terțiare sunt cele importante pentru creșterea economică în țările OECD** (Sianesi & Reenen, 2000).

Un argument suplimentar cu privire la creșterea investițiilor în educație se poate baza pe studii care investighează randamentul educației măsurat pe baza câștigurilor salariale pe piața muncii. Un astfel de studiu care raportează randamentul privat

Tabelul A15. Randamentul educației calculat pentru România

An	A	B	C	D	E
1994	5,8	3,0	–	–	–
2007	13,6	2,1	14,5	13,6	16,7
2008	12,6	2,0	13,2	13,1	14,7
2009	12,5	2,1	13,7	13,5	15,2
2010	11,1	2,1	12,0	12,4	12,9
2011	1,6	2,1	11,2	12,0	11,7
2012	1,3	2,1	11,2	11,5	11,9

Sursa: Montenegro & Patrinos (2014).

Notă: A - Randament pentru un an suplimentar de școlarizare; B - Abaterea standard a randamentului pentru un an suplimentar de școlarizare; C - Randamentele educației totale terțiare; D - Randamentele școlarizării pentru bărbați la nivel terțiar; E - Randamentele școlarizării pentru femei la nivel terțiar.

al educației (rezultatele bazându-se pe câștigurile individuale, în timp ce costurile calculate sunt cele alocate pentru frecventarea școlii – taxe, taxe de școlarizare, precum și costul indirect sau de oportunitate al educației sub forma câștigurilor pierdute), include și date calculate pentru România (Table 15).

Human Capital Index (HCI) este un indicator dezvoltat de Banca Mondială care măsoară potențialul de dezvoltare al unei țări prin prisma sănătății și educației populației sale. Datele disponibile pentru România în anul 2020 indică un HCI = 5,8, ceea ce înseamnă că un copil născut în 2020 în România va fi 58% la fel de productiv când va crește, comparativ cu cât ar putea fi dacă ar beneficia de o educație completă și de sănătate deplină. Acest indice este mai mic decât media pentru regiunea Europa și Asia Centrală și pentru țările cu venituri ridicate. Între 2010 și 2020, valoarea HCI pentru România

a scăzut de la 0,60 la 0,58 (Banca Mondială, 2020). Dat fiind faptul că HCI se calculează ținând cont și de anii parcurși în sistemul educațional până la împlinirea vârstei de 18 ani (11,8 ani în cazul României), respectiv anii de școală ajustați în funcție de ceea ce învață efectiv copiii (8,4 ani în cazul României), **se poate remarca influența directă a pierderilor generate de procentul crescut de abandon școlar și părăsire timpurie a școlii, precum și efectele negative pe care abandonul școlar le are asupra sănătății.**

Abandonul școlar are un impact semnificativ asupra **ratei șomajului**, prin reducerea calificării forței de muncă, limitarea oportunităților de angajare și creșterea presiunii asupra sistemului de asistență socială.

Educația influențează oportunitățile de participare pe piața muncii, potențialul de câștig și stabilitatea economică a indivizilor. Persoanele cu un nivel ridicat de educație

înregistrează, în general, rate ale șomajului mai scăzute. Acest lucru se datorează nivelurilor mai ridicate de calificare, pregătirii mai bune pentru un loc de muncă și adaptabilității mai mari pe care le oferă învățământul superior (Blasques et al., 2021). Persoanele care au doar studii liceale sau un nivel mai scăzut de educație prezintă vulnerabilitate mai mare la șomaj. De obicei, acestea au mai puține competențe care sunt solicitate în economia modernă și concurează pentru un număr limitat de locuri de muncă slab calificate. În mod particular, persoanele care abandonează școala se confruntă cu rate ale șomajului mai ridicate în comparație cu cele care își finalizează studiile. **Persoanele care**

abandonează școala se limitează, de obicei, la locuri de muncă cu nivel mai scăzut de salarizare, instabile, care sunt mai sensibile la schimbările introduse de recesiunile economice și de automatizare (Pompei & Selezneva, 2021).

În 2017, rata șomajului în rândul adulților slab calificați cu vârsta de muncă (25 până la 64 ani) era de 13,9% în cele 28 de țări UE, în timp ce această rată în rândul adulților cu înaltă calificare era de 4,2% (CEDEFOP, 2019).

În anul 2022, numărul total de șomeri a fost de 464.360 de persoane, conform datelor din Tabelul A16. Aceste date relevă o disparitate de gen – există mai mulți șomeri bărbați decât femei, atât ca distribuție din totalul populației,

Tabelul A16. Numărul de șomeri în 2022 în funcție de nivel de educație și gen.

Nivel de educație	Gen	Număr șomeri 2022
Fără școală absolvită	Masculin	7.293
	Feminin	2.224
	Total	9.517
Primar	Masculin	19.339
	Feminin	8.624
	Total	27.963
Gimnazial	Masculin	80.259
	Feminin	41.909
	Total	122.168
Liceal	Masculin	107.098
	Feminin	89.105
	Total	196.204
Universitar	Masculin	18.796
	Feminin	13.317
	Total	32.113
Total	Masculin	288.291
	Feminin	176.070
	Total	464.360

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

cât și ca distribuție pe diferite niveluri de educație. Disparitatea de gen este mai redusă în rândul șomerilor cu studii universitare (18.796 bărbați față de 13.317 femei).

Datele din Tabelul A17 arată că numărul total de șomeri este mai mare în mediul rural (311.020) comparativ cu mediul urban (153.340). **În cazul șomerilor care nu au absolvit nicio școală, aceștia sunt în număr mai mare în mediul rural – de peste două ori mai mulți față de mediul urban** (6.935 în rural față de 2.582 în urban). De asemenea, majoritatea șomerilor cu nivel scăzut și mediu de educație (învățământ primar, gimnazial și liceal) sunt localizați în mediul rural.

Persoanele cu niveluri scăzute de educație sunt în mai mare măsură expuse șomajului. Pe lângă nivelul de educație, mediul de proveniență este în strânsă legătură cu

vulnerabilitatea la șomaj, majoritatea șomerilor fiind localizați în mediul rural. Aceste date sugerează că persoanele care au abandonat școala se confruntă cu rate ale șomajului mai ridicate în comparație cu cele care și-au finalizat studiile.

Educația este un factor important pentru participarea pe piața muncii. Indivizii cu un nivel scăzut de educație, precum și cei care abandonează școala, se confruntă cu dificultăți în a-și găsi un loc de muncă, ceea ce crește șansa ca aceste persoane să intre în rândurile populației inactive (Jež, 2015).

Populația de 15 ani și peste cu statut de populație inactivă la nivel național în anul 2022 a fost de peste 7,5 milioane de persoane (Tabelul A18). Dintre acestea, cea mai mare parte a populației inactive are nivel de educație liceal (aproape două 2,5 milioane de persoane) și gimnazial

Tabelul A17. Numărul de șomeri în 2022 în funcție de nivel de educație și mediu de rezidență

Nivel de educație	Medii de rezidență	Număr șomeri 2022
Fără școală absolvită	Urban	2.582
	Rural	6.935
Primar	Urban	5.712
	Rural	22.251
Gimnazial	Urban	29.633
	Rural	92.535
Liceal	Urban	69.207
	Rural	126.997
Universitar	Urban	23.594
	Rural	8.519
Total	Urban	153.340
	Rural	311.020

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

(peste 2 milioane de persoane), fiind și încadrată în intervalul de vârstă suprapus cu învățământul obligatoriu, așadar inclusiv ciclul liceal complet. Persoanele care au absolvit studii universitare sunt mai puțin numeroase în cadrul populației inactive (aproape 400.000 de persoane). Cel mai puțin numeros grup din cadrul populației inactive este reprezentat de persoanele care nu au absolvit nicio școală (peste 130.000 de persoane). Cel mai numeros grup din populația inactivă este format din persoane cu un nivel de educație scăzut sau mediu.

Din totalul populației inactive, aproape 3 milioane de persoane sunt bărbați și peste 4,7 milioane sunt femei (Tabelul A19). Pentru fiecare nivel de educație analizat, femeile sunt în număr mai mare persoane inactive în comparație cu bărbații. În cazul populației inactive fără școală absolvită, precum și în cazul populației inactive care a absolvit învățământul primar, gimnazial și liceal, numărul femeilor inactive este aproape dublu față de cel al bărbaților inactivi. Disparitatea de gen este mai mică pentru persoanele inactive care au absolvit studii universitare.

Tabelul A18. Populația de 15 ani și peste cu statut de populație inactivă în 2022 în funcție de nivelul de educație

Nivel de educație	Total persoane inactive 2022
Fără școală absolvită	138.767
Primar	810.155
Gimnazial	2.374.216
Liceal	2.466.944
Universitar	396.033
Total	7.686.502

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

Tabelul A19. Populația inactivă în 2022 în funcție de nivel de educație și gen

Nivel de educație	Gen	Număr persoane inactive 2022
Fără școală absolvită	Masculin	46.920
	Feminin	91.847
Primar	Masculin	238.190
	Feminin	571.965
Gimnazial	Masculin	783.719
	Feminin	1.590.497
Liceal	Masculin	860.857
	Feminin	1.606.086
Universitar	Masculin	171.987
	Feminin	224.046
Total	Masculin	2.924.683
	Feminin	4.761.819

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

Tabelul A20. Populația inactivă în 2022 în funcție de nivel de educație și mediu de rezidență

Nivel de educație	Medii de rezidență	Număr persoane inactice 2022
Fără școală absolvită	Urban	51.339
	Rural	87.428
Primar	Urban	195.578
	Rural	614.577
Gimnazial	Urban	835.808
	Rural	1.538.409
Liceal	Urban	1.500.151
	Rural	966.792
Universitar	Urban	324.187
	Rural	71.846
Total	Urban	3.827.886
	Rural	3.858.616

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

Populația inactivă este distribuită aproape în mod egal între mediul urban și cel rural – peste 3.800.000 persoane (Tabelul A20). Dacă luăm în considerare și nivelul de educație al populației inactice, în mediul rural există mai multe persoane inactice care nu au absolvit nicio școală, sau pentru care cel mai înalt nivel de educație este învățământul primar și gimnazial, în comparație cu populația inactivă din mediul urban care are aceste niveluri de educație. În schimb, în mediul urban sunt mai multe persoane inactice care au absolvit liceul sau au studii universitare, pe fondul unei populații școlare mai numeroase în zonele urbane.

Tabelul A21. Rata sărăciei (%) în 2022 în funcție de nivelul de educație

Nivel de educație	Rata sărăciei (%) 2022
Nivel de educație scăzut (primar și gimnazial - ISCED 0-2)	42,8
Nivel de educație mediu (liceal și postliceal - ISCED 3 și 4)	14,5
Nivel de educație superior (studii universitare - ISCED 5-8)	2,4
Total	19,9

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

Aceste date evidențiază rolul educației în ceea ce privește participarea populației la activitățile economice. Persoanele cu niveluri scăzute de educație reprezintă majoritatea populației inactice din România, pe când persoanele cu studii universitare sunt în mai mică măsură parte din populația inactivă din punct de vedere economic. Acest lucru evidențiază **efectul protector al educației împotriva inactivității economice**.

Nivelul de educație al indivizilor dintr-o comunitate are un impact direct și semnificativ asupra **dezvoltării economice a acelei comunități**.

Investițiile în educație sunt esențiale pentru creșterea productivității, stimularea inovației, atragerea investițiilor și îmbunătățirea calității vieții. Aceste investiții contribuie la creșterea economică sustenabilă și la reducerea disparităților sociale și economice.

Tabelul A21 prezintă variația ratei sărăciei, exprimată în procente la nivel național pentru anul 2022, în funcție de nivelul de educație al populației. Cea mai ridicată rată a sărăciei (aproape 43%) se înregistrează în rândul persoanelor cu nivel de educație scăzut, care au absolvit doar învățământul primar și gimnazial. Pentru indivizii cu un nivel mediu de educație (liceal și postliceal), rata sărăciei este mai scăzută (14,5%).

Cea mai mică rată a sărăciei (2,4%) se înregistrează în rândul persoanelor cu nivel de educație superior (absolvenți de studii universitare). Aceste date demonstrează importanța pe care o are creșterea nivelului de educației pentru reducerea sărăciei.

Graficul din Figura 14 permite vizualizarea relației dintre nivelul de educație și rata sărăciei – pe măsură ce nivelul de educație al indivizilor crește, rata sărăciei scade.

Nivelul de educație al membrilor unei comunități influențează semnificativ atragerea **investițiilor străine directe (ISD)**. O forță de muncă bine educată și calificată, capabilă să susțină inovarea și să se adapteze la schimbările economice, este un factor major în

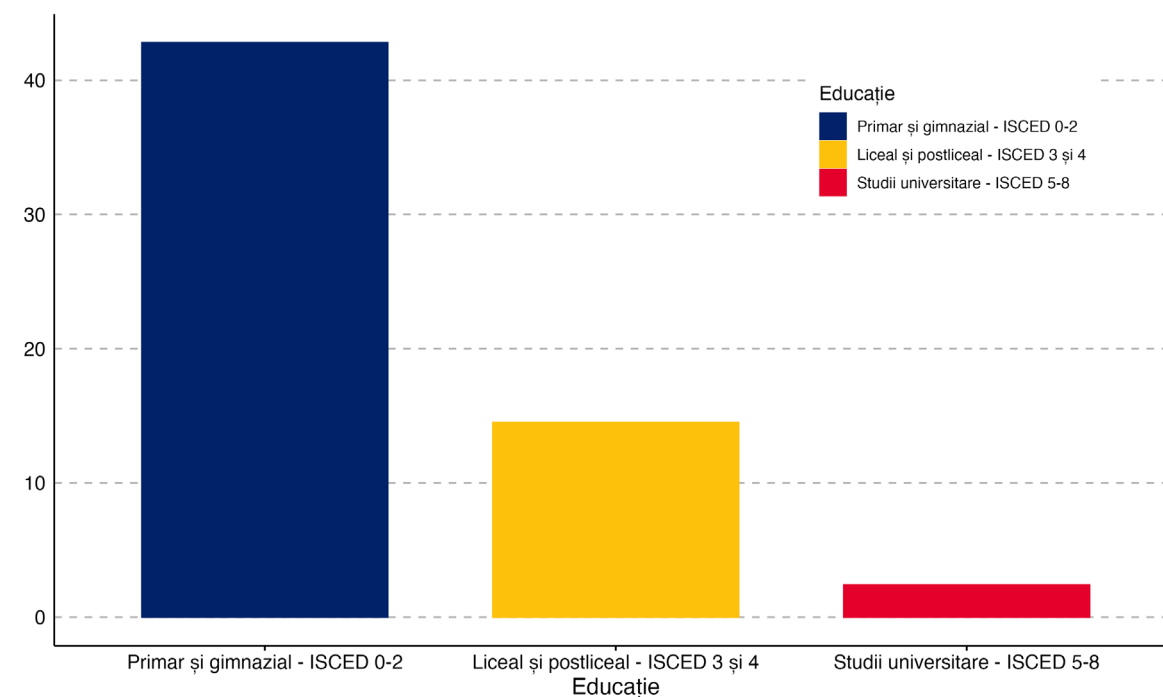

Figura 14. Rata sărăciei (%) în 2022 în funcție de nivelul de educație.

Sursa: Prelucrare proprie a datelor INS.

decizia investitorilor de a aloca resurse într-o anumită regiune. Investițiile în educație sunt esențiale pentru a stimula dezvoltarea economică și a atrage ISD, contribuind astfel la creșterea economică (în mod special a industriilor mai sofisticate) și la îmbunătățirea calității vieții.

Astfel, capitalul uman pare a fi asociat cu investiții semnificativ mai mari (Barro, 1991; Benhabib & Spiegel, 1994; Gemmel, 1996). Pentru țările OECD în special, stocul de capital uman la nivel de educație secundară pare deosebit de important în stimularea investițiilor, în timp ce efectele directe asupra creșterii vin prin creșterea stocului de capital uman la nivel terțiar și acumularea acestuia.

În cazul României, în primele patru luni ale anului 2024 „investițiile directe ale nerezidenților în România au însumat €3.230 milioane (comparativ cu €2.408 milioane în perioada ianuarie-aprilie 2023), din care participațiile la capital (inclusiv profitul reinvestit estimat) au însumat valoarea netă de €3.014 milioane, iar creditele intragrup au înregistrat valoarea netă de €216 milioane” (Banca Națională a României, 2024), o creștere cu 34,14% comparativ cu perioada similară a anului anterior.

Abandonul școlar este asociat cu o implicare crescută în **activități infracționale**. Literatura internațională reflectă impactul abandonului școlar asupra infracționalității viitoare,

indicând o probabilitate mai mare de a fi arestat pentru furt, agresiune sau posesie de droguri în rândul celor care au abandonat școala (Maynard et al., 2015). Legătura dintre abandon și infracționalitate pare a fi biunivocă: implicarea în activități infracționale crește probabilitatea de abandon școlar; acest efect pare a fi exacerbat de stigmatizare și de interacțiuni negative cu autoritățile (Rud et al., 2018). Studiile în domeniu ne arată că implicarea în activități infracționale crește probabilitatea de abandon școlar cu 11 puncte procentuale, iar factorii observabili și neobservabili explică 73% din corelația necondiționată dintre implicarea în activități infracționale și abandonul școlar, în timp ce diferite caracteristici individuale, cum ar fi genul și mediul, pot influența relația dintre criminalitate și abandon școlar (Rud et al., 2018).

Din punct de vedere empiric, cercetările indică faptul că există o asociere semnificativă între implicarea în activități criminale și abandonul școlar (Rud et al., 2018; Bäckman, 2017). Abandonul școlar a fost asociat cu o probabilitate crescută de angajare în comportamente delincvente și criminale (Sweeten et al., 2009). În plus, studiile au arătat că cei care abandonează liceul au rate mai mari de criminalitate, sugerând o legătură cauzală directă între abandonul școlar și activitatea criminală (Cook & Kang, 2016).

Tabelul A22. Corelații dintre ratele de abandon școlar și infracționalitate

Sursa	Relația cercetată	Rezultat
Bäckman, O. (2017)	Corelația dintre ratele de abandon școlar din liceu și condamnările penale ulterioare.	Efect pozitiv mic spre mediu asupra creșterii riscului de condamnări penale pentru bărbați ($d = .26$).
Ruud et al (2016)	Relația dintre implicarea în activități criminale ale adolescenților și abandonul școlar în Olanda, utilizând date administrative longitudinale.	Implicarea în astfel de activități este legată de o probabilitate cu 8 până la 11 puncte procentuale mai mare de abandon școlar.
Cook and Kang (2016)	Legătura dintre întârzierea la intrarea-admitere în școală, ratele de abandon școlar și comportamentul criminal ulterior.	Elevii care întârzie la intrarea în școală sunt cu 6.42 puncte procentuale mai puțin probabil să repete un an între vârstele de 11 și 15 ani, dar cu 3.14 puncte procentuale mai probabil să abandoneze școala până la clasa a XII-a și cu .80 puncte procentuale mai probabil să comită o infracțiune gravă până la vârsta de 19 ani.
Sweeten et al. (2009)	Relația dintre abandonul școlar și comportamentul delinquent ulterior.	Băieții care au abandonat școala din alte motive (în afara de cele economice și școlare) au prezentat o creștere modestă a diversității comportamentului delinquent ($r = .15$, $p < .10$)

Sursa. Prelucrare proprie a rezultatelor cercetărilor în domeniu.

ABANDONUL ȘCOLAR ȘI IMPACTUL SOCIO-ECONOMIC

Relația dintre abandonul școlar (sau, dacă utilizăm altă modalitate de cuantificare, părăsirea timpurie a școlii) și diverși factori socio-economici este complexă. Factori precum nivelul de dezvoltare economică al unei țări și nivelul capitalului uman sunt într-o relație bidirecțională cu abandonul școlar. Rata de părăsire timpurie a școlii (PTȘ), calculată de Eurostat, surprinde indivizii cu vârste între 18 și 24 de ani pentru care cel mai înalt nivel de studii este educația secundară inferioară (clasele V-VIII).

Tabelul A23 prezintă coeficientul de corelație Pearson dintre PTȘ (exprimat în procente pentru fiecare dintre țările UE în 2023) și o serie de factori asociați

(măsurați la nivel de țară pentru statele membre UE). Această analiză relevă existența unei corelații pozitive moderate (0,55) între părăsirea timpurie a școlii și rata de inactivitate în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 15-34 ani, necuprinși în sistemul de educație. Aceștia sunt tineri care nu sunt activi pe piața muncii și nici nu sunt înregistrați ca șomeri. **La o rată mare de părăsire timpurie a școlii, rata tinerilor inactivi la nivel de țară este, de asemenea, mai ridicată. Această corelație indică dificultățile pe care le întâmpină tinerii cu un nivel scăzut de educație în a dobândi un status ocupațional.**

Alte corelații moderate au fost înregistrate între PTȘ și procentul profesorilor din totalul populației active (-0,40), PTȘ și procentul persoanelor care își percep starea de sănătate ca fiind foarte bună

Tabelul A23. Coeficienți de corelație între PTȘ (2023) și factori asociați

Factori asociați	% PTȘ (2023)
Speranța de viață (2021)	-,24
PIB per capita (2021)	-,12
Câștigul salarial net anual € (2023)	-,09
Rata șomajului pentru tineri 15-34 ani necuprinși în sistemul de educație % (2023)	,10
Rata de inactivitate pentru tineri 15-34 ani necuprinși în sistemul de educație % (2023)	,55
Cheltuieli cu protecția socială - € per capita (2021)	-,04
% Persoane cu risc dublu de sărăcie (2020)	,33
% Persoane cu stare de sănătate percepută ca foarte bună (2023)	-,35
% Persoane cu simptome depresive (2019)	-,09
Total deținuți la 1000 loc. (2022)	,04
Deținuți juvenili la 1000 loc. (2022)	-,11
HDI (2021)	-,27
% Profesori din total populație activă (2022)	-,40

Sursa: Prelucrare proprie a datelor Eurostat și UNPD.

Notă: Persoanele cu risc dublu de sărăcie sunt persoanele considerate a fi expuse riscului de sărăcie pe cel puțin două dintre următoarele trei dimensiuni: venit, consum sau avere lichidă.

(-0,35) și între PTȘ și riscul de sărăcie (0,33). **Un nivel mai ridicat de PTȘ este asociat cu mai puțini profesori care activează pe piața muncii dintr-o țară.** Personalul din sistemul de educație poate influența părăsirea timpurie a școlii. Un procent mai mare al PTȘ este asociat cu un procent mai mic de persoane care au stare de sănătate foarte bună, iar un procent mai mare al PTȘ este asociat cu un risc mai mare de sărăcie. Acești coeficienți de corelație sugerează că fenomenul de părăsire timpurie a școlii este legat de precaritate economică, precum și de un nivel mai scăzut al stării de sănătate.

Corelații slabe au fost identificate între PTȘ și indicele dezvoltării umane (HDI) (-0,27) și între PTȘ și speranța de viață (-0,24). O rată mare a PTȘ

este asociată cu un nivel scăzut al HDI, ceea ce sugerează că părăsirea timpurie a școlii este un fenomen care tinde să afecteze societățile mai puțin dezvoltate (HDI este un indice care agregă speranța de viață, educația medie și PIB per capita la nivel de țară). De asemenea, un nivel ridicat al PTȘ este asociat cu o speranță de viață mai scăzută la nivel de țară.

Corelații foarte slabe au fost înregistrate între PTȘ și următorii indicatori: PIB per capita (-0,12), rata deținuților juvenili (-0,11), rata șomajului pentru tineri cu vârste între 15 și 34 de ani (0,10), câștigul salarial net (-0,09), proporția persoanelor cu simptome depresive (-0,09), cheltuielile cu protecția socială (-0,04) și rata totală a deținuților la nivel de țară (0,04).

CULTURILE MIGRAȚIEI

Această secțiune discută migrația ca fenomen care își produce propriile elemente culturale, propriile culturi specifice în care aspirațiile socio-economice ale indivizilor sunt dimensionate la nivelurile posibil de satisfăcut prin modul ales de migrare. Pentru România, aceasta înseamnă preponderent structuri culturale care susțin munci sezoniere, slab calificate sau alte tipuri de activități precare desfășurate în țările dezvoltate ale UE. În aceste modele de înțelegere a lumii, educația școlară dincolo de nivelul de gimnaziu încetează să mai fie utilă ba chiar devine nedezirabilă, întârziind realizarea aspirațiilor predicate și acceptate de către membrii acestor culturi. Focusul analizei a fost plasat pe zonele de emigrare, pe migrația circulară și pe fenomenul părăsirii școlii la nivelul liceului. Concret, verificarea influenței culturale a fost făcută printr-o analiză statistică a relației dintre migrația sezonieră sau circulară, mai mică de 12 luni, și rata abandonului școlar la nivel de județ (NUTS 3).

Culturile migrației sunt seturi de valori, credințe, norme și comportamente care produc și reproduc fenomenul migrației intracomunitare pentru muncă. Grefate posibil pe anumite credințe și valori locale – care au produs primele forme de dorințe/aspirații posibil de satisfăcut doar prin câștiguri obținute „în afară” – culturile migrației par să ofere suport unor moduri de existență acceptate ca

morale de către comunitate. Scopul discuției de față este analizarea modului în care aceste culturi generează sau contribuie la abandon școlar.

Migrația românească a trecut printr-un număr de „valuri”, fiecare val atingând lumi sociale diferite și prezentând aspecte culturale diferite. Dacă primul val pare să fi fost un „exod al creierelor”, cel de-al doilea este cel al persoanelor care acceptă munci necalificate în zonele de emigrare, aceste valuri fiind susținute în special de firme de recrutare a forței de muncă. Valul trei, mult mai numeros, are loc după intrarea României în Uniunea Europeană și se sprijină mult mai puternic pe rețele de migrațiune, relații personale etc. Dincolo de acest punct este greu să mai construim „valuri” cu caracteristici distincte ale migrației intracomunitare, intensitatea circulației persoanelor fiind mai degrabă influențată de condiții macroeconomice sau sociale la nivel de regiune. Un aspect trebuie totuși subliniat: în analizele produse în jurul anilor 2010 migrația cumulată a „creierelor” are o pondere relativ redusă, la nivelul câtorva procente, în timp ce migrația lucrătorilor necalificați sau slab calificați reprezintă circa 80% (Alexe et al., 2011). Și în prelucrarea datelor din Recensământul Populației și Locuințelor 2011 (RPL2011) a fost vizibilă această transformare a caracterului populației migratoare

cu scăderea progresivă a calificării emigranților între anii 1990 și 2011, proporția celor care absolviseră liceul scăzând de la 71% la doar 38%, muncile cel mai des practicate în zonele de emigrare fiind munci necalificate sau mediu calificate din construcții, agricultură și sectorul domestic (Ghețău, 2018). Această transformare este importantă și implică faptul că elementele centrale ale culturii de migrațiune dominante sunt un produs al experienței acestei categorii numeroase, cea a indivizilor slab calificați care acceptă munci indezirabile, sezoniere, posibil prost plătite și unde educația școlară dincolo de gimnaziu este posibil să-și piardă valoarea practică.

Analiza fenomenelor migrației nu este simplă, în special din cauza lipsei anumitor tipuri de date și microdate. Dimensiunea migrației, după cum am arătat mai sus, pare greu de apreciat corect, la fel și numărul celor care lucrează pentru perioade mai scurte de 12 luni în afara României. Tipul de muncă realizată cu predilecție în aceste cazuri și calificarea profesională necesară pentru acest tip de muncă sunt și ele dificil de identificat și încă mai important, atunci când aceste date există, ele nu sunt întotdeauna asociate cu o anumită zonă/județ. Aceste motive au făcut ca analiza să se concentreze pe serii de date produse de INS (INSSE, 2024d), alături de datele oferite transversal de Recensământul Populației și Locuințelor 2021 (RPL2021, Tabelul A4.6, i.e., Persoane

temporar absente plecate în țară sau în străinătate pe sexe, grupe de vârstă, medii de rezidență și județe, la 1 decembrie 2021, precum și Tabelul A1.01, i.e., Populația la recensămintele din anii 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011 și 2021 în funcție de județe și medii de rezidență) (INSSE, 2024e, 2024f) care a permis transformarea cifrelor brute ale migrației în procente la nivel de județ. Din datele existente în matricea INS SCL113A ne-a interesat abandonul la nivelul școlii primare și gimnaziale, precum și abandonul la nivelul liceului, școlii profesionale și postliceale.

În analiză datele cu privire la abandon, interpretate ca imagine sintetică a fenomenului la nivel de județ, sunt comparate în continuare cu datele RPL2021 care descriu procentul de indivizi aflați peste hotare pentru o durată mai mică de 12 luni – migrația circulară, transfrontalieră sau pentru muncă.

Analiza a pus în evidență o corelație semnificativă ($p = ,038$) chiar dacă slabă ($r = ,279$) între procentul de persoane aflate în migrațiune circulară și procentul abandonului școlar la nivel de liceu pentru perioada 2011-2021, pentru care există date, înțelegând ca eșantion care poate reprezenta fenomenul abandonului școlar. Pe de altă parte, relația dintre migrațiune și abandonul la nivel de gimnaziu sau școală primară nu s-a dovedit semnificativă.

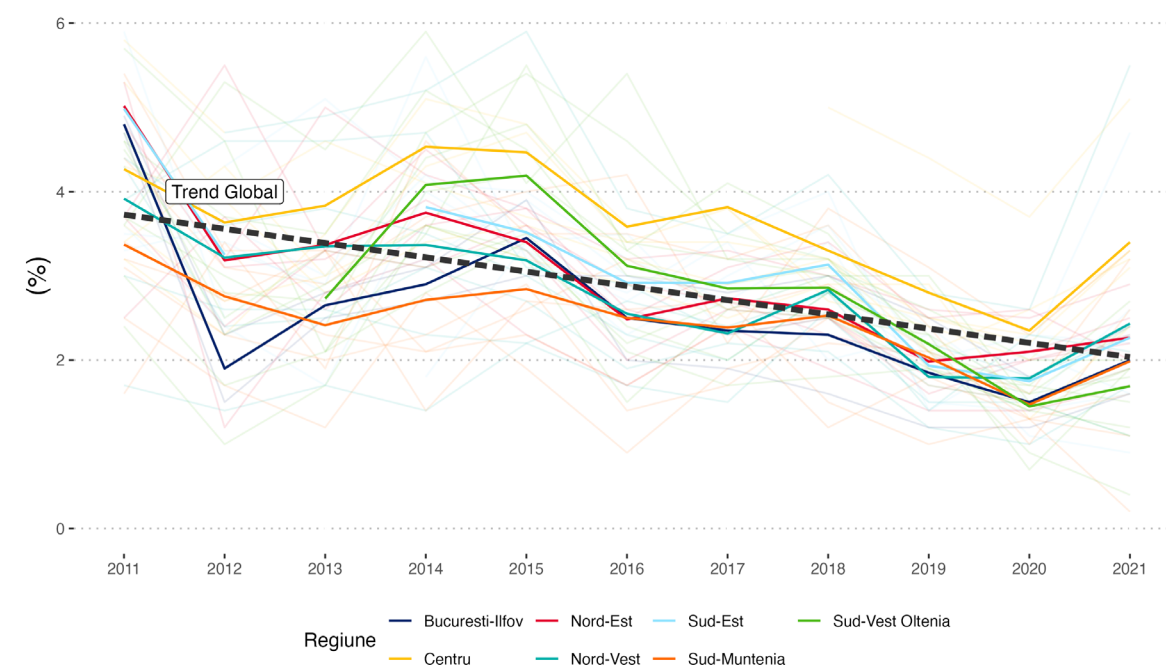

Figura 15. Abandon la nivel de liceu per județe/NUTS 3, procente cumulate, 2011-2021
Sursă: Date preluate din Tabelul A, statistic INS SCL113A disponibil pe platforma TEMPO, <http://statistici.insse.ro/>. Fiecare linie reprezintă un județ; efectul total sugerat este descrescător.

Tabelul A25. Tabel de corelații între rata cumulată a abandonului școlar la nivel de școală generală și gimnaziu, respectiv liceu și școală profesională și procentul de persoane care nu se aflau în România la momentul efectuării recensământului 2021.

	1	2	3
1. Abandon în liceu și sc. profesională	-		
2. Abandon în școala primară și gimnazială	,48	-	
3. Migrație circulară mai puțin de 12 luni	,28	-,11	-

Sursă: Prelucrare statistică proprie. Se observă o corelație direct proporțională slabă dar semnificativă statistic între dimensiunea migrației și abandonul la nivel de liceu. Volumul eșantionului (n) a fost de 42.

Analiza datelor a pus în evidență o relație, la nivel NUTS 3 (județe), între migrația pe termen scurt și procentele abandonului școlar la nivel de liceu pentru o perioadă de 10 ani. Această observație pare să confirme **existența unei culturi de migrațiune care acordă o valoare scăzută continuării educației dincolo de nivelul gimnaziului**. Importanța practică a acestei observații constă în faptul că susține o perspectivă culturală,

de fond, ca explicație a fenomenelor de părăsire a școlii, school dropout (SD), early school leaving (ESL), early leaving from education and training (ELET), early leaving from vocational education and training (ELVET) și indică nevoia înțelegerii etosului comunitar în măsura în care dorim să schimbăm această situație. În acest moment, în condițiile unei aparente calmări a fluxurilor migraționiste între statele Europei și întoarcerii

unui număr mare de cetățeni români în țară (RPL 2021), ne putem aștepta ca acest tip de cultură a migrației pe termen scurt care, așa cum observa Sandu (2018), urmărește munci cu un grad redus de specializare, plătite modest, să capete dimensiuni mai importante accentuând suplimentar fenomenul părăsirii timpurii a școlii.

ANALIZĂ ECONOMETRICĂ

METODOLOGIE

Pentru a răspunde întrebărilor de cercetare, am folosit atât modele pentru estimarea costurilor individuale, cât și pentru estimarea costurilor la nivel societal/național.

Pentru estimarea costurilor la nivel individual, am folosit Modelul Capitalului Uman, care postulează că investițiile în educație și formare îmbunătățesc abilitățile, cunoștințele și productivitatea individului. Aceste îmbunătățiri duc la câștiguri mai mari și la o performanță economică mai bună. Utilizând un cadru de analiză cost-beneficiu, comparăm costurile investițiilor educaționale cu beneficiile viitoare așteptate pentru a evalua randamentul economic. Această abordare ne permite să evaluăm cum diferențele în investiția în capitalul uman influențează atât rezultatele economice individuale, cât și creșterea macroeconomică mai largă.

Modele mai sofisticate sunt posibile, cum ar fi Funcția de Venituri Mincer (Mincer Earnings Function), abordări Diferență-în-Diferențe (DiD), abordări cu Variabile Instrumentale (IV), metoda Scorului de Propensitate (Propensity Score Matching, PSM), Studii de Cohortă și Analiza Datelor Longitudinale. Toate acestea necesită un panou mare de indivizi cu mai multe caracteristici, în funcție de cadrul de analiză ales. De exemplu, PSM necesită un eșantion potrivit de abandonuri și neabandonuri pe baza propensității lor de a abandona, estimată din caracteristici observabile, iar abordarea DiD compară rezultatele în timp între un grup care a abandonat și un grup care nu a abandonat, dacă ambele grupuri ar fi urmat tendințe similare în absența abandonului. Aceste date panel nu au fost disponibile pentru noi – ne îndoim că România are astfel de date – și am notat această limitare semnificativă a analizei noastre și a datelor de intrare disponibile în secțiunea de concluzii.

Estimarea costurilor la nivel național necesită scalarea costurilor individuale la nivel național, incorporând impacturi economice mai largi și luând în considerare atât costurile directe, cât și cele indirecte. Iată pașii și metodologiile folosite pentru a estima aceste costuri:

1. Agregarea costurilor individuale. Costurile individuale au fost agregate pe baza costului mediu la nivel individual

al abandonului școlar (per individ) înmulțit cu numărul de abandonuri școlare din țară. Acestea sunt costuri cauzate de pierderea productivității și câștigurilor, adică diferențele de câștiguri medii pe viață între abandonuri și absolvenți, înmulțite cu numărul total de abandonuri.

2. Costuri fiscale. Costurile fiscale sunt estimate în două domenii: venituri fiscale pierdute și cheltuieli de asistență socială crescute. Costurile cu veniturile fiscale pierdute (2a) sunt estimate calculând diferența în contribuțiile fiscale între abandonuri și absolvenți. Costurile cu cheltuielile de asistență socială crescute (2b) sunt estimate prin beneficiile de asistență socială suplimentare și asistența publică oferită abandonurilor.

3. Costuri de sănătate și sociale. Costurile de sănătate și sociale sunt estimate în două domenii: cheltuieli de sănătate și costuri de criminalitate și încarcerare. Cheltuielile de sănătate (3a) sunt estimate pe baza costurilor mai mari de îngrijire a sănătății asociate cu niveluri de educație mai scăzute. Costurile de criminalitate și încarcerare (3b) sunt estimate calculând costurile crescute legate de ratele mai mari de criminalitate în rândul abandonurilor.

De asemenea, este posibil să se

analizeze costurile intergeneraționale, dar acestea sunt mai greu de estimat. Ele sunt de obicei estimate pe baza unui sau ambelor elemente: nivelul de educație al copiilor și creșterea economică pe termen lung. În ceea ce privește nivelul de educație al copiilor, costurile sunt estimate pe baza impactului statutului de abandon al părinților asupra rezultatelor educaționale ale copiilor și câștigurilor viitoare. În ceea ce privește creșterea economică pe termen lung, costurile sunt estimate modelând impactul nivelului de educație mai scăzut asupra creșterii economice generale, de exemplu, utilizând Coeficientul Capitalului Uman. În iterația actuală a analizei noastre, nu am estimat costurile intergeneraționale.

În ceea ce privește oricare dintre costurile la nivel național, pot fi utilizate și modele mai sofisticate, cum ar fi Modele de Echilibru General Dinamic Stochastic (Dynamic Stochastic General Equilibrium Models, DSGE) sau Modele Computabile de Echilibru General (Computable General Equilibrium, CGE). Modelele dinamice estimează impacturile economice mai largi în timp, considerând interacțiunile dintre diferitele variabile economice și simulând impactul asupra întregii economii al schimbărilor în nivelul de educație sau estimând efectele macroeconomice pe termen lung, cum ar fi productivitatea și creșterea PIB-ului. Din păcate, aceste modele necesită și date care nu ne-au fost

disponibile și pe care România poate să nu le aibă disponibile, cum ar fi date panel compozite conținând niveluri de educație și rate de abandon, câștiguri și statistici de ocupare, contribuții fiscale și cheltuieli publice, statistici de sănătate și infraționalitate, variabile demografice și socioeconomice. Acești indicatori pot fi colectați în viitor prin ajustarea statisticilor actuale pentru a permite analiza în cât mai mare profunzime a acestor teme.

Abordarea noastră, pe baza datelor la care am avut acces este rezumată în Tabelul B1.

În toată această analiză, datele de intrare pe care ne bazăm sunt caracterizate de o oarecare incertitudine. Unele sunt date bazate pe realitatea din România, dar care fluctuează într-o măsură mai mare (e.g., salariul minim) sau mai mică (e.g., fiscalitatea). Altele sunt date care caracterizează Europa de Est, sau Europa în ansamblu și sunt utilizate pentru că nu există

date mai coerente pentru România – dar aceste date au o incertitudine mai mare. Pentru a estima gradul în care aceste incertitudini se pot combina pentru a influența analiza noastră, am realizat o simulare Monte Carlo, în care parametrilor de intrare li s-a permis să varieze liber în intervalele probabile. Analiza a generat 100.000 de simulări și am extras la final valorile cele mai mici posibile (la pragul de 5%) și cele mai mari posibile (la pragul de 95%) pentru costurile calculate.

COSTURI LA NIVEL INDIVIDUAL

Înainte de a estima parametrul la scară mai mare, la nivel național, este necesar să calculăm **costurile la nivel individual asociate cu abandonul școlar**. Tabelul B2 arată comparația între diferite niveluri de realizare educațională și randamentele economice corespunzătoare, măsurate prin câștiguri lunare și anuale, precum și câștiguri pe parcursul vieții.

Presupunerea de intrare din acest

Tabelul B1. Nivelurile de analiză și metodele utilizate pentru estimare

	Nivelurile de analiză	Metoda
0	Individual	Costuri individuale (modelul capitalului uman)
1	Țară	Costuri cauzate de pierderea productivității și a veniturilor
2	Țară	Costuri fiscale
2a	Țară	Cost de oportunitate aferent venitului neîncasat
2b	Țară	Costuri generate de creșterea cheltuielilor cu asistența socială
3	Țară	Costuri sociale și de sănătate
3a	Țară	Cheltuieli cu sănătatea
3b	Țară	Costurile criminalității și ale încarcerării
4	Țară	Costuri intergeneraționale
4a	Țară	Nivelul de educație al copiilor
4b	Țară	Creșterea economică pe termen lung

Tabelul B2. Comparație între diferite niveluri de educație și beneficiile economice corespunzătoare, măsurate prin câștigurile lunare și anuale, precum și câștigurile pe parcursul vieții

Nivelul de educație	Comment	Venituri lunare (RON)	Venituri anuale (RON)	Venituri anuale (EUR)	Durata vieții active (ani)	Venituri pe parcursul vieții (EUR)
Media	–	8.523	102.276	20.455	31.30	640.247
Persoane care nu au absolvit liceul.	30–40% sub medie	5.539	66.479	13.295	26.61	353.736
Absolvenți de liceu	10–20% sub medie	7.244	86.934	17.386	31.30	544.210
Licențiați	20–30% peste medie	10.653	127.845	25.569	36.00	920.356
Masterat sau nivel superior	30–50% peste medie	11.932	143.186	28.637	39.13	1.120.433

Notă. Veniturile sunt calculate în Lei românești (RON) și Euro (EUR) atât pentru valorile lunare, cât și pentru cele anuale. Durata vieții active este estimată în ani, iar veniturile pe parcursul vieții sunt calculate pe baza acestor durate.

tabel sunt descrise mai jos.

Venitul salarial mediu brut lunar. Am folosit un punct de referință de 8.523 RON ca venit mediu lunar în România, care este valoarea raportată de INS pentru aprilie 2024. Am folosit, de asemenea, un curs mediu de schimb RON-EUR de 5 RON pentru 1 EUR; aceasta aduce venitul salarial mediu brut lunar în România la €1.704,60.

Diferențierea veniturilor pe baza educației. Nu am reușit să găsim surse directe care să indice diferențele în câștigurile salariale asociate cu diferite niveluri educaționale. Cu toate acestea, am compilat o ierarhie justificabilă a acestor câștiguri, folosind surse precum următoarele:

- Institutul Național de Statistică (INS): INS publică regulat rapoarte despre câștiguri și statistici de pe piața muncii, care uneori includ descompuneri pe niveluri de educație (<https://insse.ro/cms/en>).

- Eurostat: Eurostat furnizează date cuprinzătoare despre câștiguri în Uniunea Europeană, inclusiv România. Baza lor de date include informații despre câștiguri pe niveluri de educație (<https://ec.europa.eu/eurostat>).

- Rapoartele OECD : OECD publică frecvent rapoarte despre educație și impactul acesteia asupra câștigurilor. Aceste rapoarte includ date specifice pe țări și comparații (<https://www.oecd.org>).

- Banca Mondială: Baza de date și rapoartele Băncii Mondiale oferă perspective asupra impactului economic al educației, inclusiv date despre câștiguri (<https://data.worldbank.org>).

- Ministerul Educației: Ministerul Educației din România publică date și rapoarte despre realizările educaționale și impactul lor economic (<https://www.edu.ro>).

• Studii și lucrări academice: Diverse studii academice analizează relația dintre educație și câștiguri și ori se concentrează direct pe România, ori pot fi extrapolate la situația României. Surse notabile includ: Barro & Lee (2013), Harmon et al. (2003), Psacharopoulos & Patrinos (2014) și Sylwester (2002).

În ansamblu, am concluzionat că:

1. **Persoanele care nu au absolvit liceul:** Persoanele care nu au absolvit liceul câștigă, în general, cel mai puțin. Câștigurile lor lunare sunt adesea semnificativ mai mici comparativ cu cei cu calificări educaționale mai înalte. Estimările sugerează că veniturile lor pot fi cu 30-40% mai mici decât media națională, plasându-le venitul lunar în jurul valorilor de 5.113 până la 5.966 RON.

2. **Absolvenții de liceu:** Absolvenții de liceu câștigă mai mult decât cei care au abandonat școala, dar mai puțin decât cei cu studii superioare. Câștigurile lor sunt de obicei cu 10-20% mai mici decât media națională, traducându-se în aproximativ 6.818 până la 7.670 RON lunar.

3. **Educație superioară (licență):** Persoanele cu o diplomă de licență câștigă, de obicei, semnificativ mai mult decât cei cu doar o diplomă de liceu. Câștigurile lor pot fi cu

20-30% mai mari decât media națională, plasându-le venitul lunar în jurul valorilor de 10.227 până la 11.079 RON.

4. **Masterat și peste:** Cei cu o diplomă de masterat sau mai înaltă tind să câștige cel mai mult. Câștigurile lor pot fi cu 30-50% mai mari decât media națională, plasându-le venitul lunar în jurul valorilor de 11.079 până la 12.784 RON. În prima noastră linie de estimări, am folosit valoarea medie a acestor procente și intervale ca valori de intrare.

Durata vieții active. Durata medie a vieții active în România este printre cele mai scăzute (dacă nu cea mai scăzută) din UE, la 31,3 ani (Eurostat). Această cifră indică numărul așteptat de ani în care o persoană la vârsta de 15 ani este probabil să rămână în forța de muncă pe parcursul vieții. În UE, durata medie a vieții active este de aproximativ 36,0 ani, cu cele mai mari durate în țări precum Olanda (42,5 ani) și Suedia (42,3 ani). Alte țări cu durate scăzute sunt Italia (31,6 ani) și Grecia (32,9 ani). Durata vieții active variază semnificativ în funcție de nivelul educațional. În general, indivizii cu realizări educaționale mai înalte au vieți active mai lungi. Datele de la OECD (de exemplu, raportul Education at a Glance 2023) și Eurostat sugerează că:

• **Persoanele cu educație primară sau mai puțin** tind să aibă viețile active

cele mai scurte. Ei se confruntă adesea cu provocări semnificative de angajare și rate mai mari de ieșire timpurie de pe piața muncii. Am folosit o estimare de 10-20% sub durata medie a vieții active, adică între 25 și 28 de ani, cu o medie de 26,61 ani.

• **Persoanele cu educație secundară (în special educație secundară superioară)** au, de asemenea, vieți active relativ lungi, dar ușor mai scurte decât cele cu educație terțiară. Am folosit o estimare medie pentru acest grup, adică între 28 și 34 de ani, cu o medie de 31,30 ani.

• **Persoanele cu educație superioară (adică, educație terțiară, diplomă universitară)** au, de obicei, viețile active cele mai lungi, reflectând o stabilitate a locului de muncă mai bună și rate de ocupare mai mari. Ei lucrează adesea mai mulți ani decât cei cu niveluri educaționale mai scăzute. Am folosit o estimare de 10-20% peste durata medie a vieții active, adică între 34 și 37 de ani, cu o medie de 36,00 ani.

Analiza costurilor la nivel individual. Datele arată disparități semnificative în câștiguri, bazate pe nivelul de realizare educațională. **Persoanele care au abandonat școala înainte de a obține o diplomă de liceu câștigă 5.539 RON pe lună, rezultând câștiguri pe parcursul vieții de 353.736 RON pe o medie de 26,61 ani.**

Costul economic al abandonului școlar. Costul economic al abandonului școlar este evident în potențialul redus de câștiguri. Absolvenții de liceu câștigă cu aproximativ 20.000 RON mai mult anual comparativ cu cei care au abandonat liceul, iar venitul anual mediu este cu aproximativ 35.000 RON mai mare decât venitul celor care au abandonat școala. Această diferență în câștiguri subliniază dezavantajele financiare cu care se confruntă cei care abandonează școala, dezavantaje cauzate în principal de oportunitățile limitate de angajare și salariile mai mici. Aceasta contribuie la instabilitate financiară pe termen lung și un risc mai mare de sărăcie pentru cei care abandonează școala.

Comparând aceste diferențe de câștiguri, putem cuantifica pierderea economică individuală datorată abandonului școlar. De exemplu, diferența anuală de câștiguri între absolvenții de liceu și cei care au abandonat școala este de aproximativ 20.455 RON (€4.091).

Luând în considerare și diferențele de durată a vieții active, câștigurile medii pe parcursul vieții ale unui abandonat școlar sunt de €353.736, comparativ cu cele ale unui absolvent de liceu, care sunt de €544.210. Aceasta se traduce într-un dezavantaj economic semnificativ pe parcursul vieții de €190.473.

COSTURI LA NIVEL NAȚIONAL

1. Costuri datorate pierderii productivității și câștigurilor

Pentru a estima impactul economic național, am agregat rezultatele la nivel individual. Folosind date provenind de la Ministerul Educației, am calculat numărul de elevi care au abandonat școala în ciclul primar-secundar în perioada

2005-2024. Aceste date sunt rezumate în Tabelul B3.

Acestea arată numărul inițial de elevi înscriși în clasa I, numărul de elevi care au absolvit clasa a VIII-a și numărul de elevi care au abandonat școala în perioada de 8 ani a fiecărei cohorte. În general, datele indică o scădere treptată atât a înscrierilor,

Tabelul B3. Evoluția cohortei de elevi și abandonul școlar în perioada 2005-2024

Cohortă	Elevi înscriși în clasa I	Absolvenți clasa a VIII-a	Repetenti clasa a VIII-a	Abandon
2005 - 2013	226,324	183,312	5,817	37,195
2006 - 2014	220,489	182,600	5,967	31,922
2007 - 2015	221,185	184,353	6,558	30,274
2008 - 2016	212,022	177,651	6,880	27,491
2009 - 2017	203,895	169,298	6,485	28,112
2010 - 2018	203,926	170,528	6,386	27,012
2011 - 2019	206,055	174,473	6,379	25,203
2012 - 2020	202,134	178,717	3,749	19,668
2013 - 2021	156,991	140,600	4,801	11,590
2014 - 2022	175,088	156,117	4,951	14,020
2015 - 2023	168,918	152,634	4,760	11,524
2016 - 2024	162,748	149,151	4,570	9,028

Tabelul B4. Costuri pe parcursul vieții per cohortă din cauza costurilor individuale agregate (EUR)

Cohortă	Abandon	Cost cauzate de pierderii productivității
2005-2013	37.117	7.069.812.642
2006-2014	31.971	6.089.634.938
2007-2015	30.302	5.771.734.318
2008-2016	27.563	5.250.026.830
2009-2017	28.138	5.359.549.213
2010-2018	26.918	5.127.171.288
2011-2019	25.139	4.788.318.560
2012-2020	21.830	4.158.041.059
2013-2021	11.617	2.212.733.073
2014-2022	14.783	2.815.772.834
2015-2023	12.393	2.360.540.671
2016-2024	10.003	1.905.308.507
Total	277.774	52.908.643.933

cât și a abandonurilor de-a lungul anilor. De exemplu, cohorta 2005-2013 a început cu 226.324 de elevi, dintre care 183.312 au absolvit și 37.117 au abandonat. În contrast, cohorta 2011-2019 a început cu 206.055 de elevi, dintre care 174.473 au absolvit și 25.139 au abandonat, arătând o scădere lentă a abandonurilor în timp. Valoarea medie generală a abandonului școlar, incluzând cohorta din 2013-2021, este de 23.147 de elevi pe cohortă. Bazat pe acest nivel al abandonului școlar, costurile pe parcursul vieții per cohortă, datorate costurilor individuale agregate (EUR), sunt vizualizate în Tabelul B4.

2. Costuri fiscale

Costurile fiscale includ veniturile pierdute ale guvernului și creșterea cheltuielilor guvernamentale datorate abandonului școlar. Un aspect al acestei metode este calcularea veniturilor fiscale pierdute, deoarece indivizii cu câștiguri mai mici contribuie mai puțin la taxe pe parcursul vieții lor. Această reducere a contribuțiilor fiscale afectează finanțele publice, limitând resursele disponibile pentru cheltuielile guvernamentale pe servicii publice și infrastructură. În plus, metoda ia în considerare și creșterea cheltuielilor de asistență socială, deoarece persoanele care au abandonat școala sunt mai susceptibile să se bazeze pe programele de asistență guvernamentală de-a lungul vieții

lor. Acestea includ diverse forme de asistență socială, cum ar fi ajutoare de șomaj, asistență pentru locuință și subvenții alimentare. Împreună, acești factori evidențiază presiunea fiscală exercitată asupra bugetelor guvernamentale datorită ratelor mai mari de dependență și fluxurilor de venituri mai mici.

2a. Costuri cu veniturile fiscale pierdute

Acest calcul implică determinarea veniturilor fiscale pe care guvernul nu reușește să le colecteze din cauza câștigurilor mai mici ale indivizilor care nu au terminat liceul. Costul per persoană care a abandonat școala este calculat pe baza diferenței de câștiguri între cei care au abandonat și absolvenții de liceu.

Presupunerile care au intrat în acest model s-au bazat pe următoarele surse: Codul Fiscal din 2024, Legile 153 și 177 și aplicația care poate fi găsită la <https://www.calculator-salarii.ro/>. În România, nu avem o taxare medie pe salariul brut. Aceste taxe sunt neuniforme: taxele totale pe salariul minim brut sunt de 38,31%, pentru salariile peste minim devin 40,86% și pot ajunge la 42,77% pentru salariile mai mari de 5.251 RON brut. Având în vedere că salariul brut mediu estimat pentru cei care au abandonat școala a fost de 5.539 RON, am folosit rata de taxare de 42,77% pentru calculele noastre ulterioare.

Tabelul B5 rezumă veniturile fiscale pierdute.

Tabelul B5. Venituri fiscale pierdute din cauza abandonului școlar

Descriere	Valoare
Diferența de venituri (pe an)	4.091,04 EUR
Diferența de venituri (pe parcursul vieții)	190.473,71 EUR
Rata medie a taxelor	42,77%
Venituri fiscale pierdute per individ (pe an)	1.749,74 EUR
Venituri fiscale pierdute per individ (pe parcursul vieții)	81.465,61 EUR

Tabelul B6. Creșterea cheltuielilor de asistență socială cauzate de abandonul școlar

Descriere	Valoare
Costul mediu pentru asistență socială per individ (pe an)	723,19 EUR
Probabilitatea medie ca un individ să beneficieze de asistență socială	23%
Probabilitatea medie ca un individ care abandonează școala să beneficieze de asistență socială	46%
Costul mediu de asistență socială per abandon (pe an)	332,67 EUR
Durata pentru costurile cu asistența socială	50,10 ani
Costul mediu al asistenței sociale per abandon (pe durata vieții)	16.666,68 EUR

2b. Costuri cu cheltuielile de asistență socială crescute

Persoanele care abandonează școala se bazează adesea mai mult pe programele de asistență socială guvernamentale, ducând la creșterea cheltuielilor publice. Tabelul B6 rezumă cheltuielile de asistență socială crescute.

Presupunerea care au intrat în acest model s-au bazat pe următoarele surse: date raportate de Ministerul Muncii și, în special, de Agenția Națională pentru Plăți și Inspecție Socială (ANPIS, mmanpis.ro). Aceste surse raportează că suma medie plătită în România pentru o persoană care beneficiază de programe de asistență socială și ajutor este de 301,33 RON pe lună, adică 2.615,96 RON (€723,19) pe an. Conform ultimelor date disponibile, aproximativ 23% din populația României se bazează pe o formă de

asistență socială (Earle & Pauna, 1998; World Bank, 2011). Aceasta include diverse beneficii, cum ar fi ajutoare de șomaj, alocații pentru copii și venit minim garantat. Probabilitatea de a avea nevoie de asistență socială este influențată de factori precum șomajul pe termen lung, instabilitatea economică și nivelurile scăzute de venit. De asemenea, am presupus că cei care au abandonat școala ar avea o șansă crescută cu 100% de a avea nevoie de asistență socială, comparativ cu populația generală – nu există date clare din acest punct de vedere, iar aceasta este o decizie bazată pe estimarea echipei de cercetare.

Nu am considerat media de 31,30 ani (adică durata medie a vieții active) ca fiind „durata de viață” pentru acest calcul. Teoretic, după terminarea acestei perioade, cetățenii beneficiază de un sistem de pensii.

S-ar putea argumenta că, în timpul în care au beneficiat de programele de asistență socială fiind adulți în capacitate de muncă, aceste persoane nu au contribuit la sistemul de pensii, iar beneficiile de pensie în aceste circumstanțe continuă de fapt să fie programe de asistență socială. Dacă această poziție este acceptată, calculul ar trebui făcut nu cu 31,30 ani, ci cu 58,60 ani, adică speranța medie de viață în România (76,6) minus 18 ani. Am dedus în continuare din această perioadă reducerea medie a duratei de viață probabilă pentru indivizii cu educație scăzută. Persoanele cu statut socio-economic scăzut sunt mai susceptibile să manifeste disparități în sănătate, inclusiv o speranță de viață mai mică comparativ cu cei cu statut socio-economic mai ridicat. De exemplu, cercetările arată că aceștia tind să aibă o sănătate mai precară și rate de mortalitate mai ridicate (Fledsberg, 2023; Loef et al.,

2021; Smits, 2002). Inferențele la nivel de populație sunt mai dificile, dar datele din Regatul Unit, furnizate de Office for National Statistics (ONS), indică faptul că în Anglia, între 2017 și 2019, diferența în speranța de viață la naștere între cele mai bogate și cele mai sărace zone a fost de 9,4 ani pentru bărbați și 7,6 ani pentru femei (Office for National Statistics, 2019). Ne-am oprit la o medie de 8,5 ani de speranță de viață redusă. În total, aceasta aduce durata medie pentru asistența socială la 50,10 ani.

Tabelul B7 extrapolează aceste costuri pentru cohortele începând cu 2005 și calculează cheltuielile totale pe durata de viață datorate costurilor fiscale (venituri fiscale pierdute și cheltuieli de asistență socială crescute) în România.

3. Costuri de sănătate și sociale

Costurile de sănătate și sociale

Tabelul B7. Costuri pe parcursul vieții per cohortă din cauza costurilor fiscale (EUR)

Cohorta	Abandon	(2a) Venituri fiscale pierdute	(2b) Creșterea cheltuielilor cu asistența socială
2005-2013	37.117	3.023.758.867	281.525.642
2006-2014	31.971	2.604.536.863	242.494.175
2007-2015	30.302	2.468.570.768	229.835.116
2008-2016	27.563	2.245.436.475	209.060.303
2009-2017	28.138	2.292.279.198	213.421.573
2010-2018	26.918	2.192.891.160	204.168.096
2011-2019	25.139	2.047.963.848	190.674.708
2012-2020	21.830	1.778.394.161	165.576.549
2013-2021	11.617	946.385.935	88.112.816
2014-2022	14.783	1.204.306.041	112.126.346
2015-2023	12.393	1.009.603.245	93.998.634
2016-2024	10.003	814.900.448	75.870.922
Total	277.774	22.629.027.010	2.106.864.880

cuprind impacturile sociale mai largi ale abandonurilor școlare dincolo de măsurile economice directe. Această metodă examinează creșterea cheltuielilor de sănătate asociate cu un nivel educațional mai scăzut, deoarece cei care abandonează școala au adesea o sănătate mai precară și rate mai mari de boli cronice. Aceasta duce la o cerere mai mare de servicii medicale și la cheltuieli mai mari pentru sănătatea publică. În plus, metoda ia în considerare costurile legate de criminalitate și încarcerare, deoarece cei care abandonează școala sunt statistic mai susceptibili să se angajeze în activități infracționale și să fie încarcerați. Aceste costuri includ aplicarea legii, procedurile judiciare și facilitățile corecționale, reflectând provocările sociale și preocupările de siguranță care apar din nivelurile educaționale mai scăzute.

3a. Costuri cu cheltuielile de sănătate

Persoanele cu un nivel educațional mai scăzut tind să aibă o sănătate mai precară, ducând la creșterea cheltuielilor de sănătate. Această secțiune calculează creșterea cheltuielilor de sănătate asociate cu abandonul școlar.

Presupunerile care au intrat în acest model s-au bazat pe următoarele surse: date raportate de Ministerul Sănătății, Eurostat, Administrația Comercială a SUA și analiza lui Dumitru (2023). Aceste surse raportează cheltuielile anuale de sănătate per capita în România în anii 2021-2023 ca fiind

între €817 și €2.385, cu o medie raportată de Eurostat de €1.310. Cheltuielile medii de sănătate pentru cei care abandonează liceul sunt semnificativ mai mari comparativ cu absolvenții. Studiile arată că cei care abandonează școala au costuri de îngrijire a sănătății de 1,5 până la 2 ori mai mari decât cei cu un nivel educațional mai înalt, din cauza stării de sănătate mai precare și dependenței mai mari de serviciile medicale (National Research Council, 2011). Am operat în analiza noastră cu o creștere medie de 1,75 ori (75% mai mare), ceea ce aduce costul anual de sănătate al unei persoane care a abandonat școala la aproximativ €3.602. Am considerat media de 50,10 ani ca o estimare a duratei de viață, adică speranța medie de viață în România (76,6) minus 18 ani, minus din nou reducerea speranței de viață pentru cei care abandonează școala (8,5 ani), ceea ce aduce cheltuielile pe durata de viață pentru o persoană care a abandonat școala la €114.854,30. Tabelul B8 rezumă aceste cheltuieli de sănătate.

3b. Costuri cu criminalitatea și încarcerarea

Persoanele cu un nivel educațional mai scăzut sunt mai susceptibile să se angajeze în activități infracționale și să fie încarcerate. Această secțiune calculează costurile crescute asociate cu criminalitatea și încarcerarea pentru cei care abandonează școala.

Costurile cu criminalitatea sunt dificil de calculat – ele conțin costuri directe cu infracțiunea efectivă, cum

Tabelul B8. Creșterea cheltuielilor de sănătate cauzate de abandonul școlar

Descriere	Valoare (EUR)
Costul mediu de sănătate per individ (pe an)	1.310,00 EUR
Creșterea medie pentru cei care abandonează școala față de absolvenți	75%
Costul mediu al sănătății per abandon școlar (pe an)	2.292,50 EUR
Durata pentru costurile de sănătate	50,10 ani
Cheltuielile totale de sănătate per abandon școlar (pe parcursul vieții)	114.854,30 EUR

ar fi pierderea de proprietate sau de viață, precum și costul procedurilor judiciare și al încarcerării. Costurile directe ale criminalității au fost imposibil de calculat de noi, dar ne-am concentrat pe costurile procedurilor judiciare și ale încarcerării.

Costul mediu al procedurilor judiciare în România variază în funcție de tipul de caz. Conform raportului CEPEJ 2022 (CEPEJ, 2022), țările europene, inclusiv România, au cheltuit în medie €79 pe cap de locuitor pentru sistemele lor judiciare. Aceasta cuprinde toate procedurile și serviciile judiciare, dar costurile specifice pot varia foarte mult în funcție de natura și complexitatea cazului. De exemplu, cazurile mai complexe și mai grave, cum ar fi omuciderile, sunt semnificativ mai scumpe, cu costuri între €20.000 și €40.000 pe caz, conform RAND Corporation. Pe de altă parte, cazurile mai simple, cum ar fi furtul sau disputele civile minore, ar avea costuri mult mai mici, posibil câteva sute de euro pe caz (Hunt et al., 2017). Această gamă largă ilustrează diversitatea costurilor judiciare în funcție de problemele legale specifice și resursele necesare

pentru fiecare tip de caz. Cei care abandonează școala sunt mai asociați cu infracționalitatea mărunță decât cu infracționalitatea violentă - de exemplu, jaf, agresiune agravată, furt și furt de vehicule. Acestea au costuri scăzute de urmărire penală, în intervalul €200-€1.000 pe procedură. Prin urmare, am folosit o medie de €600 pentru o procedură judiciară, bazată pe cifre medii din Hunt et al. (2017).

Costul mediu al încarcerării unui deținut în România este de aproximativ €43 pe zi (media europeană este de €64 pe zi) (Aebi & Tiago, 2021), ceea ce înseamnă aproximativ €15.695 pe an. Această estimare acoperă diverse cheltuieli asociate cu menținerea sistemului penitenciar, inclusiv cazarea, hrana, securitatea și costurile administrative. Aceste cifre sunt în conformitate cu tendințele mai largi observate în țările europene, unde costurile de încarcerare pot varia în funcție de nivelul de securitate necesar și de serviciile specifice furnizate deținuților. Durata medie a încarcerării în România este de aproximativ 23,4 luni. Aceste date reflectă durata tipică pe care

Table B9. Creșterea costurilor pentru criminalitate și încarcerare cauzate de abandonul școlar

Descriere	Valoare
Costul procedurilor judiciare	600,00 EUR
Costuri de încarcerare (pe zi)	43,00 EUR
Costuri de încarcerare (pe an)	15.695,00 EUR
Durata medie a încarcerării	1,95 ani
Probabilitatea medie pe parcursul vieții de a fi urmărit penal și încarcerat	0,118%
Probabilitatea pe parcursul vieții ca un individ care abandonează școala să fie urmărit penal și încarcerat	0,413%
Costuri totale cu procedurile judiciare și încarcerarea (pe parcursul vieții)	128,88 EUR

Tabelul B10. Costuri pe parcursul vieții per cohortă din cauza costurilor de sănătate și sociale (EUR)

Cohortă	Abandon	(3a) Cheltuieli cu sănătatea	(3b) Cheltuieli cu criminalitatea
2005 - 2013	37,195	4,272,003,829	4,793,605
2006 - 2014	31,922	3,666,377,369	4,114,033
2007 - 2015	30,274	3,477,097,565	3,901,643
2008 - 2016	27,491	3,157,458,187	3,542,976
2009 - 2017	28,112	3,228,782,676	3,623,009
2010 - 2018	27,012	3,102,443,001	3,481,244
2011 - 2019	25,203	2,894,671,663	3,248,104
2012 - 2020	19,668	2,258,953,389	2,534,766
2013 - 2021	11,590	1,331,160,758	1,493,692
2014 - 2022	14,020	1,610,256,585	1,806,865
2015 - 2023	11,524	1,323,580,377	1,485,186
2016 - 2024	9,028	1,036,904,169	1,163,508
Total	273,039	31,359,689,566	35,188,634

indivizii o petrec în încarcerare pentru diverse infracțiuni în țară (Prison Insider, 2021).

Rata medie de încarcerare în Europa este de aproximativ 108 deținuți la 100.000 de locuitori începând cu 2022. Această cifră reflectă datele din Uniunea Europeană (Eurostat, 2023; Consiliul Europei, 2021; Consiliul Europei, 2023) și reprezintă o ușoară creștere față de anii anteriori datorită reluării activităților sociale și judiciare normale post-blocajele COVID-19. Țările din Europa variază

semnificativ, cu cele mai mari rate găsite în Ungaria și Polonia (aproximativ 190-200 la 100.000) și cele mai mici rate în Finlanda, Olanda și Slovenia (între 52 și 65 la 100.000). România are o cifră de 118 deținuți la 100.000, adică o rată de 0,118%.

Aceasta este o estimare la limita inferioară a probabilității (pe tot parcursul vieții) ca un cetățean român să fie urmărit penal pentru o infracțiune, găsit vinovat și încarcerat. Creșterea probabilității

de criminalitate pentru o persoană care a abandonat școala este un mare necunoscut. Statisticile furnizate pentru SUA (Fight Crime: Invest in Kids, 2008) arată că cei care abandonează liceul sunt de 3,5 ori mai susceptibili să fie arestați și de peste 8 ori mai susceptibili să fie încarcerați comparativ cu absolvenții de liceu. Nu am reușit să găsim astfel de statistici din Europa sau pentru România în mod specific. Prin urmare, am decis să operăm cu o cifră conservatoare (cea mai mică valoare indicată), adică o creștere medie de 3,5 ori (350%) a probabilității pentru cei care abandonează școala, de a fi implicați într-o infracțiune. Prin urmare, **probabilitatea ca o persoană care a abandonat școala să fie urmărită penal pentru o infracțiune este de 0,413%.**

Vom opera, prin urmare, în calculele noastre cu un cost al procedurilor judiciare de €600 (cheltuială unică), un cost al încarcerării de €15.629 pe an și o durată medie a încarcerării de 1,95 ani și o probabilitate de 0,413%,

ceea ce aduce costul mediu pe viață per persoană care a abandonat școala la €128,88. La o speranță medie de viață adultă de 50,10 ani, acest lucru adaugă doar €2,57 cost pe an pentru fiecare persoană care a abandonat școala. Tabelul B9 rezumă aceste costuri.

Tabelul B10 extrapolează aceste costuri pentru cohortele începând cu 2005 și calculează cheltuielile totale pe durata de viață datorate costurilor de sănătate și sociale (cheltuieli de sănătate și costuri cu criminalitatea și încarcerarea) în România.

Concluzii privind costurile la nivel național

Tabelul B11 prezintă costurile pe durata de viață ale persoanelor care au abandonat școala, pe cohortă și separat pentru fiecare categorie de cost. Ultima coloană însumează costurile totale pe durata de viață pentru fiecare cohortă. Ultimul rând arată procentele cu care fiecare dintre categoriile de costuri contribuie la total.

Table B11. Costurile pe parcursul vieții ale abandonului școlar per cohortă: categorii de costuri și totaluri

Cohortă	Abandon	(1) Venituri pierdute	(2a) Taxe pierdute	(2b) Cheltuieli cu asistența socială	(3a) Cheltuieli cu sănătatea	(3b) Cheltuieli cu criminalitatea	Total
2005 - 2013	37,195	7,084,669,591	3,030,113,184	282,117,258	4,272,003,829	4,793,605	14,673,697,468
2006 - 2014	31,922	6,080,301,726	2,600,545,048	242,122,519	3,666,377,369	4,114,033	12,593,460,695
2007 - 2015	30,274	5,766,401,054	2,466,289,731	229,622,741	3,477,097,565	3,901,643	11,943,312,734
2008 - 2016	27,491	5,236,312,723	2,239,570,952	208,514,196	3,157,458,187	3,542,976	10,845,399,034
2009 - 2017	28,112	5,354,596,896	2,290,161,092	213,224,368	3,228,782,676	3,623,009	11,090,388,042
2010 - 2018	27,012	5,145,075,817	2,200,548,927	204,881,069	3,102,443,001	3,481,244	10,656,430,058
2011 - 2019	25,203	4,800,508,878	2,053,177,647	191,160,136	2,894,671,663	3,248,104	9,942,766,428

2012 - 2020	19,668	3,746,236,901	1,602,265,522	149,178,175	2,258,953,389	2,534,766	7,759,168,754
2013 - 2021	11,590	2,207,590,283	944,186,364	87,908,026	1,331,160,758	1,493,692	4,572,339,122
2014 - 2022	14,020	2,670,441,395	1,142,147,784	106,339,130	1,610,256,585	1,806,865	5,530,991,760
2015 - 2023	11,524	2,195,019,018	938,809,634	87,407,428	1,323,580,377	1,485,186	4,546,301,643
2016 - 2024	9,028	1,719,596,641	735,471,483	68,475,725	1,036,904,169	1,163,508	3,561,611,527
Total	273,039	52,006,750,922	22,243,287,370	2,070,950,772	31,359,689,566	35,188,634	107,715,867,264
Total %	-	48.28	20.65	1.92	29.11	0.03	100.00

Costurile pe durata de viață ale tuturor persoanelor care au abandonat școala în perioada analizată (adică 2005-2013 până la 2016-2024) totalizează €107 miliarde, ceea ce reprezintă aproximativ 35,67%% din PIB-ul anual al României (estimat la €300 miliarde).

Este vizibil că nici cheltuielile de asistență socială, nici cheltuielile cu criminalitatea nu au contribuții semnificative la pierderi: principalii contributori sunt cheltuielile de sănătate și pierderea taxelor – și,

bineînțeles, câștigurile pierdute ale indivizilor care au abandonat școala.

Tabelul B12 evidențiază costurile anuale ale abandonurilor școlare pe cohortă și în cifre totale, separând costurile în categorii.

Cheltuielile anuale cu abandonurile din cele 12 cohorte analizate sunt de aproximativ €2,3 miliarde, adică aproximativ 0,77% din PIB-ul anual al României.

Tabelul B12. Costurile anuale ale abandonului școlar per cohortă: categorii de costuri și totaluri

Cohortă	Aban- don	(1) Venituri pierdute	(2a) Taxe pierdute	(2b) Cheltuieli cu asistența socială	(3a) Cheltuieli cu sănătatea	(3b) Cheltuieli cu criminalitatea	Total
2005 - 2013	37,195	152,166,233	65,081,498	12,373,564	85,269,538	95,681	314,986,513
2006 - 2014	31,922	130,594,179	55,855,130	10,619,409	73,181,185	82,116	270,332,019
2007 - 2015	30,274	123,852,145	52,971,562	10,071,173	69,403,145	77,877	256,375,902
2008 - 2016	27,491	112,466,781	48,102,042	9,145,359	63,023,118	70,718	232,808,018
2009 - 2017	28,112	115,007,316	49,188,629	9,351,946	64,446,760	72,316	238,066,967
2010 - 2018	27,012	110,507,172	47,263,918	8,986,012	61,925,010	69,486	228,751,598
2011 - 2019	25,203	103,106,481	44,098,642	8,384,216	57,777,878	64,832	213,432,049
2012 - 2020	19,668	80,462,575	34,413,843	6,542,902	45,088,890	50,594	166,558,804
2013 - 2021	11,590	47,415,154	20,279,461	3,855,615	26,570,075	29,814	98,150,119
2014 - 2022	14,020	57,356,381	24,531,324	4,663,997	32,140,850	36,065	118,728,617
2015 - 2023	11,524	47,145,145	20,163,978	3,833,659	26,418,770	29,644	97,591,197
2016 - 2024	9,028	36,933,909	15,796,633	3,003,321	20,696,690	23,224	76,453,777
Total	273,039	1,117,013,471	477,746,661	90,831,174	625,941,908	702,368	2,312,235,582
Total %	-	48.31	20.66	3.93	27.07	0.03	100.00

Tabelul B13. Costurile abandonului școlar per cohortă, suportate până în prezent în ultimii 11 ani (din 2013): categorii de costuri și totaluri

Cohortă	Abandon	Ani plătiți până în prezent	(1) Venituri pierdute	(2a) Taxe pierdute	(2b) Cheltuieli cu asistența socială	(3a) Cheltuieli cu sănătatea	(3b) Cheltuieli cu criminalitatea	Total
2005-2013	37.117	11	1.670.318.448	714.395.200	135.823.775	935.997.948	1.050.281	3.457.585.652
2006-2014	31.971	10	1.307.946.398	559.408.675	106.357.094	732.935.175	822.425	2.707.469.767
2007-2015	30.302	9	1.115.700.247	477.184.996	90.724.388	625.206.015	701.542	2.309.517.187
2008-2016	27.563	8	902.090.684	385.824.186	73.354.492	505.505.420	567.226	1.867.342.009
2009-2017	28.138	7	805.795.785	344.638.857	65.524.167	451.544.555	506.677	1.668.010.041
2010-2018	26.918	6	660.735.688	282.596.654	53.728.446	370.257.090	415.465	1.367.733.343
2011-2019	25.139	5	514.223.273	219.933.294	41.814.629	288.155.788	323.339	1.064.450.322
2012-2020	21.830	4	357.229.613	152.787.105	29.048.517	200.181.100	224.623	739.470.958
2013-2021	11.617	3	142.576.835	60.980.112	11.593.792	79.895.918	89.651	295.136.307
2014-2022	14.783	2	120.955.689	51.732.748	9.835.644	67.780.055	76.056	250.380.192
2015-2023	12.393	1	50.700.259	21.684.501	4.122.747	28.410.953	31.880	104.950.339
2016-2024	10.003	0	0	0	0	0	0	0
Total	277.774	-	7.648.272.919	3.271.166.327	621.927.692	4.285.870.015	4.809.165	15.832.046.118
Total %	-	-	48,31	20,66	3,93	27,07	0,03	100,00

Tabelul B13 reflectă costurile care au fost suportate cu abandonurile școlare până în prezent, începând din 2013 (anul în care prima dintre cohortele analizate a început să suporte costuri). Toate aceste costuri sunt indicate pe cohortă și în cifre totale, separând costurile în categorii. Pentru fiecare cohortă, estimarea ia în considerare totalul anilor în care au fost suportate costuri.

Costurile suportate cu abandonurile din cele 12 cohorte analizate, pe parcursul ultimilor 11 ani, sunt de aproximativ €15,7 miliarde, adică aproximativ 5,23% din PIB-ul anual al României.

Analiză Monte Carlo

În toată această analiză, datele de intrare pe care ne bazăm sunt caracterizate de o oarecare incertitudine. Pentru a estima gradul total de incertitudine, am realizat o simulare Monte Carlo³, în care parametrilor de intrare li s-a permis să varieze liber în intervalele probabile. Analiza a generat 100.000 de simulări și am extras la final valorile cele mai mici posibile (la pragul de 5%) și cele mai mari posibile (la pragul de 95%) pentru costurile calculate. Tabelul B14 prezintă rezultatele acestei analize.

³ Metoda Monte Carlo (numită uneori și „experimente Monte Carlo” sau „simulări Monte Carlo”), este o clasă largă de algoritmi computaționali care se bazează pe eșantionarea aleatorie repetată a unor date de intrare în modele deterministe. Principiul de bază este acela al utilizării probabilității (și aleatoriei) pentru a rezolva probleme de estimare numerică a unor rezultate (consecințe, efecte) ale acestor modele deterministe. Numele provine de la cazinoul Monte Carlo din Monaco, locul unde matematicianul și fizicianul polonez Stanislaw Ulam a fost inspirat pentru a dezvolta această metodă.

Tabelul B14. Rezultatele simulării Monte Carlo (100.000 de cicluri)

	(1) Venituri pierdute	(2a) Taxe pierdute	(2b) Cheltuieli cu asistența socială	(3a) Cheltuieli cu sănătatea	(3b) Cheltuieli cu criminalitatea	Total
Costuri de-a lungul vieții						
Medie	52,048,514,966	21,099,343,701	2,078,972,529	38,360,751,767	148,479,013	113,736,061,976
Mediana	52,076,694,926	21,096,090,247	2,031,373,443	38,053,765,053	140,825,012	113,592,265,397
Pragul de 5% al estimării	39,727,241,262	16,021,714,852	1,343,861,812	21,172,705,255	17,919,786	88,551,756,563
Pragul de 95% al estimării	64,185,804,612	26,165,014,919	2,967,217,301	57,108,728,724	315,340,178	139,452,480,295
Pragul de 95% al estimării	65,251,732,110	26,587,330,730	3,019,909,218	58,002,095,934	320,853,097	141,515,980,326
Costuri anuale						
Medie	1,118,603,989	453,461,218	91,194,076	765,733,722	2,964,116	2,431,957,120
Mediana	1,118,254,691	452,889,929	89,084,309	759,583,455	2,813,516	2,430,928,232
Pragul de 5% al estimării	738,069,975	297,769,695	59,033,305	422,774,276	357,153	1,781,607,758
Pragul de 95% al estimării	1,500,503,913	610,645,572	130,013,356	1,139,575,979	6,296,153	3,089,588,604
Pragul de 95% al estimării	1,524,816,913	620,338,445	132,175,393	1,157,959,877	6,404,261	3,134,081,654
Costuri deja suportate						
Medie	7,614,581,228	3,086,809,374	620,777,954	5,212,516,387	20,177,382	16,554,862,325
Mediana	7,612,203,480	3,082,920,486	606,416,310	5,170,650,178	19,152,218	16,547,858,456
Pragul de 5% al estimării	5,024,203,234	2,026,983,232	401,852,576	2,877,916,669	2,431,216	12,127,792,425
Pragul de 95% al estimării	10,214,257,269	4,156,797,542	885,029,256	7,757,342,136	42,859,288	21,031,503,206
Pragul de 95% al estimării	10,262,561,165	4,175,098,783	889,587,493	7,793,482,588	43,102,961	21,093,486,311

Concluzia pe care o extragem este aceea că rezultatele noastre se plasează cu o probabilitate de 90% în intervalul plus-minus 23% în jurul concluziilor prezentate mai sus.

Cu alte cuvinte, cu o probabilitate de 90% costurile totale pe care România le va avea de-a lungul vieții celor aproape 275.000 de elevi care au abandonat școala în ultimii 12 ani nu vor fi mai mici de ~€90 miliarde și nici mai mari de ~€140 miliarde, fiind așadar plasate între 30-46% din PIB-ul anual al României.

Costurile anuale cu acești 275.000 de cetățeni sunt plasate cu o probabilitate de 90% nu mai jos de €1,8 miliarde și nu mai sus de €3,0 miliarde pe an, așadar între 0,60-1,03% din PIB-ul anual al României.

Costurile deja suportate în ultimii ani pentru acești 278.000 de oameni care au abandonat școala sunt plasate cu o probabilitate de 90% nu mai jos de €12 miliarde și nu mai sus de €21 miliarde pe an, așadar între 4,04-7,01% din PIB-ul anual al României.

BUNE PRACTICI ȘI RECOMANDĂRI

Ca preambul al acestei secțiuni dedicate recomandărilor, putem avea în vedere o serie de bune practici la nivel european/internațional, care pot ghida demersuri similare în România, cu scopul reducerii ratei abandonului școlar/părăsirii timpurii a școlii.

Un prim exemplu în acest sens poate fi **Portugalia**, care în 1992 înregistra o rată de părăsire timpurie a școlii de 50%, respectiv de 45% în 2002 și 20,5% în 2012, ajungând până la 8% în 2023, semnificativ sub ținta stabilită la nivelul UE.

În 2004 (când rata PTȘ era de 39,3%), Portugalia a lansat Planul Național pentru Prevenirea Părăsirii Timpurii a Școlii (PNPTSE), având ca obiectiv reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii la jumătate până în 2010, vizând tinerii sub 25 de ani. Prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii s-au realizat printr-o serie de inițiative și măsuri integrate în alte planuri naționale, programe operaționale sau politici publice, adoptând o **perspectivă intersectorială și interinstituțională în domenii precum educația, tineretul și ocuparea forței de muncă, implicând o gamă largă de organizații și instituții publice**. Strategia de combatere a părăsirii timpurii a școlii se concentrează în principal pe asumarea faptului că abandonul

școlar este și rezultatul dificultăților de învățare.

Printre măsurile esențiale se numără extinderea educației obligatorii până la 18 ani în 2009 și strategia de elaborare și implementare a politicilor comune de către diverse entități ale Ministerului Educației și Ministerului Securității Sociale, în special în domeniul educației adulților, prin inițiativa „Noi Oportunități” (Alvares et al., 2015). Acest program s-a concentrat pe **recuperarea tinerilor adulți și adulților care au părăsit școala, dezvoltând o rețea de centre de formare în școli, întreprinderi și asociații comunitare**. De asemenea, măsurile au cuprins acordarea de **sprijin special pentru școlile din zone dezavantajate** (prin programul Educational Territories for Priority Intervention Programme), precum și asigurarea conformării cu educația obligatorie și certificarea profesională pentru minorii exploatați prin muncă (Planul de Eliminare a Muncii Copiilor).

Programul Național pentru Promovarea Succesului Școlar – PNPSS (implementat începând din 2016) se bazează pe o logică de proximitate și este implementat fie prin crearea de inițiative locale de diagnostic și intervenție, fie prin utilizarea cunoștințelor produse de școli în dezvoltarea de intervenții adaptate contextelor locale și nevoilor specifice ale audienței țintă. De asemenea, promovează practici care permit anticiparea și

prevenirea eșecului, punând accent pe intervenția timpurie (Comisia Europeană, 2023b).

Dintre măsurile incluse în strategia de reducere a ratei părăsirii timpurii a școlii, amintim:

1. Consolidarea mecanismelor individuale de monitorizare a elevilor.
2. Revizuirea curriculumului pentru a crește timpul de predare și învățare.
3. Autonomia școlilor, permițând adaptarea locală a curriculumului.
4. Îmbunătățirea tranziției între școală și rute alternative de formare.
5. Măsuri afirmative pentru elevii în risc de abandon școlar sau care au părăsit deja Programul Integrat pentru Educație și Formare (PIEF).
6. Consolidarea sprijinului la nivel de asistență socială școlară.
7. Includerea mai puternică a elevilor cu Cerințe Educaționale Speciale (CES). (Comisia Europeană, 2023b)

În cadrul PNPSS a fost creat și un Plan de Dezvoltare Personală, Socială și Comunitară (PDPSC) pentru anul școlar 2020/2021. Această inițiativă se bazează pe intervenții socio-comportamentale care sunt puse la dispoziția școlilor ca resurse suplimentare pentru implementarea măsurilor de îmbunătățire a

succesului educațional și a incluziunii. Acestea se concentrează de exemplu pe îmbunătățirea competențelor de dezvoltare socială, emoțională și personală, consolidarea relației dintre școală și familie și implicarea comunității în parteneriatul pentru succes.

Alături de acest exemplu, un raport al Comisiei Europene, cu rolul de a evalua implementarea recomandărilor Consiliului (2011) cu privire la politicile menite să reducă rata de părăsire timpurie a școlii, identifică o serie de bune practici la nivelul statelor membre (Donlevy et al., 2019). Dintre acestea, amintim următoarele:

- **Educația și îngrijirea timpurie (EIT):** Accesul la educație timpurie de calitate joacă un rol esențial în dezvoltarea competențelor cheie ale copiilor și în succesul lor școlar ulterior, fiind benefic în special pentru copiii din medii dezavantajate. Spre exemplu, Bulgaria, Grecia, Cehia, Italia și Croația au strategii naționale pentru incluziunea romilor care includ măsuri de creștere a accesului la EIT. Recomandările formulate în acest sens se referă la profesionalizarea personalului, dezvoltarea de ghiduri educaționale, oferirea de suport lingvistic specific și măsuri de sprijin pentru părinți. Desigur, aceste măsuri trebuie însoțite de intervenții integrate la nivel de comunitate, asigurând

infrastructura și resursele umane necesare.

- **Creșterea ofertei educaționale și de formare dincolo de educația obligatorie:** Oferirea de opțiuni educaționale și de formare după vârsta educației obligatorii poate preveni părăsirea timpurie a școlii. Spre exemplu, în Serbia și Bulgaria există opțiuni legislative pentru validarea competențelor și crearea de punți între traseele educaționale și de formare.

- **Flexibilizarea și permeabilitatea traseelor educaționale:** Regulamentele educaționale inflexibile pot constitui un obstacol major în finalizarea educației secundare superioare. Spre exemplu, în Danemarca, elevii din programele de învățământ secundar superior pot alege ce programe de studiu doresc să urmeze. În Franța, există măsuri pentru a facilita tranzițiile între traseele educaționale, Portugalia propune un curriculum flexibil, iar Suedia implementează programe introductive, care facilitează accesul la educația secundară superioară.

- **Promovarea politicilor anti-segregare:** Segregarea școlară este o formă gravă de discriminare și o încălcare a drepturilor copiilor. Spre exemplu, în Franța și Suedia, există programe regionale pilot pentru creșterea diversității sociale în școli. În Bulgaria,

Legea educației preșcolare și școlare din 2015 include măsuri de desegregare, în Croația au fost implementate Planuri naționale pentru combaterea discriminării, iar în Cehia și Irlanda există programe dedicate pentru integrarea elevilor de etnie romă.

- **Sprijinirea predării și învățării multilingve:** Programele multilingve ajută elevii cu altă limbă maternă să devină competenți în limba țării gazdă. Spre exemplu, în Austria și Bulgaria au fost implementate programe care fac obligatorii cursurile de limba și cultura țării gazdă pentru migranți. În România, dreptul minorităților naționale de a studia în limba maternă este garantat prin Constituție și prin Legea învățământului preuniversitar.

- **Măsuri pentru implicarea parentală:** Implicarea părinților în viața școlară este un factor cheie în prevenirea PTȘ. Spre exemplu, Proiectul pilot „La Mallette des parents” din Franța implică părinții în sesiunile de informare școlară. În Austria, Danemarca și Estonia există prevederi legislative care stipulează implicarea părinților în procesul educațional.

- **Asigurarea accesului la învățământ profesional și tehnic/dual (ÎPT) de înaltă calitate:** ÎPT oferă o alternativă la programele școlare tradiționale și poate preveni

părăsirea timpurie a școlii. Spre exemplu, în Portugalia, o școală ÎPT (Vocational Education and Training, VET) a creat un sistem intern pentru monitorizarea absențelor și transmiterea informațiilor între personalul pedagogic și psihologic.

Costurile economice semnificative asociate cu abandonul școlar justifică investiții în programe preventive, remediale și de compensare, care pot reduce aceste costuri prin îmbunătățirea ratelor de absolvire și reducerea dependenței de asistența publică. O parte dintre recomandările următoare se află deja într-o etapă de implementare sau sunt prevăzute pentru implementare în viitor, în timp ce altele vizează ameliorarea unor măsuri existente. Recomandările cuprind și o serie de măsuri conturate pe baza datelor analizate și a exemplelor de bune practici identificate.

MĂSURI DE PREVENȚIE

Dezvoltarea și continuarea implementării programelor de sprijin educațional:

- Programele „Masa caldă în școală” devenit Masa sănătoasă și „Școala după școală”: Aceste programe oferă elevilor sprijin social prin măsuri de asigurare a hranei necesare susținerii activității bio-psihice și activități educaționale suplimentare, contribuind la îmbunătățirea

frecvenței și performanței școlare.

- Activități remediale și de tutorat (în grup mic sau 1:1) pentru elevii aflați în risc de PTȘ/abandon școlar, pentru recuperarea pierderilor de învățare, adaptarea predării-învățării la tipologia fiecărui elev cu dificultăți, evaluarea corectă a dificultăților de învățare și adaptarea corespunzătoare a demersurilor educaționale prin intervenții personalizate care permit însoțirea elevilor pe un parcurs educațional cât mai lung posibil.

Reducerea costurilor directe și a celor ascunse ale educației:

- Politici redistributive condiționate de prezență, participare: Oferirea de subvenții fixe pentru elevii din familii dezavantajate pentru a acoperi costurile directe ale educației (rechizite, uniforme/îmbrăcăminte, transport).
- Susținerea de programe dedicate de pregătire și tutorat pentru participarea la examenele naționale, pentru a acoperi costurile „ascunse” ale educației (meditații, activități educaționale suplimentare, măsuri de sprijin socio-emoțional, consiliere etc.).

Educație timpurie de calitate:

- Extinderea accesului la educație antepreșcolară și preșcolară:

Investiții în servicii de educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate însoțite de măsuri integrate în rețeaua școlară, infrastructură și resurse umane pentru a asigura un start educațional solid, în special pentru copiii din medii defavorizate.

- Asigurarea accesului la educația preșcolară pentru toți copiii cu vârste între 3 și 5 ani.

Adaptarea practicilor educaționale:

- Individualizarea/personalizarea intervențiilor educaționale: utilizarea planurilor individuale de învățare pentru elevii aflați în risc de abandon școlar și/sau care provin din medii dezavantajate.
- Implementarea de programe de sprijin pedagogic și tutorial specific pentru elevi.
- Activități extrașcolare și nonformale pentru a stimula motivația elevilor aflați în risc de PTȘ, abandon sau excluziune, pentru a le oferi perspective și un orizont socio-cultural și profesional diferit față de mediul cultural din familie și comunitate, pentru a stimula aspirațiile educaționale, pentru a le potența resursele personale de învățare și reușită.

Adaptarea curriculumului:

- Adaptarea curriculumului

pentru a crește timpul de predare și învățare.

- Reorganizare curriculară pentru a asigura procese didactice și experiențe de învățare relevante pentru elevi, adaptate profilului de vârstă, specificului elevilor vulnerabili și modalităților actuale de învățare, specifice generațiilor aflate în sistemul educațional (abordări integrate, metode bazate pe acțiune directă, metode colaborative, accesibilizarea conținuturilor etc.).

Programe de sprijin pentru elevi:

- Implementarea de programe de tutoring și mentoring pentru a oferi suport individualizat elevilor aflați în risc de abandon școlar.
- Dezvoltarea serviciilor de consiliere și orientare profesională pentru a ajuta elevii să-și planifice parcursul educațional și cariera.
- Acordarea de servicii suport pentru dezvoltarea socio-emoțională, creșterea capacității de gestionare a emoțiilor și creșterea nivelului de adaptare și auto-reglaj emoțional în raport cu experiența școlii și a examenelor, precum și pentru asumarea unui traseu educațional mai lung, cu modalități diferite și specifice de învățare și impact asupra stilului de viață.

MĂSURI DE INTERVENȚIE

Monitorizarea și intervenția timpurie:

- Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE): Implementarea susținută a sistemului MATE pentru a identifica și interveni prompt în cazurile de risc de abandon școlar, utilizând date precise și acțiuni coordonate.
- Utilizarea datelor pentru a identifica tendințele și a dezvolta politici bazate pe dovezi pentru a combate părăsirea timpurie a școlii.

Colaborarea între educație și alte domenii conexe (sănătate, asistență socială etc.):

- Servicii integrate și abordare multidimensională: dezvoltarea unor servicii integrate care să includă sprijin educațional, consiliere psihologică, asistență socială, mediere comunitară, servicii de sănătate și justiție penală/programe de justiție restaurativă, consiliere și intervenții educaționale, pentru a adresa nevoile complexe ale elevilor vulnerabili.
- Integrarea măsurilor care adresează abandonul școlar cu măsuri care adresează sănătatea mintală și bullying-ul, fenomene cu o prezență semnificativă în rândul tinerilor și la nivelul instituțiilor educaționale.
- Dezvoltarea de programe de informare și formare pentru

părinți, pentru a-i sprijini în exercitarea eficientă a rolului lor educațional și pentru a îmbunătăți relația dintre familie și școală în beneficiul elevilor.

Măsuri de compensare

Programe de reintegrare în educație/programe remediale:

- Programul „A Doua Șansă”: Oferirea de oportunități pentru persoanele care au abandonat școala să își finalizeze studiile, cu sprijin educațional și financiar adecvat. Programele precum „A Doua Șansă” sunt esențiale pentru a oferi persoanelor care au abandonat școala o oportunitate de a-și finaliza studiile. Chiar dacă acest tip de programe implică costuri inițiale semnificative, ele aduc beneficii economice pe termen lung prin creșterea veniturilor, reducerea dependenței de ajutoare sociale, scăderea ratelor de infraționalitate și îmbunătățirea sănătății publice. Investițiile în astfel de programe sunt esențiale pentru a stimula dezvoltarea economică și socială durabilă.
- Youth Contract (YC): Implementarea unui program similar celui derulat în Marea Britanie, oferind sprijin tinerilor care nu sunt implicați în educație, formare profesională sau muncă (NEET) pentru a se reîntoarce în educație, formare sau muncă cu formare. Youth Contract (YC)

oferă sprijin suplimentar pentru tinerii NEET de 16-17 ani, pentru a-i ajuta să se reintegreze în educație, formare sau o combinație de muncă și formare profesională. În majoritatea regiunilor din Anglia, programul este administrat de furnizori specializați și este finanțat de Agenția de Finanțare a Educației (EFA), implementând un sistem de plată pe bază de rezultate (PbR). În plus față de zonele finanțate de EFA, programul este gestionat local în trei orașe principale (Nafilyan & Speckesser, 2014).

- Crearea de centre de resurse și sprijin pentru a sprijini reintegrarea tinerilor în sistemul educațional (evaluări de competențe, birocrăția și comunicarea privind reînmatricularea, sprijin pentru accesarea drepturilor și facilităților oferite pentru situația de risc a copilului/tânărului).

Măsuri pe termen scurt și mediu

Programe naționale de sprijin:

- Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS): Implementarea și monitorizarea acestui program, distribuirea eficientă a resurselor pentru ca acestea să ajungă la elevii care au cea mai mare nevoie. Sprijin pentru școli în procesul de accesare și implementare a granturilor.
- Garanția pentru Tineri: Susținerea și dezvoltarea Garanției pentru

Tineri, o inițiativă prin care statele UE se asigură că tinerii cu vârsta de până la 25 de ani primesc o ofertă pentru ocuparea unui loc de muncă, opțiuni pentru educație continuă și/sau un stagiu de practică (ucenicie) în termen de patru luni de la finalizarea cursurilor sau de la data la care devin șomeri.

Parteneriate cu comunitatea:

- Parteneriate public-private: Colaborarea cu mediul de afaceri pentru a oferi stagii de practică, învățare la locul de muncă, oportunități de formare și angajare pentru elevii aflați în risc de abandon școlar și/sau care beneficiază de programul „A Doua Șansă”.
- Comunitatea locală: Implicarea activă a comunității locale în sprijinirea educației și în crearea unui mediu favorabil pentru învățare.
- Responsabilizarea factorilor decizionali și autorităților locale, a reprezentanților din comunitate în instituțiile de reprezentare și decizionale la nivel național cu privire la capitalul uman local aflat în risc educațional, cu implicații și impact socio-economic la nivelul comunității.

Măsuri pe termen lung

Abordarea multidimensională a abandonului școlar:

- Politici integrate: Dezvoltarea unei abordări integrate care să includă educația, sănătatea publică și justiția penală, colaborând pentru a adresa factorii de risc și a sprijini elevii vulnerabili.

- Crearea de fluxuri de acțiune inter-sectoriale și inter-instituționale care conduc beneficiarul de la starea de alertă la integrarea pe parcursurile de sprijin (acordarea sprijinului corespunzător și declanșarea mecanismelor de intervenție adaptate situației de alertă); integrarea mecanismelor de alertă cu mecanismele de intervenție.

Îmbunătățirea tranziției între școală și rute alternative de formare:

- Parcurhuri educaționale integrate/flexibile: dezvoltarea de alternative la parcursul educațional formal, pentru ca persoanele să dobândească sau să își perfecționeze competențele de bază în diferite momente ale vieții. O potențială soluție în acest sens poate fi dezvoltarea și implementarea micro-certificatelor (*micro-credentials*), cu susținerea angajatorilor și a furnizorilor de formare profesională.

- Implementarea unui sistem modular alternativ la curriculumul școlar obișnuit pentru elevii peste 16 ani.

Învățarea pe tot parcursul vieții:

- Promovarea educației continue: crearea de oportunități de educație și formare continuă pentru toate vârstele, oferind parcursuri flexibile și accesibile pentru a răspunde nevoilor în evoluție ale pieței muncii.

- Dezvoltarea infrastructurii comunitare cu specific educațional: centre de educație nonformală/comunitară, bugetarea corespunzătoare la nivel local a activităților de educație continuă pentru tineri și adulți identificați în risc sau vulnerabili educațional sau din punct de vedere al angajabilității.

- Recunoașterea învățării anterioare și a învățării nonformale și informale: necesitatea intervențiilor publice pentru îmbunătățirea nivelului de calificare prin educație și învățare pe tot parcursul vieții, pentru a sprijini dezvoltarea economică și socială. Definiția calificărilor reduse trebuie să fie multidimensională și dinamică, depășind nivelul de educație formală și incluzând competențele dobândite în afara mediului educațional formal. (CEDEFOP, 2019).

Investiții în educația terțiară

- Creșterea cotei de finanțare a educației post-secundare: dezvoltarea unor politici adecvate pentru a sprijini financiar educația

terțiară, răspunzând astfel cererii crescute și stimulând continuarea studiilor la nivel superior.

O concluzie importantă a acestei secțiuni de recomandări este aceea că recomandările sunt variate și multiple: probleme atât de spinoase nu se pot rezolva cu măsuri simple. Totuși, dacă ar fi necesar să identificăm trei măsuri care se remarcă din pleiada de posibile intervenții menționate, am sublinia următoarele trei priorități:

(1) **Măsuri preventive** (de exemplu, dezvoltarea și continuarea implementării **programelor de sprijin educațional, extinderea accesului la educație** antepreșcolară și preșcolară, **personalizarea intervențiilor educaționale**, dezvoltarea **serviciilor de consiliere și orientare profesională**).

(2) **Măsuri de intervenție** (de exemplu, implementarea susținută a **sistemului MATE** pentru a identifica și interveni prompt în cazurile de risc de abandon școlar, utilizând date precise și acțiuni coordonate și pe colaborarea educație și alte domenii conexe).

(3) **Măsuri strategice de monitorizare** (de exemplu eforturi spre o definire mai clară a fenomenului și a indicatorilor asociați, spre un proces de raportare corect și transparent la toate nivelurile).

LIMITĂRI

Acest studiu are un număr de limitări, care trebuie semnalate.

LIMITĂRI ALE DATELOR

Principala limitare ține de datele pe care ne-am putut baza analizele. Deși remarcăm faptul că România are mult mai multe date statistice și mult mai transparent analizate decât era cazul cu chiar și doar un deceniu în urmă, țara pare să ducă lipsă atât de date coerente care sunt necesare pentru acest tip de analiză, cât și de colecții de date care ar putea să facă posibilă extragerea acestora.

Lipsesc date statice de intrare privind o parte din parametrii utilizați de noi pentru modelare, astfel încât ei au trebuit să fie estimați din date de tip proxy, sau din date existente la nivel regional (Europa de Est), european sau, în unele cazuri, internațional. Fiecare din aceste cercuri concentrice de estimare crește rata de eroare a rezultatelor. Lipsesc apoi studiile cantitative serioase privind atât antecedentele, cât și consecințele abandonului școlar: literatura din România abundă de descrieri calitative rezonabile, dar fără descrieri riguroase de mărimi ale efectului (de exemplu, probabilități sau corelații) care să descrie cauzele sau efectele abandonului școlar. Lipsesc, în fine, paneluri în care să fi fost colectate date longitudinale, care sunt imperioase pentru

calibrarea modelelor econometrice mai sofisticate, așa cum am notat și în partea de metodologie.

Toate acestea au dus la o amplificare a **incertitudinii rezultatelor noastre la nivelul de plus-minus 23% - acesta este un nivel mare de eroare, dar unul acceptabil, de vreme ce obiectivul nu a fost acela de a indica o valoare perfect exactă** (este incert dacă așa ceva este de fapt posibil), ci mai degrabă acela de a indica o estimare de localizare a costurilor.

LIMITE ALE MODELĂRII STATISTICE

În general, modelele de acest tip sunt simple și nu reușesc să reprezinte realitatea în toată complexitatea ei. În mod special nu au fost modelate interdependențe ale acestor fenomene, care ar fi putut amplifica sau atenua rezultatele obținute și în mod special interdependența cu economia în ansamblul ei și diverse fenomene care o guvernează.

De exemplu, un argument uneori întâlnit împotriva acestui tip de analiză este acela că, chiar dacă simularea statistică indică rezultate economice consistente care ar fi asociate cu o creștere potențială a nivelului de pregătire școlară, creșterea veniturilor individuale este totuși dependentă de capacitatea economiei de a plăti salarii mai mari. În realitate, numărul de locuri de muncă care pot folosi pregătirea lucrătorilor la nivel de liceu sau

studii superioare (și îi poate plăti corespunzător) sunt limitate.

În anul 2022, trimestrul IV, salariul mediu pe categorii CAEN ale economiei naționale varia între 12.241 RON pentru categoria Informații și Comunicații și 3.578 RON pentru Hoteluri și Restaurante - o variație de 342% (INSSE, 2024a), numărul angajaților cu salariul plasat în jumătatea de jos a veniturilor fiind sensibil egal cu cel al celor din jumătatea de sus, sectoarele economice având o creștere de salariu relativ liniară (INSSE, 2024b). Tot în anul 2022, trimestrul IV, rata șomajului era de doar 3% (INSSE, 2024c) ceea ce sugerează o bună absorbție a populației active în activități economice din România. Împreună, datele indică o capacitate redusă a anumitor ramuri economice cu un număr mare de angajați de a oferi salarii la nivel superior chiar și în condițiile unei pregătiri superioare ale acestora.

Ideea că o economie poate avea nevoie și de angajați mai puțin pregătiți poate fi susținută și de observația că între primele zece economii ale Uniunii Europene în funcție de PIB per capita (PIB pe cap de locuitor) există țări prezente în același timp și în top 10 la capitolul părăsirii timpurii a școlii (e.g., Germania, Danemarca) (World Bank Group, 2024; Eurostat, 2024). **Această observație poate indica o legătură**

mai complexă între abandonul școlar și economie, care recunoaște faptul că abandonul școlar are costuri, dar care accentuează și că economia are într-un mod bizar și neașteptat de câștigat pe termen lung din efecte secundare ale abandonului școlar. De exemplu, persoanele cu un statut socio-economic scăzut contribuie la societate printr-o rată de fertilitate mai ridicată. În condițiile în care, pe plan mondial, fertilitatea este într-o scădere continuă, resursa umană poate reprezenta un factor compensator la costurile ridicate induse de lipsa de educație în general.

Un alt aspect al efectelor economice la nivel individual, regional sau național avute de pregătirea școlară/abandonul școlar este legat de fenomenele de migrație a forței de muncă, fenomen de amploare în țări cum este România, aceasta însemnând că beneficiile economice ale educației de liceu se vor face simțite cel mai puternic în zonele de imigrație, fie ea permanentă sau temporară. În cazul României de exemplu, datele oferite Ministerului Afacerilor Externe de către Marea Britanie și state UE indică un număr de circa 4.800.000 de români care trăiesc în afara țării, pe primul loc (ca țări de destinație) situându-se Italia, Spania, Germania și Marea Britanie (MAE, 2021).

GLOSAR TERMENI

Abandon școlar: Încetarea prematură și definitivă a frecventării școlii în învățământul de zi de către un elev înainte de finalizarea unui ciclu educațional obligatoriu. Conform Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023, este definit drept „încetarea frecventării învățământului obligatoriu de către un beneficiar primar al educației demonstrată prin absențe nemotivate care au condus la imposibilitatea finalizării a 2 ani școlari succesivi”.

CEDEFOP: Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale.

CEPEJ: Council of Europe European Commission for the Efficiency of Justice.

Costurile sociale și economice ale abandonului: Impactul negativ al abandonului școlar asupra societății și economiei, inclusiv pierderi în productivitate, venituri reduse, creșterea șomajului și a criminalității, precum și costuri suplimentare pentru sistemele de asistență socială și sănătate.

Culturile migrației: Fenomene legate de migrația internațională care pot influența atât ratele de abandon școlar, cât și dinamica socio-economică a comunităților de proveniență.

Human Capital Index: Indicele capitalului uman, dezvoltat de Banca Mondială, care măsoară potențialul de dezvoltare al unei țări prin prisma sănătății și educației populației sale.

Human Capital Stock: Stocul de capital uman, măsurând nivelul acumulat de educație și competențe ale forței de muncă într-o populație sau economie la un moment dat.

Human capital: Capital uman - referindu-se la competențele dobândite prin educație și formare, care contribuie la productivitatea și dezvoltarea economică a unui individ.

Human development index (HDI): Indicele dezvoltării umane este o măsură comparativă a speranței de viață, alfabetizării, învățământului și nivelului de trai.

Indicele de calitate a vieții: Măsură compozită care evaluează nivelul general de trai într-o regiune sau țară, luând în considerare factori precum venitul, sănătatea, educația, siguranța și mediul.

Indicele de sărăcie: Măsură care reflectă proporția populației ce trăiește sub pragul sărăciei, indicând nivelul de sărăcie dintr-o regiune sau țară.

INS: Institutul Național de Statistică (România).

Mecanismul de Avertizare Timpurie în Educație (MATE): Un sistem implementat pentru a identifica și a interveni în cazurile de risc de abandon școlar și părăsire timpurie a școlii, utilizând diverse definiții și indicatori pentru a măsura și combate aceste fenomene.

Mobilitatea profesională: Capacitatea indivizilor de a se deplasa între diferite locuri de muncă, industrii sau niveluri de carieră în cadrul pieței muncii.

NEETs: Acronim pentru „Not in Education, Employment, or Training”, referindu-se la tinerii cu vârste între 16 și 24 de ani care nu sunt implicați în educație, formare profesională sau muncă.

OECD/OECD : Organisation for Economic Co-operation and Development/Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.

Office for National Statistics (ONS): Institutul Național de Statistică (Anglia).

Părăsirea timpurie a școlii (PTS): Procentul tinerilor cu vârste cuprinse între 18-24 de ani care au finalizat cel mult ciclul secundar inferior (clasa a VIII-a) și care nu mai urmează nicio altă formă de educație sau formare profesională. Este un indicator utilizat la nivelul Uniunii Europene pentru a măsura acest fenomen.

PDPSC: Plan de Dezvoltare Personală, Socială și Comunitară.

PIB: Produsul intern brut este un indicator macroeconomic care reflectă suma valorii de piață a tuturor mărfurilor și serviciilor destinate consumului final, produse în toate ramurile economiei în interiorul unei țări în decurs de un an.

PNPSS: Programul Național pentru Promovarea Succesului Școlar.

Politici redistributive: Politici care oferă subvenții fixe celor mai puțin privilegiați pentru a crește egalitatea oportunităților și a reduce diferențele de venituri cauzate de contextul familial.

Productivitatea forței de muncă: Măsură a eficienței muncii, calculată ca raportul dintre producția totală și numărul total de ore lucrate, utilizată pentru a evalua performanța economică a unei economii.

Rata brută de cuprindere în învățământul preuniversitar: Raportul dintre numărul de elevi înscriși în toate nivelurile de învățământ și populația totală de vârstă oficială cuprinderii în învățământ (3-23 de ani). Indicator folosit pentru a evalua accesul la educație.

Rata de angajare: Procentul populației active care are un loc de muncă. Acest indicator este important pentru a

evalua capacitatea economiei de a oferi oportunități de muncă.

Rata de participare a adulților la educație: Procentul adulților (de obicei cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani) care participă la programe de educație sau formare profesională pe parcursul unui an.

Rata de șomaj: Procentul populației active care este în căutarea unui loc de muncă și nu poate găsi unul. Acest indicator reflectă sănătatea pieței muncii și poate fi influențat de nivelul educațional al populației.

Speranța de viață: Media numărului de ani pe care o persoană se așteaptă să îi trăiască, calculată pe baza ratelor de mortalitate actuale pentru diferite grupuri de vârstă dintr-o populație.

Venitul mediu anual: Suma totală a veniturilor câștigate într-un an de către o persoană, împărțită la numărul total de persoane. Acest indicator este utilizat pentru a evalua nivelul de trai și prosperitatea economică.

BIBLIOGRAFIE

Aebi, M. F., & Tiago, M. M. (2021). SPACE I - 2020 – Council of Europe Annual Penal Statistics: Prison populations. Strasbourg: Council of Europe.

Alexe, I., Bojinca, S., Mihăilă, V. M., Stănciugelu, L., & Ulrich, L. (2011). *Al patrulea val, Migrația creierelor pe ruta România-Occident*. Fundația Soros România.

Alliance for Excellent Education. (2011). *The high cost of high school dropouts: What the nation pays for inadequate high schools*. Issue Brief. ERIC ED537542. <https://eric.ed.gov/?id=ED537542>

Álvares, M., & Sebastião, J. (2015). Wavering between hope and disenchantment. The case of early school leaving in Portugal. *Scuola democratica*, 2, 439-454. <https://doi.org/10.12828/80467>

Andersen, S., Davidsen, M., Nielsen, L., & Tolstrup, J. (2021). Mental health groups in high school students and later school dropout: a latent class and register-based follow-up analysis of the Danish National Youth Study. *BMC Psychology*, 9. <https://doi.org/10.1186/s40359-021-00621-7>

Bäckman, O. (2017). High School Dropout, Resource Attainment, and Criminal Convictions. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 54(5), 715-749. <https://doi.org/10.1177/0022427817697441>

Banca Națională a României (2024). *Balanța de plăți și datoria externă – aprilie 2024*. Comunicat de presă. <https://www.bnr.ro/page.aspx?prid=24620>

Barro, R. (1997). *Determinants of Economic Growth: A Cross-Country Empirical Study*, Cambridge, MA: MIT Press.

Barro, R. (1991). Economic Growth in a Cross Section of Countries. *Quarterly Journal of Economics* 106, 407-443.

- Barro, R. J., & Lee, J.-W. (2013). A new data set of educational attainment in the world, 1950–2010. *Journal of Development Economics*, 104, 184–198. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2012.10.001>
- Barro, R., & Lee, J. W. (1994). Sources of economic growth. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 40, 1–46.
- Bassanini, A., & Scarpetta, S. (2001). The Driving Forces of Economic Growth: Panel Data Evidence for the OECD Countries. *OECD Economic Studies*, 33, 9–56.
- Becker, G. S. (1964). Human capital: A theoretical and empirical analysis, with special reference to education. University of Illinois at Urbana-Champaign's Academy for Entrepreneurial Leadership Historical Research Reference in Entrepreneurship. Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=1496221>
- Benhabib, J., & Spiegel, M. (1994). The Role of Human Capital in Economic Development: Evidence from Aggregate Cross-Country Data. *Journal of Monetary Economics*, 34, 143–73.
- Blasques, F., Hoogerkamp, M. H., Koopman, S. J., & van de Werve, I. (2021). Dynamic factor models with clustered loadings: Forecasting education flows using unemployment data. *International Journal of Forecasting*, 37(4), 1426–1441. <https://doi.org/10.1016/j.ijforecast.2021.01.026>.
- Blundell, R., Dearden, L., Meghir, C., & Sianesi, B. (1999). *The returns from education and training to the individual, the firm and the economy: A review of the theoretical and empirical literature*. Technical Report to the DfEE Skills Task Force. London: Institute for Fiscal Studies.
- Brunello, G., Fort, M., & Weber, G. (2009). Changes in Compulsory Schooling, Education and the Distribution of Wages in Europe. *The Economic Journal*, 119, 516–539. <https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2008.02244.x>
- Cappellari, L., Castelnovo, P., Checchi, D., & Leonardi, M. (2017). Skilled or Educated? Educational Reforms, Human Capital, and Earnings, Skill Mismatch in Labor Markets. *Research in Labor Economics*, 45, 173–197. <https://doi.org/10.1108/S0147-912120170000045005>
- CEDEFOP. (2017). Investing in skills pays off: The economic and social cost of low-skilled adults in the EU. *Cedefop research paper* No. 60. Luxembourg: Publications Office. <http://dx.doi.org/10.2801/23250>
- CEDEFOP. (2019). *Prevenirea competențelor reduce prin învățarea pe tot parcursul vieții. Notă de informare*. Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale.
- Clark, D., Royer, H. (2013). The Effect of Education on Adult Mortality and Health: Evidence from Britain. *American Economic Review*, 103(6), 2087–2120. <http://dx.doi.org/10.1257/aer.103.6.2087>
- Costache, L. (coord.), Varly, P., Iosifescu, C.-Ș., Fartușnic, C., Andrei, T. & Herțeliu, C. (2014) *Costul investiției insuficiente în educație: Raport final pentru UNICEF*. București: Ed. Editura ALPHA MDN.
- Cook, P. J., & Kang, S. (2016). Birthdays, Schooling, and Crime: Regression-Discontinuity Analysis of School Performance, Delinquency, Dropout, and Crime Initiation. *American Economic Journal: Applied Economics*, 8(1), 33–57. <https://doi.org/10.1257/app.20140323>
- Council of Europe. (2021). *SPACE I – Council of Europe annual penal statistics: Prison populations survey 2021*. Strasbourg: Council of Europe. Retrieved from <https://wp.unil.ch/space/space-i/annual-reports/>
- Council of Europe. (2023). *European incarceration rate increased following the end of Covid-19 lockdown measures: Council of Europe's annual penal statistics released*. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/-/european-incarceration-rate-increased-following-the-end-of-covid-19-lockdown-measures-council-of-europe-s-annual-penal-statistics-released>
- [end-of-covid-19-lockdown-measures-council-of-europe-s-annual-penal-statistics-released](https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law/-/european-incarceration-rate-increased-following-the-end-of-covid-19-lockdown-measures-council-of-europe-s-annual-penal-statistics-released)
- Council of Europe European Commission for the efficiency of justice (CEPEJ). (2022). *European judicial systems - CEPEJ evaluation report - 2022 evaluation cycle (2020 data)*. Strasbourg: Council of Europe.
- Dæhlen, M., & Ure, O. B. (2009). Low-skilled adults in formal continuing education: does their motivation differ from other learners? *International Journal of Lifelong Education*, 28(5), 661–674. <https://doi.org/10.1080/02601370903189948>
- De La Fuente, A., & Doménech, R. (2000). *Human Capital in Growth Regressions: How much Difference Does Data Quality Make?* Mimeo: Universidad Autónoma de Barcelona.
- De Ridder, K., Pape, K., Cuypers, K., Johnsen, R., Holmen, T., Westin, S., & Bjørngaard, J. (2013). High school dropout and long-term sickness and disability in young adulthood: A prospective propensity score stratified cohort study (the Young-HUNT study). *BMC Public Health*. 13, 941. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-941>
- Donlevy, V., Day, L., & Andriescu, M. (2019). *Assessment of the implementation of the 2011 Council recommendation on policies to reduce early school leaving – Final report*, Publications Office, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/88044>.
- Dumitru, I. (2023). Resurse vs. rezultate în sănătate: perspectiva economică. https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2023-07-5-26377451-0-prezentareid.pdf
- Earle, J.S., & Pauna, C. (1998). Long-term unemployment, social assistance, and labor market policies in Romania. *Empirical Economics*, 23(2-3), 203–235. <https://doi.org/10.1007/BF01205685>
- Englander, A. S., Gurney, A. (1994). Medium-Term Determinants of OECD Productivity, *OECD Economic Studies*, 22, 49–109.
- European Commission (2023a). Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, Education and training monitor 2023 – Comparative report, Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2766/936303>
- European Commission (2023b). Portugal: Education and Training.Preventing early leaving from education and training (ELET). <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/portugal/63-preventing-early-leaving-from-education-and-training-elet>
- Eurostat (2022). Sustainable development in the European Union. *Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022.
- Eurostat (2023). EU prisons in 2021: populations & overcrowding. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Prison_statistics
- Eurostat (2024). Early leavers from education and training. Retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Early_leavers_from_education_and_training
- Eurostat (n/a). Eurostat Database. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>
- Fight Crime: Invest in Kids. (2008). *School or the Streets: Crime and America's Dropout Crisis*. Washington, D.C.: Fight Crime: Invest in Kids. Retrieved from <https://www.fightcrime.org>
- Fledsberg, S., Svensson, M., & Johansson, N. (2023). Lifetime healthcare expenditures across socioeconomic groups in Sweden. *European Journal of Public Health*, 33(6), 994–1000. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad140>
- Gemmell, N. (1996). Evaluating the impacts of human capital stocks and accumulation on economic growth: some new evidence, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*.

Ghețău, V. (2018). Demografia României, București, Editura Academiei Române.

Gil, A., Antelm-Lanzat, A., Cacheiro-González, M.L., & Navío, E. (2018). School dropout factors: a teacher and school manager perspective. *Educational Studies*, 45, 1-15. <https://doi.org/10.1080/03055698.2018.1516632>

Hanushek, E.A., & Kim, D. (1995). Schooling, Labor Force Quality, and Economic Growth. National Bureau of Economic Research, Working Paper: 5399.

Harmon, C., Oosterbeek, H., & Walker, I. (2003). The returns to education: Microeconomics. *Journal of Economic Surveys*, 17(2), 115-156. <https://doi.org/10.1111/1467-6419.00191>

Heise, M., & Meyer, W. (2004). The benefits of education, training and skills from an individual life-course perspective with a particular focus on life-course and biographical research level în Descy, P., Tessaring, M. (eds.) (2004). Impact of Education and Training. Third report on vocational training research in Europe: background report. Cedefop Reference series; 54 Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

Heradstveit, O., Hysing, M., Bøe, T., et al. (2024). Prospective associations between adolescent risky substance use and school dropout and the role of externalising and internalising problems. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 41(1), 24-38. <https://doi.org/10.1177/14550725231188568>

„Horga, I., Jigău, M., Apostu, O., Fartușnic, C. (2017). La școală. O privire asupra participării la educație folosind analiza pe cohortă. Editura Alpha MDN: București

Hunt, P., Anderson, J. & Saunders, J. (2017). The Price of Justice: New National and State-Level Estimates of the Judicial and Legal Costs of Crime to Taxpayers. *American Journal of Criminal Justice*, 42, 231-254. <https://doi.org/10.1007/s12103-016-9362-6>

Idsoe, T., & Keles, S. (2016). Study protocol for a randomized controlled trial of a group cognitive-behavioral course for depressed adolescents. *BMC Psychiatry*, 16, 246. <https://doi.org/10.1186/s12888-016-0954-y>

INSSE (2024a). Baza de date TEMPO Online, tabel FOM107E - Castigul salarial nominal mediu brut lunar pe activitati ale economiei nationale (sectiuni si diviziuni) CAEN Rev.2, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete. Retrieved from <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>

INSSE (2024b). Baza de date TEMPO Online, tabel CON108C - Populatia ocupata, pe activitati ale economiei nationale CAEN Rev.2 si dupa statutul profesional - SEC2010. Retrieved from <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>

INSSE (2024c). Baza de date TEMPO Online, tabel SOM103A - Rata somajului pe sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si judete. Retrieved from <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>

INSSE (2024d). Baza de date TEMPO Online, tabel SCL113A - Rata abandonului în învățământul preuniversitar, pe niveluri de educație, macroregiuni, regiuni de dezvoltare si județe, Retrieved from <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>

INSSE (2024e). Recensământul populației și locuințelor 2021 - RPL2021. Tabelul 4.6, Persoane temporar absente plecate în țară sau în străinătate pe sexe, grupe de vârstă, medii de rezidență și județe, la 1 decembrie 2021, INSSE, <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/>

INSSE (2024f). Recensământul populației și locuințelor 2021- RPL2021. Tabelul 1.01, ”Populația la recensăminte din anii 1948, 1956, 1966, 1977, 1992, 2002, 2011 și 2021 (Județe Medii de rezidență), INSSE, <https://www.recensamantromania.ro/rezultate-rpl-2021/rezultate-definitive/>

Jež, R. (2015). Education vs. economically active and inactive individuals on the labor market in European countries. *Economy and Sociology: Theoretical and Scientific Journal*, 2(2), 19-23.

Jigău, M., Fartușnic, C. (coord.) (2012). Estimarea dimensiunii fenomenului de abandon școlar folosind metodologia analizei pe cohortă. Editura Alpha MDN: București.

Judson, R (1998). Economic Growth and Investment in Education: How Allocation Matters. *Journal of Economic Growth*, 3(4), 337-360.

Lansford, J. E., Dodge, K. A., Pettit, G. S., & Bates, J. E. (2016). A public health perspective on school dropout and adult outcomes: A prospective study of risk and protective factors from age 5 to 27 years. *Journal of Adolescent Health*, 58(6), 652–658. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2016.01.014>

Lawrence, K.C., & Adebawale, T.A. (2023). Adolescence dropout risk predictors: Family structure, mental health, and self-esteem. *Journal of Community Psychology*, 51(1), 120-136. <https://doi.org/10.1002/jcop.22884>

Levine, R., & Renelt, D. (1992). A Sensitivity Analysis of Cross-Country Growth Regressions. *American Economic Review*, 82, 4, 942-963.

Lindhardt, L., Storebø, O. J., Bruun, L. S., Simonsen, E., & Mortensen, O. S. (2022). Psychosis among the disconnected youth: A systematic review. *Cogent Psychology*, 9(1), 2056306. <https://doi.org/10.1080/23311908.2022.2056306>

Loef, B., Meulman, I., Herber, G. M., Kommer, G. J., Koopmanschap, M., Kunst, A. E., ... & Uiters, E. (2021). Socioeconomic differences in healthcare expenditure and utilization in the Netherlands. *BMC Health Services Research*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12913-021-06694-9>

Lucas, R. E. (1988). On the Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary*

Economics, 22(1), 3-42.

Mankiw, N. G., Romer, D., & Weil, D. N. (1992). A Contribution to the Empirics of Economic Growth, *Quarterly Journal of Economics*, 407-437.

Marsh, A., & Williamson, J. (1999). Early School Leavers in Rural Australia: Are they all ‘at risk’? *Rural Society*, 9(2), 443–456. <https://doi.org/10.5172/rsj.9.2.443>

Maynard, B.R., Salas-Wright, C.P., & Vaughn, M.G. (2015). High School Dropouts in Emerging Adulthood: Substance Use, Mental Health Problems, and Crime. *Community Mental Health Journal*, 51, 289–299. <https://doi.org/10.1007/s10597-014-9760-5>

Ministerul Afacerilor Externe (2021). Comunicat pe site-ul Platforma Românilor de Pretutindeni. Retrieved from https://diaspora.gov.ro/images/content/resurse/Data_statistice_-_M.A.E._2021.pdf

Ministerul Educației (2023). Raport privind starea învățământului preuniversitar din România 2022 – 2023. https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2023/Transparenta/Rapoarte_sistem/Raport-Starea-Invatamantului-preuniversitar-2022-2023.pdf

Montenegro, C. E., & Patrinos, H. A. (2014). Variations in the returns to schooling across and within developing economies. World Bank Policy Research Working Paper No. 7020. Washington, D.C.: World Bank.

Murphy, K. M., Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1991). The allocation of talent: Implications for growth. *The Quarterly Journal of Economics*, 106(2), 503-530.

Nafilyan, V., & Speckesser, S. (2014). The Youth Contract provision for 16- to 17-year-olds not in education, employment or training: Impact analysis. Institute for Employment Studies.

National Research Council. (2011). High School Dropout, Graduation, and Completion Rates:

Better Data, Better Measures, Better Decisions. Washington, DC: The National Academies Press. <https://doi.org/10.17226/13035>

OECD (2023). *Education at a Glance 2023: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/e13bef63-en>

Office for National Statistics. (2021). Health state life expectancies by national deprivation deciles, England. Retrieved from <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthinequalities/articles/healthstatelifeexpectanciesbyindexofmultipledeprivationimd/2017to2019>

Parlamentul României (2021). Ordinul nr. 6000/2021 privind aprobarea Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație (MATE) și a Metodologiei de implementare și utilizare a modului informatic MATE pentru prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii. Monitorul Oficial al României (2021). Partea I, Nr. 1252/30.XII.2021.

Parlamentul României. (2023). Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României (2023). Partea I, Nr. 613/5.VII.2023.

Pena-Boquete, Y., & Flores, M. (2013). *Earnings returns to education, experience and health: Evidence from EU-SILC*, 53rd Congress of the European Regional Science Association: „Regional Integration: Europe, the Mediterranean and the World Economy”, 27-31 August 2013, Palermo, Italy, European Regional Science Association (ERSA), Louvain-la-Neuv

Pompei, F., & Selezneva, E. (2021). Unemployment and education mismatch in the EU before and after the financial crisis. *Journal of Policy Modeling*, 43(2), 448–473. <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2019.09.009>

Prison Insider (2021). Report from Prison Insider on the Romanian prison system. <https://www.prison-insider.com/en/countryprofile/roumanie-2021>

www.prison-insider.com/en/countryprofile/roumanie-2021

Psacharopoulos, G., & Patrinos, H. A. (2014). Returns to investment in education: A decennial review of the global literature. *World Development*, 59, 132-144. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2014.06.034>

RAND Corporation (2016). The Price of Justice: New National and State-Level Estimates of the Judicial and Legal Costs of Crime to Taxpayers. https://www.rand.org/pubs/external_publications/EP66592.html

Ripamonti, E. (2018). Risk Factors for Dropping out of High School: A Review of Contemporary, International Empirical Research. *Adolescent Research Review*, 3(3), 321-338. <https://doi.org/10.1007/s40894-017-0075-y>

Rud, I., van Klaveren, C., Groot, W. et al. (2018). What Drives the Relationship Between Early Criminal Involvement and School Dropout?. *Journal of Quantitative Criminology*, 34, 139–166. <https://doi.org/10.1007/s10940-016-9326-5>

Sandu, D. (2010). *Lumile sociale ale migrației românești în străinătate*. Iași: Polirom,.

Sandu, D. (2018). *Migrația temporară în străinătate*, în Ghețău, V. (coord.), *Demografia României*, București, Editura Academiei Române (pp. 222-244).

Sandu, D. (2024). *Câmpuri sociale ale migrației românilor în străinătate*. Contributors.ro <https://www.contributors.ro/campuri-sociale-ale-migratiei-romanilor-in-strainatate/>.

Schultz, T. W. (1961). Investment in Human Capital. *The American Economic Review*, 51(1), 1–17. <http://www.jstor.org/stable/1818907>

Sianesi, B., & Van Reenen, J. (2003). The returns to education: Macroeconomics. *Journal of Economic Surveys*, 17(2), 157-200. <https://doi.org/10.1111/1467-6419.00192>

]Smits, J. (2002). Socioeconomic status of very small areas and stroke incidence in the Netherlands. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 56(8), 637-640. <https://doi.org/10.1136/jech.56.8.637>

Sweeten, G., Bushway, S., & Paternoster, R. (2009). Does dropping out of school mean dropping into delinquency?. *Criminology*, 47, 47-91. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2009.00139.x>

Sylwester, K. (2002). Can education expenditures reduce income inequality? *Economics of Education Review*, 21(1), 43-52. [https://doi.org/10.1016/S0272-7757\(00\)00038-8](https://doi.org/10.1016/S0272-7757(00)00038-8)

Tabuchi, T., Gallus, S., Shinozaki, T., Nakaya, T., Kunugita, N., & Colwell, B. (2018). Heat-not-burn tobacco product use in Japan: its prevalence, predictors and perceived symptoms from exposure to secondhand heat-not-burn tobacco aerosol. *Tobacco Control*, 27(e1), e25-e33. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2017-053947>

Tinto, V. (1993). *Leaving college: Rethinking the causes and cures of student attrition*. University of Chicago press.

Wilson, R.A., & Briscoe, G. (2004). The impact of human capital on economic growth: a review in Descy, P., & Tessaring, M. (eds.) (2004). *Impact of Education and Training. Third report on vocational training research in Europe: background report*. Cedefop Reference series; 54 Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.

World Bank (2020). *Romania. Human Capital Index*. Human Capital Project - October 2020 https://datafiles.worldbank.org/public/ddpext/download/hci/HCI_2pager_ROU.pdf

World Bank (2011). *Romania - Social Assistance System Modernization Project* (English). Washington, D.C.: World Bank Group. <http://documents.worldbank.org/curated/en/15735146833544278/Romania-Social-Assistance-System-Modernization-Project>

[en/15735146833544278/Romania-Social-Assistance-System-Modernization-Project](http://documents.worldbank.org/curated/en/15735146833544278/Romania-Social-Assistance-System-Modernization-Project)

World Bank (2010). *Economic Costs of Roma Exclusion*. Europe and Central Asia Human Development Department, The World Bank.

World Bank Group (2024). GDP per capita (current US\$) - European Union, World Bank national accounts data. Retrieved from https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?locations=EU&most_recent_value_desc=true

Anexa 1.

Teze de doctorat susținute în România începând cu 2016 relevante pentru tematica abandonului școlar

Nr.	Insituție	Școala doctorală/ Facultate	Titlu teză	Doctorand	Coordonator	An susținere	Conținut
1	Universitatea de Vest din Timișoara	Sociologie și Psihologie	Youth at Risk of Dropping out of School in the Northern Bedouin Society of Israel: the School's Role in Constructing a Community	Usama Heib	Theofild-Andrei Lazăr	2022	– arie geografică: Israel; – cercetare cantitativă; – cercetare calitativă; – tineri la risc în Israel – abandonul școlar în societățile arabă și beduină; – impactul Covid-19 asupra tinerilor la risc; – studiu de caz relativ la abandonul școlar într-o școală din Tuba Zangaria.
2	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca	Psihologie și Științele Educației	Teacher Dropout from Their Work at Schools for At-Risk Youth	Keren Bavli	Vasile Chiș	2020	– arie geografică: Israel; – cercetare cantitativă (chestionar aplicat pe un eșantion de 50 profesori); – cercetare calitativă (interviuri structurate pentru 14 profesori și/sau directori de școli; focus grup cu 4 directori de școli).
3	Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași	Filosofie și Științe Social Politice	Future Orientation and Occupational Aspirations of Dropout Youth	Neta Arkin	Ștefan Cojocaru	2019	– arie geografică: Israel; – tineri la risc; – NEET; – cercetare calitativă (interviuri semistructurate cu 16 tineri care au abandonat școala; focus grup cu 8 persoane din administrația locală relevantă).
4	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca	Psihologie și Științele Educației	The Contribution of Teacher-Student Relationships to Reducing School Dropout Case Study in a "Second Chance" High School	Judith Shefi	Vasile Chiș	2018	– arie geografică: Israel; – cercetare cantitativă (chestionar aplicat pe un eșantion de 101 elevi la risc); – cercetare calitativă (interviuri cu 15 profesori; interviuri cu 9 absolvenți; 3 runde de observare la clasă).
5	Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași	Filosofie și Științe Social Politice	Relația dintre Persistența Motivațională și Fenomenul de Dropout	Loredana Constantin (Mihăileasa)	Ana Constantin	2017	– arie geografică: România; – importanța motivației și persistenței motivaționale; – delimitări terminologice a conceptului de abandon școlar/ universitar (inclusiv cu menționarea analizei pe cohortă); – cercetare cantitativă (chestionar aplicat pe un eșantion de 264 elevi și 191 studenți).
6	Universitatea de Vest din Timișoara	Economie și Administrarea Afacerilor	Multi-stakeholder Management Model for Reducing Dropout of Israeli Engineering Students	Ran Bar-Am	Nicolae Bibu	2017	– arie geografică: Israel; – costurile abandonului sunt tratate succint în secțiunea de revizie a literaturii de specialitate; – cercetare cantitativă (chestionar aplicat pe un eșantion de 45 studenți din două colegii din Israel); – cercetare calitativă (interviuri semistructurate cu 12 studenți); – costurile abandonului sunt tratate succint în secțiunea de revizie a literaturii de specialitate.
7	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport București	Universitatea Națională de Educație Fizică și Sport București	Prevenirea Abandonului Școlar la Nivel Gimnazial în Mediul Rural, prin Programe Extracurriculare Sportive	Ana Stănică (Gavrilescu)	Monica Iulia Stănescu	2023	Conținut aflat încă sub perioada de embargo (24 luni). Rezumat extins accesibil pe site-ul UNEFS. – arie geografică: România (Vrancea); – cercetare experimentală (două grupuri - experiment și control - de câte 20 elevi fiecare; elevii provin din două școli gimnaziale rurale din județul Vrancea).
8	Universitatea din Craiova	Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste	Absenteismul și Abandonul în Mediul Școlar	Doina-Alina Ionescu (Dascălu)	Maria Constantinescu	2022	Conținut aflat încă sub perioada de embargo (24 luni).

9	Universitatea din Petroșani	Universitatea din Petroșani	An Exploratory Study Regarding the Use of Blogs in a Project Management Approach in Teaching and Learning for the Case of "Students at Risk"	Ahmad Fuad Saad	Andreea Cristina Ionica cotutelă cu Monica Leba	2021	Conținut aflat încă sub perioada de embargo (24 luni). Din rezumatul disponibil pe site-ul universității reținem: – "introducerea blogurilor poate fi utilă pentru a reduce rata abandonului școlar al elevilor, îmbunătățind nivelul motivației lor de a învăța prin introducerea unor elemente precum Gamification, Google Analytics și Realitatea Augmentată (AR) pentru elevii aflați în situații de risc de abandon școlar".
10	Universitatea din București	Sociologie și Asistență Socială	Educație și Calitatea Vieții - Dobândirea de Competențe vs. Abandonul Educațional	Lavinia Drăgan	Maria Voinea	2020	– arie geografică: România; – analiză secundară a datelor statistice; – analiză de conținut a documentelor "sociale referitoare la educație"; – cercetare cantitativă (chestionar aplicat pe un eșantion de 177 elevi și 100 cadre didactice din învățământul preuniversitar și universitar).
11	Universitatea din Craiova	Școala Doctorală de Științe Sociale și Umaniste	Mediul Social și Abandonul Școlar	Raluca-Gabriela Loga	Adrian Gorun	2020	– arie geografică: România; – analiză secundară a datelor statistice (pe parcursul ultimului secol) asupra sistemului educațional cu abandonul școlar prezent tangențial; – studiu de caz "Abandonul școlar în România. Cauze și efecte sociale" – pseudo-anchetă sociologică (în fapt tot analiză secundară a datelor statistice) cu tratarea abandonului școlar ceva mai în profunzime.
12	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca	Psihologie și Științele Educației	Impactul Multidimensional al Abandonului Parental Temporar asupra Dezvoltării Școlarului Mic Studiu de Caz - Județul Neamț	Irina Turcu (Sullivan)	Muşata - Dacia Bocoș - Bințișan	2019	– arie geografică: România (județul Neamț); – abandonul școlar nu este un obiectiv per se al tezei de doctorat; – doar în subsidiar dezvoltarea neadecvată a școlarului mic ar putea să conducă ulterior la abandon (chestiune abordată la pagina 219); – cercetare cantitativă și calitativă pe un eșantion de 50 copii în abandon parental.
13	Universitatea din București	Sociologie și Asistență Socială	Abandonul școlar din România, între mistificare și realitate. Motive, responsabili, provocări	Rodica - Cristina Balan - Liseanu	Poliana Ștefănescu	2019	– arie geografică: România; – analiză secundară a datelor statistice; – din documentele despre Starea Învățământului publicate de Ministerul Educației (2007 și 2008) sunt extrase inclusiv pierderile prin abandon școlar pe cohortă; – cercetare cantitativă de tip mini-monografie asupra a trei școli: una în comuna Piatra și două în municipiul Alexandria; – cercetare calitativă (interviuri semi-structurate) pe un eșantion de persoane din administrație, profesori, părinți și elevi.
14	Academia de Studii Economice din București	Cibernetică și Statistică	Un Model Econometric al Renunțării la Educație în Rândul Populației Rome	Andrei Teofil Pârvan	Tudorel Andrei	2022	Conținut aflat încă sub perioada de embargo (24 luni). Unul dintre co-autorii prezentului studiu a fost însă în comisia de susținere publică a tezei de doctorat având, astfel, acces la aceasta. – arie geografică: Europa (cu focalizare pe România); – NEET; – analiză secundară a datelor statistice; – cercetare cantitativă prin metode analitice (de ex.: modele de regresie clasică sau de tip panel).

Sursă: Compilație pe baza informații

